

VITRALII

LUMINI ȘI UMBRE

Publicație editată de Asociația Cadrelor Militare în Rezervă și în
Retragere din Serviciul Român de Informații

DIRECTOR: Col. (r) Filip Teodorescu

Contact:

București, str. Toamnei nr. 37, sector 2

Tel.: (0040)-21-2119957

acmrr.bucuresti@acmrr-sri.ro

www.acmrr-sri.ro

©ACMRR-SRI

București 2016-2017

ISSN 2067-2896

„VITRALII – LUMINI ȘI UMBRE”

Consultanți științifici Acad. Dinu C. Giurescu
Prof. univ. dr. Ioan Scurtu
Prof. univ. dr. Mihail M. Andreescu
Prof. univ. dr. Gelu Neamțu
Dr. ist. Alex Mihai Stoenescu
Conf. univ. dr. Aurel V. David

Colegiul de redacție

Redactor șef: Paul Carpen

Secretar de redacție: Gl. bg. (r) Maria Ilie

Membri: Gl. mr. (r) Dumitru Bădescu
Col. (r) Mihai Constantinescu
Col. (r) Hagop Hairabetian
Gl. mr. (r) Marin Ioniță
Gl. bg. (r) Nechifor Ignat
Gl. bg. (r) Vasile Mălureanu
Col. (r) Gheorghe Trifu

Responsabilitatea juridică pentru conținutul materialelor publicate revine exclusiv autorilor acestora. Opiniile și punctele de vedere exprimate de autori în cuprinsul revistei pot să nu corespundă integral cu cele ale ACMRR-SRI. Reproducerea sub orice formă a conținutului acestei publicații este permisă cu menționarea sursei și a autorului. Manuscrisele nepublicate nu se restituie.

C U P R I N S

Decembrie 1989: Remember

- Remember 9
- Minciuni mass-media 13
Prof. univ. dr. Ioan Scurtu
- De la figurație la „apărarea Revoluției” 27
Col. (r) Ion Nicolescu
- Dan Voinea: Mărturii despre „Revoluție” 33
- „Tata a murit în locul meu” 39
Col. (r) Neculae Tudosoiu
- Elucidarea unei diversiuni periculoase: „Vin trupele de securitate de la Șomcuta” 41
Preot prof. Gheorghe Radu Sălăgian
- Întâlnirea cu președintele FSN Dâmbovița 46
Col. (r) Ioan Burdulea
- „Revoluție spontană” sau „lovitură de stat”? 53
Col. (r) Ioan Untaru

File de istorie

- Despre modul în care a fost cucerită România 65
Col. (r) Filip Teodorescu în dialog cu Costin Crețu
- Opoziția oamenilor de cultură față de regimul Ceaușescu
5. Opoziția altor categorii de persoane din România (II) 75
Gl.bg. (r) Vasile Mălureanu

Memorie profesională

- Cum a vrut un diplomat să ajungă „boier” 89
Col. (r) Hagop Harabetian
- „Caidul” și „Faraonul” 95
Col. (r) Ion Șovu

Atitudini

- Oficiul pentru studierea arhivelor Serviciului de informații est-german (STASI) își închide porțile. Pe când și CNSAS? 105
Andrei Zărnescu
- Colțul mizantropului 112
Col. (r) Hagop Hairabetian
- Noblețea halatului alb 116
Mihai Maxim

În sprijinul culturii de securitate

- Cârțițe rusești în „blana” NATO 119
Col. (r) Liviu Găitan
- Dezbateri în jurul unei cărți de succes 122
- Note de lectură: Col. (r) Ioan Burdulea: În slujba adevărului 123

Pagini literare 127

- Bebe-Sofronie Măciucă, Emil Dreptate, Dumitru Dănaș, Alexandru Pârnuș-Prundu, Andrei Pavel, Mânzat V. Ioan, Alex Ene, Ghiță Presnescu, Constantin Țone, Corin Bianu

Din activitatea ACMRR-SRI 135

- *In memoriam*: col. (r) Marian Teodorescu 139
Mihai Maxim
- *Prezenți în viața și cultura cetății* 141
- *Noi apariții editoriale* 143
- *„Vitrallii – lumini și umbre” – prezență și ecouri* 145

REMEMBER

La mai mult de un sfert de veac de la importantele și totodată cumplitele evenimente din decembrie 1989, încercăm o retrospectivă asupra a ceea ce s-a întâmplat atunci, nu atât pentru a demasca responsabili care să fie ostracizați și, eventual, pedepsiți pentru provocarea de victime cu bună-știință, pentru gravele distrugerii materiale ce au împins România cu mulți ani în urmă, astfel încât și astăzi românii se luptă din greu pentru a reveni la un statut onorabil, cât mai ales pentru adevăr.

Să fim clari de la bun început. Schimbarea de regim, nu numai de conducători, era absolut necesară și inevitabilă. Afirmția se bazează pe tot ceea ce știa sistemul de informații al României, pe care unii „pricepuți” și „fini analiști” îl acuză astăzi fie că nu a participat la lovitura de stat militară, fie că nu l-a apărat pe dictator împotriva voinței marii majorități a românilor. Conform zicalei, „după război mulți viteji se arată”...

În ce ne privește, apreciem că poziția noastră a fost corectă. Nu am apărat și susținut un regim perimat, anacronic, dar nici nu ne-am declarat „revoluționari” pentru a beneficia de „darurile” schimbării. Un serviciu secret de informații trebuie să-și facă datoria în conformitate cu legile care-i reglementează atribuțiile și să nu se amestece în jocuri politice mai mult sau mai puțin efemere. Serviciul de informații cunoaște, informează beneficiarii legali și rămâne neutru în raport cu deciziile politice ale acestora.

Știm că îi dezamăgim, prin poziția noastră, pe cei care, scuzată ne fie afirmația, „mănâncă o pâine bună” pe seama speculațiilor pe care le fac la adresa activității serviciilor de informații. Trăim totuși într-o societate liberă, în care exprimarea opiniilor nu este îngădită decât de aprecierea critică a auditoriului sau a cititorului.

Nu punem în discuție necesitatea obiectivă a schimbării vechiului regim, dar nici nu putem acoperi fapte și crime nejustificate comise cu acordul celor care au pregătit și condus preluarea puterii în România, sacrificând inutil vieți de români și schilodind mii de nevinovați.

Evident, este greu pentru cei care au contribuit, prin voință proprie sau prin acceptare vinovată, la desfășurarea acțiunilor criminale ale unor actori ce doreau cu orice preț să acceadă la diferitele manete de conducere a României. Dar aceste acțiuni nu pot fi nici acceptate și nici justificate.

Revăzând scrierile unor autori străini cu privire la evenimentele din decembrie 1989 în România, constatăm că aceștia au prezentat cu mai multă corectitudine ceea ce s-a întâmplat în mod real în țara noastră, cine au fost actorii și de ce aceștia au împins până la extrem dezinformarea. În baza acesteia, au determinat masacrarea românilor între ei și au produs distrugerii majore, nu numai materiale, dar, mai grav, au contribuit la dezonorarea nației române, pusă în situația să accepte aprecieri și fapte ce nu-i aparțineau sub nicio formă.

În cartea gazetarului francez Michel Castex „*Un mensonge gros comme le siècle*” (*O minciună mare cât veacul*), publicată în anul 1990, este formidabil cum acest străin a „fotografiat” ceea ce s-a întâmplat în mod real în România, arătând cum totul a fost gândit din vreme de cei care au procedat la lovitura de stat militară, cum au „pregătit” argumentele pentru a-i convinge pe români să participe la reușita acțiunii lor.

Cartea prezintă mascarada sinistă a „procesului” soților Ceaușescu în 25 decembrie 1989 la Târgoviște, urmată, după 3 luni, de sinuciderea președintelui completului de judecată, colonelul Gică Popa, care a conștientizat că a participat la o crimă ce nu face cinste justiției române, dar nici țării noastre. De asemenea, este descrisă acțiunea odioasă de prezentare publică a mai multor cadavre din custodia Serviciului de morgă de la Timișoara ca fiind victime ale „acțiunilor criminale ale securiștilor din Timișoara” care, chipurile, au acționat pentru înfrângerea revoluției.

Autorul înfățișează, totodată, modul în care s-a vehiculat la posturile radio, TV, dar și în presa scrisă afirmația că la Timișoara au fost 4.600 de morți și câteva mii de răniți. Aceștia au fost atribuiți acțiunilor de represiune ale „Securității”, deși nici măcar un singur membru al acestei instituții nu a putut fi dovedit că s-a implicat în acțiunile stradale de reprimare, chiar dacă, inițial, multor ofițeri de securitate le-au fost deschise procese penale sub învinuirea de participare la genocid. Ulterior, îndeosebi din surse străine s-a aflat că totul a fost o provocare aruncată „pe piață” de grupul de agitatori și dezinformatori de la Televiziunea Română, devenită „liberă”, liberă să dezinformeze populația, să creeze panică și să justifice acțiunile celor ce au preluat puterea în țară. Nici măcar unul nu a fost judecat, dar nici deranjat pentru morții, răniții și distrugerile provocate de dezinformările aberante pe care le-au perorat pe posturile publice TV și radio. Oare de ce?

În capitolul „Orchestra roșie”, autorul cărții amintite prezintă concret acțiunile de dezinformare derulate anterior, în timpul și după producerea

evenimentelor de la Timișoara în scopul determinării românilor (și cu sprijin intern) să se revolte și să se constituie în masă de manevră pentru răsturnarea regimului politic din România.

Dezinformarea, prin prezentarea de situații ce nu s-au produs sau exagerarea celor existente, a fost preluată de către însuși primul ministru de atunci al Ungariei, Miklos Nemeth, care a făcut afirmații incitatoare cu privire la existența a sute de morți și mii de răniți, urmare acțiunilor forțelor militare.

Agencia de presă est-germană ADN anunța că 3000 – 4000 de persoane au fost ucise la Timișoara, apoi transportate cu camioanele la periferia orașului și aruncate în gropi comune. Mai „informa” ADN că ostașii trag în copii și femei (inclusiv femei gravide).

Presa iugoslavă dezvăluia „ororile represiunii”: copii striviți de șenilele blindatelor, manifestați uciși cu baioneta, tiruri de mitralieră asupra oamenilor ieșiți în balcoane. Cotidianul „Vecernje Novosti” anunța un bilanț înfiorător: 2500 de morți și 1000 răniți, iar Agenția „Taniug” scria că Timișoara este în ruină. Cotidianul iugoslav „Ekspres Politika” lansa știrea că pastorul Tókes a fost ucis în închisoare.

Lista dezinformărilor continuă cu multe alte „știri de la fața locului”, totul demonstrând o acțiune coordonată a „țărilor socialiste prietene” din imediata vecinătate a României. Scopul era evident: răsturnarea regimului Ceaușescu și înlocuirea lui cu „garda de rezervă”.

- Duminică, 24 decembrie, corespondentul Agenției est-germane ADN în România anunța că *„luptele violente din noaptea de vineri spre sâmbătă, între armată și unitățile fidele lui Ceaușescu, au făcut mai mult de 5.000 de morți în București. Sursa acestor informații este noul Consiliu al Frontului Salvării Naționale instalat la comanda țării”*.

- La Paris, ministrul Afacerilor Externe, Roland Dumas, făcea o declarație remarcabilă: „dacă mi se cere, voi sprijini constituirea unei brigăzi de voluntari alcătuită din români din exil și din francezi”.

- BTA anunța: „două vase comerciale, unul bulgar, celălalt sovietic, au fost mitraliate pe Dunăre, în portul Brăila de către membri ai Securității”.

- Luni, 25 decembrie, dimineața, Radio Budapesta făcea „bilanțul genocidului: 70000 persoane ucise și 300000 rănite în revoluția din România”.

- Televiziunea ungară a mers mai departe: „30.000 de securiști au fost relocați în zona muntoasă. Ei așteaptă momentul prielnic pentru a lansa un contraatac”.

- Agenția ungară MTI anunța că „armata română a fost capturată la Arad de mai mulți teroriști libieni, care s-au raliat forțelor lui Ceaușescu, cu arme foarte moderne”.

- Agenția iugoslavă „Taniug” lansa „știrea” despre un nou „masacru care a produs un mare număr de victime. Responsabil: Securitatea. Masacrul s-a produs la Oravița, situată la 20 km de frontiera româno-iugoslavă”.

- Marți, 26 decembrie, Taniug anunța că „orașul Sibiu, fostul fief al lui Nicu Ceaușescu, a fost practic distrus prin foc. Responsabili sunt teroriștii”.

- Miercuri, 27 decembrie, ziarul sindical ungar „Népszava” scria pe prima pagină: „Securitatea folosește un grup internațional de mercenari, și mai mulți arabi. Martori oculari au văzut că grupuri de bandiți înarmați au jefuit magazine din Oradea”.

Autorul volumului menționează că poate dezvălui multe minciuni ce au fost prezentate ca adevăruri în zilele acelea, pentru ca cititorul să înțeleagă că totul a fost o orchestrare în care „vioara întâi a fost ungurească, iar a doua, iugoslavă”. Alte instrumente au fost est-germane, bulgare.

*

Dezvăluirile ziaristului francez ne-au determinat ca, în acest an, să evocăm evenimentele din decembrie 1989 nu doar prin mărturii și amintiri ale colegilor noștri, care mai au încă multe de spus despre clipele de cumpănă prin care au trecut. Vom da, de această dată, cuvântul și unor martori care au trăit sau au privit schimbările din România anului 1989 din afara structurilor de informații. Chiar dacă unele dintre aceste mărturii se află de mai multă vreme în spațiul public, considerăm că ele pot oferi cititorilor noștri și un alt „vitraliu” prin care să privească și să reflecteze la acele complexe momente care devin din ce în ce mai îndepărtate de viața noastră de zi cu zi.

Redacția

MINCIUNI MASS-MEDIA

„*Médiamentonges*” (Minciuni mass-media) este titlul unei lucrări apărute la Bruxelles în 1990, realizată de Gérald de Selys, ziarist la Radio-Televiziunea belgiană de limbă franceză. El preciza că ideea i-a venit „după scandaloasa mistificare privind măcelul de la Timișoara”. În opinia sa, minciunile despre cele petrecute în orașul de pe Bega în decembrie 1989 constituie „o manipulare fără precedent în istoria presei”, iar impostura nu a fost denunțată decât în mică măsură, ziarele și televiziunile necerându-și scuze pentru cele relatate și induse opiniei publice. În această lucrare sunt incluse contribuțiile mai multor ziariști din Belgia, Franța, SUA, Germania și Salvador.

Tot în 1990, la Paris, a văzut lumina tiparului lucrarea lui Michel Castex, cu titlul „*Un mensonge gros comme le siècle. Roumanie, histoire d'une manipulation*” (O minciună mare cât veacul. România, istoria unei manipulări). Autorul a condus din București echipa de jurnaliști ai Agenției France Presse (AFP) care a urmărit la fața locului evenimentele din decembrie 1989. El a ajuns la concluzia că era vorba despre o „*intoxicare remarcabilă, fără precedent, în care s-a lăsat prinsă media occidentală*”; aceasta s-a raliat în totalitate la informațiile prin care s-a urmărit să i se atribuie lui Nicolae Ceaușescu toate ororile imaginabile. Liderul român era prezentat drept un conducător paranoic, un dictator setos de sânge, iar înlăturarea lui trebuia să fie susținută de toată lumea, atât din România, cât și din afara granițelor acestei țări.

Autorii lucrărilor respective se referă la momentul decembrie 1989, dar în realitate manipularea a început mult mai devreme, scopul fiind diabolizarea lui Nicolae Ceaușescu, prezentarea unei imagini exacerbate asupra opoziției față de regimul existent în România, mediatizarea unor „lideri” care luptau împotriva dictaturii și pentru revenirea la democrație.

De la alegeri la contestare

Mass-media occidentale au prezentat cu entuziasm reformele inițiate de Gorbaciov în Uniunea Sovietică, cerând ca *glasnosti*-ul și *perestroika* să se extindă și în celelalte țări socialiste. Opoziția lui Ceaușescu față de politica lui Gorbaciov a generat o reacție tot mai dură din partea mass-media și a liderilor politici din Occident.

Dacă în anii '60-'70 Occidentul elogia politica de independență a Bucureștilor, după 1985 (venirea lui Gorbaciov la putere în Uniunea Sovietică

și începerea dialogului direct între Moscova și Washington) rolul lui Nicolae Ceaușescu era prezentat mai curând ca fiind unul negativ.

Accentul a fost mutat asupra politicii interne promovate de Ceaușescu și mai ales pe nerespectarea drepturilor omului, așa cum erau ele înscrise în Actul final al Conferinței pentru Securitate și Cooperare în Europa semnat la Helsinki în 1975. Aceste critici erau pe deplin îndreptățite, mai ales după 1981, când Ceaușescu a decis ca România să-și achite într-un termen cât mai scurt întreaga datorie externă; pentru procurarea valutei a recurs la forțarea exportului, fapt ce a contribuit la secătuirea economiei naționale și la deteriorarea gravă a nivelului de trai al populației.

De la mijlocul anilor '80, mass-media occidentale prezentau pe larg situația dramatică în care se aflau românii, de toate categoriile, care se confruntau cu lipsa alimentelor de primă necesitate, a căldurii și curentului electric etc. etc. Pentru a ține situația sub control, regimul recurgea la măsuri represive nemaîntâlnite în lagărul socialist.

Securitatea era „omniprezentă”, arestările se țineau lanț, închisorile erau arhipline, iar cei care îndrăzneau să aibă o atitudine cât de cât critică față de Ceaușescu erau internați în spitale psihiatrice.

Asemenea afirmații conțineau (...) un înalt grad de exagerare. De exemplu, plecând de la declarația lui Nicolae Ceaușescu potrivit căreia numai „un nebun” putea să nu recunoască marile succese obținute de România în anii socialismului, mass-media occidentale au căutat să acrediteze ideea că toți opozații regimului erau internați în spitale psihiatrice.

Numărul celor internați nu a fost stabilit cu exactitate, dar în mod cert spitalele de psihiatrie din România nu erau pline cu disidenți. Studiile efectuate după 1989 au identificat doar câteva persoane care au fost supuse unui asemenea regim.

Mass-media occidentale s-au ocupat pe larg de problema sistematizării satelor din România. Încă de la adoptarea reformei administrative în 1968 conducerea de la București a subliniat necesitatea sistematizării localităților rurale. În anii '70, Ceaușescu a reluat de mai multe ori această temă, avansând ideea reducerii la jumătate a numărului satelor din România, în vederea constituirii unor centre agro-industriale moderne, care să beneficieze de infrastructura necesară (canalizare, străzi asfaltate, încălzire centrală etc.).

La vremea respectivă mass-media occidentale nu au reacționat, dar în 1988-1989 s-a creat o adevărată psihoză: opinia publică internațională era informată că Ceaușescu urmărea să radă de pe suprafața pământului o întreagă

civilizație rurală, sărăcind astfel Europa de valori etnografice inestimabile. Că o asemenea civilizație fusese distrusă de mult în Occident nu se menționa deloc, dar se cerea ca România să rămână o zonă etnografică a Europei, pentru ca lumea civilizată să vadă cum se scoate apa din fântână, cum se folosește cobilița, cum se lucrează la războiul de țesut etc. etc.

Mass-media evidențiau nu numai pericolul pentru civilizația Europei, dar și pentru soarta oamenilor ale căror sate urmau să fie sistematizate. Se relata pe larg că buldozerele acționau mai ales în satele locuite de maghiari și germani, deoarece în ura lui împotriva minorităților naționale Ceaușescu dorea o deplină purificare etnică. Presa, radiourile și televiziunile occidentale cereau ca opinia publică să se mobilizeze pentru a opri o asemenea nelegiuire.

Răspunzând acestor apeluri, în Franța, Belgia și în alte state s-au constituit organizații civice care aveau ca deviză: „*Salvați satele românești!*” La postul de radio Europa liberă (finanțat de SUA) se difuzau interviuri cu persoane ale căror case au fost demolate, ba se și auzeau țipetele disperate ale unor țărani din Ardeal, care asistau neputincioși la pătrunderea buldozerelelor în propriile lor case.

A fost una dintre cele mai grosiere manipulări mass-media, care la vremea respectivă a avut un impact psihologic excepțional asupra opiniei publice internaționale. După 1989 s-a constatat că nu au fost demolate decât 3 sate din zona proiectatului canal Dunăre – București și unul de lângă Snagov. Nu s-a dărâmat nici un sat din Transilvania și, evident, nici o casă a vreunui țăran german sau maghiar.

Cine erau disidenții?

După 1985, în unele țări socialiste (Polonia, Ungaria) s-a dezvoltat o mișcare în favoarea reformelor preconizate de Gorbaciov și de promovare a unor noi lideri politici. Deoarece în conducerea PCR nu s-a constituit o „garnitură de schimb”, mass-media occidentale au promovat unele persoane care contestau politica lui Nicolae Ceaușescu, dar al căror trecut era ținut sub tăcere. Între acestea Constantin Pârvolescu, Silviu Brucan și mai ales Ion Mihai Pacepa.

Primii doi făcuseră parte din înalta nomenclatură în timpul lui Gheorghe Gheorghiu-Dej și fuseseră înlăturați de Nicolae Ceaușescu, iar cel de-al treilea ajunsese general de securitate. Nimeni nu a făcut o statistică credibilă asupra represiunilor din „epoca” Gheorghiu-Dej și din cea a lui Ceaușescu pentru a se desprinde o concluzie rezonabilă. Este însă cert că în timpul lui Dej a fost distrusă elita politică și economică a României, precum și o bună parte a celei culturale. Oarecum paradoxal, mass-media occidentale îi popularizau, ca

personaje pozitive, tocmai pe cei care-și legaseră numele de perioada celor mai crunte represiuni.

Unul dintre aceștia era Constantin Pârvulescu, un vechi comunist. El participase la congresul de constituire a PCR în 1921, făcuse parte din CC în anii ilegalității, iar după 23 august 1944 s-a aflat în nucleul de conducere a partidului, ocupând și importante funcții pe linie de stat. În mod cert, el purta o grea răspundere pentru crimele din timpul lui Dej. Dar acestea erau trecute sub tăcere, pentru că la Congresul al XI-lea al PCR din 1979 se pronunțase împotriva realegerii lui Nicolae Ceaușescu în funcția de secretar general, iar în martie 1989 Pârvulescu semnase „Scrisoarea celor șase” prin care se cerea înfăptuirea unor reforme în stil gorbaciovist și în România.

Dizident de o factură similară era Silviu Brucan, care în memoriile sale recunoștea că nu a reușit să absolute liceul, dar care a devenit „profesorul” și „politologul” cel mai mediatizat în Occident. El a fost unul dintre politicienii cei mai zeloși ai „epocii” Gheorghiu-Dej, susținând în „Scânteia” din anii '50 că „lupta de clasă” se ascute, iar „dușmanii trebuiau lichidați fără milă”.

În organul de presă al CC al PCR, Silviu Brucan saluta la 1 august 1947 dizolvarea PNT și arestarea conducătorilor săi, în frunte cu Iuliu Maniu, apreciind că acest act consfințea „un faliment politic total al unui partid care nu mai avea ce căuta în viața politică românească”. Mass-media occidentale nu erau interesate de trecutul unui asemenea personaj; important era că Silviu Brucan se exprimase în favoarea muncitorilor de la Brașov care în noiembrie 1987 protestaseră împotriva regimului Ceaușescu, iar în martie 1989 semnase „Scrisoarea celor șase”.

Poate că cel mai frapant este cazul lui Ion Mihai Pacepa, ofițer de securitate, care a avansat rapid în timpul lui Gheorghiu-Dej. L-a slujit cu credință și pe Ceaușescu, până ce a dezertat în 1978, fiind preluat de CIA. Fostul general de securitate a devenit un personaj extrem de „pozitiv”, deoarece îl critica pe Ceaușescu. Posturile de radio Europa liberă, BBC și Vocea Americii au transmis săptămâni în șir fragmente din cartea sa „Orizonturi roșii”, apărută în SUA în anul 1987.

Nicolae Ceaușescu, în viziunea lui Pacepa, era un caz patologic, obsedat, ca și soția sa Elena Ceaușescu, de supravegherea tuturor locuitorilor României. Potrivit propriilor sale relatări, Elena Ceaușescu a fost informată că, începând cu anul 1984, Securitatea va fi în stare să supravegheze „zece milioane de microfoane simultan” și că în următorii cinci ani „fiecare familie va

putea fi supravegheată periodic timp de un an calendaristic, iar cei suspecți urmăriți continuu”.

Asemenea elucubrații erau difuzate de posturile de radio occidentale, care nu-și puneau problema dacă regimul Ceaușescu era interesat să înregistreze ce vorbește pescarul din Delta Dunării sau ciobanul de pe Muntele Ceahlău. Important era ca opinia publică să afle că întreaga populație activă a României era victima Securității. Trecutul lui Pacepa, implicarea lui în susținerea regimului totalitar, nu contau. Important era că el îl critica pe Ceaușescu și îl prezenta ca pe unul dintre cele mai sinistre personaje din istorie.

Minciunile din zilele revoluției

Exagerările și minciunile transmise zi de zi, săptămână de săptămână, lună de lună și an de an au culminat cu cele privind numărul de victime înregistrate în decembrie 1989. Opinia publică era pregătită să afle că regimul Ceaușescu – „*cel mai crud și barbar din Europa, care putea fi egalat doar de cel al lui Hitler*” – a transformat Timișoara într-o baie de sânge, iar „*Securitatea a recurs la cele mai abominabile acte criminale împotriva românilor care s-au ridicat împotriva dictatorului*”.

Relatăriile au început în ziua de 19 decembrie 1989. Prima mențiune privind victimele „*represiunii brutale de la Timișoara*” a aparținut postului de radio Budapesta, care cita spusele unui maghiar ai cărui părinți erau medici în Timișoara, de la care a aflat că s-au înregistrat „*între 300 și 400 de morți*”; el afirma că soldații intrau în fiecare casă pentru a găsi manifestanți, procedând la „*execuții sumare*”. Era menționat și un cetățean ungar care se întorsese din România; acesta aflase că „*250 de morți se aflau într-o singură clinică*” din orașul Timișoara. În aceeași zi, Duna TV își informa telespectatorii că în Timișoara „*existau sute de victime, poate peste o mie*”.

Câteva ore mai târziu, agenția vest-germană DPA transmitea declarația unui „*martor ocular*”, care, întrebat despre speculațiile potrivit cărora la Timișoara ar exista o mie de victime, a răspuns: „*Mă tem că această cifră este mult sub cea reală*”. Vestea a fost preluată de postul de radio Europa liberă, căreia același interlocutor i-a declarat că a văzut în oraș „*metri cubi*” de cadavre.

În ziua de 20 decembrie, agenția est-germană ADN scia că „*forțele de Securitate au omorât între 3.000 și 4.000 de demonstranți în orașul Timișoara și au continuat să înăbușe alte demonstrații de protest în peste 10 orașe*”. Știrea era furnizată de un român care trăia în Republica Democrată Germană și care vorbea la telefon cu părinții săi aflați în Timișoara. ADN preciza că morții erau transportați cu camioanele la periferia orașului și aruncați într-o groapă

comună. Era prima mențiune despre „groapa comună”, care avea să fie mult mediatizată în perioada următoare.

În aceeași zi, presa iugoslavă dădea detalii despre oribila represiune: copii secerăți de gloanțe, manifestați răpuși de baionete, tiruri de mitralieră trase asupra cetățenilor pașnici. Cotidianul „Vecernje Novosti” aprecia că la Timișoara s-au înregistrat 2.500 de morți și 1.000 de răniți.

Agenția Taniug transmitea că orașul de pe Bega era în ruină, iar vizitatorii străini veniți din România susțineau că au avut loc lupte corp la corp între manifestați și forțele de represiune; morții erau încărcăți în camioane și duși într-o direcție necunoscută. Cotidianul „Ekspres Politika” dădea ca certă împușcarea lui Laszlo Tokes în închisoare; știrea fusese obținută de un ziarist chiar de la polițistul român care verificase identitatea pastorului; același polițist preciza că au fost împușcate 2.000 de persoane.

Ziarul budapestan „Nepszava” scria, la 20 decembrie, că la Timișoara morții zăceau pe stradă, iar familiile nu erau autorizate să se apropie; camioanele îi transportau la o groapă comună din afara orașului.

A doua zi, 21 decembrie, ziarul „Financial Times” scria: *„Agenția de știri oficială est-germană ADN, citând români stabiliți în Germania de Est cu prieteni și familii în România, a spus că forțele Securității au omorât între 3.000 și 4.000 de demonstrați în orașul Timișoara”*. În continuare, ziarul își informa cititorii: *„Peste 30 de copii au fost masacrați de poliție în timpul revoltei de la Timișoara, conform agenției de presă iugoslave Taniug. Agenția a spus că pasagerii sosiți cu trenul din București în orașul Vrsac [Vârșeț] de la granița iugoslavă au relatat un masacru în fața Catedralei, a 36 de copii care duceau lumânări într-o paradă în care cereau pâine, pace și demnitate umană”*. Așadar, alături de „miile de morți”, de „groapa comună” s-a pus în circulație și o altă minciună mass-media: „uciderea copiilor” nevinovați.

În aceeași zi, Europa liberă transmitea că a intrat în posesia unei note secrete a Securității, adresate Elenei Ceaușescu, în care i se raporta că la Timișoara s-au înregistrat 4.632 morți, 1.282 răniți, 13.214 arestați și 7.613 condamnări la moarte. Prin indicarea sursei și a acestor cifre extrem de detaliate se urmărea acreditarea ideii că ele erau absolut exacte, postul informându-și ascultătorii cu un profesionalism desăvârșit. Era, în fapt, o grosolană „minciună mass-media”.

La 22 decembrie, ADN a dat cifre „rotunjite”: 4.600 morți, 1.860 răniți, 7.000 condamnări la moarte, 13.000 arestați. Această știre a fost preluată de Agenția iugoslavă Taniug și de Agenția France Presse. La rândul său, agenția

maghiară MTI anunța că au fost găsiți într-un osuar din Timișoara 4.630 morți, cifra fiind comunicată de un „*refugiat român*”. Televiziunea iugoslavă a transmis primele imagini cu „*corpuri mutilate și torturate*”, precum și comentariul unui cetățean român: „*Aceasta este opera Securității*”. Agenția Taniug aprecia că la Timișoara s-au înregistrat 5.000 de morți. Astfel, o nouă minciună devenea un „adevăr”, confirmat chiar de persoane „aflate la fața locului” și a căror credibilitate nu putea fi pusă la îndoială.

A doua zi, 23 decembrie, aceeași agenție afirma că la Timișoara s-au înregistrat 5.000 de morți, dintre care 800 de copii de până la 14 ani; un număr de 45 copii au fost împușcați în timp ce urmăreau un spectacol de marionete. MTI preciza că „*un membru al Frontului Salvării Naționale*” din Timișoara a „confirmat” următoarele cifre: 4.632 uciși, „*fie de glonț, fie de baionetă*”, 1.282 răniți, 12.000 arestați, 7.614 persoane împușcate pe loc. Atât sursa, cât și cifrele atât de precise aveau menirea să evidențieze profesionalismul respectivei agenții.

Mass-media din România și Revoluția din Decembrie 1989

La aceste „minciuni mass-media” au contribuit din plin presa, radioul și televiziunea română (devenită, la 22 decembrie, Televiziunea Română Liberă). Veștile despre luptele crâncene între Armată și Securitate care se desfășurau în București și în alte orașe (Sibiu, Brașov, Cluj-Napoca etc.), despre apa de băut care ar fi fost otrăvită, despre spitale din care au dispărut rezervele de sânge, se succedau cu repeziciune. „Scânteia”, fostul organ central de presă al P.C.R., devenită „Scânteia Poporului”, publica la 23 decembrie un apel sub titlul „*Uniți la arme!*”, în care se aprecia: „*Fiara încolțită s-a agățat cu ghearele și cu dinții de ultimele puncte de sprijin, în speranța absurdă că va reuși să reînvie odioasa dictatură. Așa cum s-a întâmplat din prima zi a marilor lupte, armata noastră, armata poporului dovedește dârzenia și eroismul de care este atâta nevoie în aceste clipe.*”

Zi și noapte, oră de oră, minut cu minut, înconjoară și-i strânge în clește pe teroriști, bandele de securiști care nu vor să cedeze pozițiile, visând la păstrarea privilegiilor, sperând într-o minune – pentru că numai o minune i-ar putea salva. Pentru aceasta nu se dau în lături de la nici o fărâdelege, recurgând la acte tipic fasciste, trăgând fără alegere nu numai în ostașii armatei noastre, ci și în populația civilă, atunci când li se ivește prilejul, în femei, în copii, mărinind numărul jertfelor”.

S-a creat și cultivat o adevărată psihoză, alimentată prin mass-media. Televiziunea ar fi fost atacată de teroriști, drept care și-a încetat emisia, pentru ca aceștia, cufundați în întuneric, să nu nimerească studioul 4 de unde se

transmitea revoluția în direct. După vreo 20 de minute, emisiunea s-a reluat, sub protecția unui ofițer, prezent în studio, îmbrăcat în ținută de luptă, cu arma automată la piept, care i-a asigurat pe telespectatori că nici un terorist nu va putea pătrunde în acea cameră.

În ziua de 23 decembrie, TVRL relata că teroriștii au încercat să ia cu asalt Aeroportul Internațional Otopeni, dar că armata a reușit să facă față atacului, lichidându-i pe acești dușmani ai revoluției (Este vorba de uciderea bestială a tinerilor ostași de la Câmpina, încorporați cu trei luni în urmă pentru a fi pregătiți ca transmisioniști pentru trupele de securitate-miliție, actualmente numite jandarmi. Au fost trimiși la aeroportul Otopeni, la cererea expresă a MAPN, pentru „a întări dispozitivul de apărare a aeroportului”). Televiziunea și radioul transmiteau că la Sibiu aveau loc lupte grele între militarii armatei române și securiști, care se desfășurau nu numai pe străzi, ci și în cimitirul orașului. În București, teroriștii ascunși după crucile din cimitirul Ghencea puneau în primejdie victoria revoluției, dar până la urmă, viteaza Armată română i-a anihilat. Toate aceste vești, care în acele zile au îngrozit o lume întregă, s-au dovedit a fi minciuni mass-media.

Problema intervenției externe

24 decembrie a fost ziua celei mai mari presiuni mediatice. Agenția ADN anunța că în timpul nopții au avut loc lupte violente între armată și unitățile rămase fidele lui Ceaușescu, în București înregistrându-se 5.000 de morți. Atacurile porneau și din afara granițelor, fiind depistate elicoptere care veneau dinspre Marea Neagră, iar radarele înregistrau asemenea aparate în zeci de puncte, mai ales în Dobrogea și Muntenia, precum și în Oltenia, drept care artileria antiaeriană riposta cu fermitate, dar acestea reapăreau ca prin farmec.

Se părea că armata română nu putea face față atâtor atacuri, astfel că ministrul de Externe francez, Roland Dumas, cerea la 24 decembrie o „*intervenție de urgență*” în România. El a emis și o idee care avea să stea la baza unei noi concepții privind dreptul internațional, și anume că, atunci când era vorba despre apărarea drepturilor omului, principiul neamestecului în treburile interne ale statelor suverane nu mai este aplicabil: „*Situația din România impune introducerea acestei noțiuni în arsenalul juridic internațional*”, a dreptului de intervenție. Ministrul francez a solicitat intervenția sovietică și a celorlalte state ale Tratatului de la Varșovia în sprijinul armatei române.

În aceeași zi, secretarul de stat James Baker a declarat că SUA susține punctul de vedere al Franței privind o intervenție în România. La 24 decembrie, ambasadorul SUA la Moscova afirma: „*Partea americană este foarte*

preocupată de faptul că atât conflictul dintre forțele Securității Statului și unitățile armatei, cât și numărul victimelor din rândul populației civile continuă". El voia să știe de la primul adjunct al ministrului de Externe sovietic „dacă este complet în afara discuției un sprijin militar acordat de Uniunea Sovietică Frontului Salvării Naționale din România”.

Cu toate insistențele franceze și americane, liderii de la Kremlin nu au dat curs acestor sugestii. Primul ministru Nikolai Rîjkov aprecia că „ar fi o mare greșeală să se trimită trupe sovietice în România, știut fiind că, recent [la 4 decembrie 1989], a fost condamnată trimiterea de trupe în Cehoslovacia și Afganistan”. La rândul său, ministrul de Externe Eduard Șevardnadze declara că propunerile făcute de americani și francezi erau de-a dreptul „stupide”, deoarece orice amestec din partea Uniunii Sovietice l-ar transforma pe Ceaușescu într-un martir.

Lichidarea lui Nicolae Ceaușescu și a Elenei Ceaușescu

TVRL a transmis, în ziua de 24 decembrie, un amplu reportaj din „orașul măcelului, Timișoara”, stăruind asupra victimelor abia deshumate din cimitir. Imaginea cea mai șocantă, care a făcut înconjurul globului, a fost cea a unui copil, scos din pânțelele mamei, „omorâtă de securiști”. Michel Castex aprecia că această imagine a devenit „simbolul unei dictaturi demente”.

Stăruința cu care reportera TVRL a ținut să prezinte minute în șir aceste imagini, însoțite de un comentariu extrem de virulent împotriva lui Ceaușescu și a Securității sale, i-au impresionat adânc pe telespectatorii din întreaga lume. Evident, acesta trebuia pedepsit pentru asemenea crime. În același timp se acredita ideea că atâta timp cât Ceaușescu era în viață, securiștii și teroriștii care-i juraseră credință nu vor înceta să facă victime.

În dimineața zilei de 25 decembrie, radio Budapesta făcea un „bilanț al genocidului”: în total, după 17 decembrie au fost împușcate 70.000 de persoane și 300.000 revoluționari au fost răniți. Aceste informații au fost preluate și de alte posturi de radio și TV, precum și de o bună parte a presei internaționale.

Pe fondul maximei diabolizări a lui Nicolae Ceaușescu și a soției sale, „care au împins România spre război civil”, a avut loc în ziua de 25 decembrie 1989 procesul de la Târgoviște. Procurorul maior Dan Voinea îi acuza pe Nicolae și Elena Ceaușescu de mai multe nelegiuiri, pe primul loc fiind „genocid – peste 60.000 de victime”. Procesul s-a încheiat în mai puțin de două ore, cei doi fiind condamnați la moarte și executați. În aceeași seară, TVRL a

transmis secvențe de la proces, iar în cursul nopții imagini cu Nicolae Ceaușescu și Elena Ceaușescu răpuși de gloanțe.

Minciunile continuă

În zilele următoare, mai mulți ziariști străini au venit în România pentru a se alătura colegilor lor aflați deja în această țară pentru a înregistra „efectele genocidului”. Reporterii televiziunii române, dar și ai altor posturi transmiteau imagini cu răniții din spitale cărora li se luau interviuri, deși abia puteau să vorbească.

Nicio etică profesională nu era respectată, dominantă era goana după senzațional, plăcerea sadică de a transmite efectul „războiului” din România și a câștiga astfel audiență. Până în ultimele zile ale anului 1989, mass-media s-au concentrat asupra evenimentelor din timpul revoluției, continuând să prezinte o imagine apocaliptică asupra represiunii. Un loc central l-au ocupat relatările privind victimele de la Timișoara.

La 26 decembrie, ziarul belgian „De Morgen” scria: *„Una din cele 4.600 victime, ucisă în masacrul din 17 decembrie, era o femeie însărcinată. A fost spintecată cu baioneta. Copilul scos din pântec a fost depus pe corpul mamei, în grămada de cadavre”*. Ziarul „La Libre Belgique” scria: *„În osuare au fost găsite cadavre într-o stare indescriptibilă, mâini și picioare tăiate, unghii smulse, capete pe jumătate desprinse de corp, fețe arse cu acid, cea mai mare parte a corpurilor spintecate și sumar recusute. Corpul unui copilăș de trei sau patru luni a fost regăsit pe corpul mamei sale”*.

Așadar, ideea mamei și a copilului sacrificați de securiști începea să capete notorietate. Se mai afirma că șoferii de camioane care au transportat cadavrele spre osuarele din Timișoara au fost *„împușcați în ceafă de poliția secretă pentru a fi eliminat orice martor”*. Ziaristul respectiv nu numai că mințea, dar și delira. Orice minte sănătoasă nu putea crede asemenea fantasmagorii. Dar atunci, în decembrie 1989, totul era credibil.

Ziarul „Blik”, într-un articol din 27 decembrie 1989, intitulat *„Răzbunarea hienelor roșii ale lui Ceaușescu”*, ridică numărul morților la 100.000. Mai mult de 4.000 au fost aruncați într-o groapă uriașă după ce li s-au luat hainele, li s-au smuls inelele, li s-au furat ceasurile și alte bijuterii: *„Înainte de a fi mitraliați, li se legau mâinile și picioarele cu sârmă ghimpată, corpurile erau torturate, organele genitale smulse sau contuzionate. Mulți trebuie să fi fost aruncați de vii în groapă. Apoi omorâți cu apă fierbinte”*. Un alt ziar, „Het Volk”, își informa cititorii că victimele *„au fost jupuite de vii”*. Pentru a-și

impresiona și mai mult cititorii, ziarul flamand „Blik” relatează că Securitatea a împușcat 800 de copii. Printre aceștia erau 45 care asistau „la un spectacol de teatru de păpuși. Mitralierele i-au secerat”. Ziarul francez „Le Soir” îl cita pe purtătorul de cuvânt al Asociației Refugiaților Români din Germania Federală, care a spus: „Mai multe victime au fost torturate și iradiate timp de mai multe minute cu raze X, iar altele au fost asasinat cu arme chimice”.

Așadar, tot ce putea fi mai oribil se înregistrase în România și mai ales la Timișoara. Nicolae Ceaușescu se dovedise un demn urmaș al lui Dracula, cel însetat de sânge. Ziarul „Le Soir” scria că „dementul Ceaușescu” nu era mai prejos de Hitler și doctorul Mengele, care și-au legat numele de exterminarea a 6 milioane de evrei.

Evident, nimeni nu-și puna atunci întrebări ca acestea: Cum puteau să fie torturați 4.000 de oameni, care ar fi așteptat să li se lege mâinile și picioarele cu sârmă ghimpată, după care să li se smulgă organele genitale, să li se taie mâinile și picioarele, să li se smulgă unghiile, să li se despice capetele, după care – rămânând totuși vii – să fie omorâți, aruncându-se asupra lor apă clocotită?

Oare câte cisterne cu apă clocotită au fost necesare pentru a ucide 4.000 de oameni? Unde și în cât timp se putea fierbe atât de multă apă? Sau dacă, având în vedere evenimentele atât de sângeroase din oraș, părinții îi mai lăsau pe copii să meargă la teatru? În acele zile mai aveau loc spectacole? Ce capacitate avea închisoarea din Timișoara, dacă a putut primi peste 13.000 de arestați? Ce tribunal putea să judece și să condamne într-o singură zi peste 7.600 de persoane? Unde se putea desfășura un asemenea proces? În cât timp se putea săpa o groapă în care să intre 4.000 de cadavre? Era posibil ca unii oameni să fie jupuiți de vii? Exista la Timișoara un arsenal de arme chimice și aparate cu raze X pentru asasinarea atâtor cetățeni?

Minciuna are picioare scurte

Așa sună un vechi proverb românesc, care și-a dovedit valabilitatea și pentru mass-media din decembrie 1989. La patru zile după lichidarea lui Nicolae Ceaușescu și a Elenei Ceaușescu au început să apară primele semne de întrebare asupra dimensiunii represiunilor.

Postul de radio belgian BRT menționa, la 29 decembrie, că a înregistrat declarația unui timișorean potrivit căruia persoanele găsite în osuarul din Timișoara ar fi decedat înainte de începerea revoluției. La 8 ianuarie, Silviu Brucan aprecia la TVRL că numărul morților nu depășea 10.000. Cu numai două săptămâni în urmă acesta avizase comunicatul difuzat de TVRL prin care

Ceașescu era acuzat de moartea a 60.000 de români. În ziua de 18 ianuarie 1990, ziarul „Renașterea Bănățeană” a publicat un bilanț al victimelor înregistrate la Timișoara în perioada 17-27 decembrie, menționând că 90 de persoane au fost împușcate, dintre care 71 au fost identificate. A apărut astfel întrebarea: unde sunt miile de victime despre care s-a vorbit în zilele revoluției?

Câteva zile mai târziu, la 24 ianuarie, Agenția France Presse prelua declarațiile a trei medici din Timișoara, cu următorul comentariu: „*Imaginile cadavrelor mutilate arătate de televiziunile din întreaga lume după «masacrele de la Timișoara» sunt rezultatul unei înscenări montate pentru a încrimina Securitatea*”.

Un medic legist din Timișoara a încercat să explice în ziarul „Renașterea Bănățeană” că imaginile transmise de televiziune privind victimele de la Timișoara nu reflectau realitatea. În atmosfera de atunci, medicul nu a fost crezut. Pentru restabilirea adevărului, el a transmis mai multor medici din diferite țări fotografia mărită a celei mai mediatizate imagini TV: cadavrul de femeie, ținând pe piept trupul copilului scos din burta acesteia, precum și alte fotografii cu persoane „măcelărite” de securiști în decembrie 1989.

La 30 ianuarie 1990, ziarul parizian „Le Figaro” aprecia că imaginile atroce ale măcelului de la Timișoara erau rezultatul unei regizări, cadavrele aliniate pe cearceafurile albe nefiind victimele masacrului din 17 decembrie, ci morți dezgropați din Cimitirul Săracilor, oferiți apoi Televiziunii Române Libere pentru a fi mediatizate. După ample analize, medicii din Franța, Germania, Marea Britanie, Danemarca, Olanda și din alte state au ajuns la o concluzie comună: imaginile prezentate în prim plan de TVRL erau o mistificare. Pe de altă parte, medicii legiști din Timișoara au reușit să identifice femeia mutilată căreia i s-a scos copilul nenăscut din pânțele: aceasta murise la 8 noiembrie, la domiciliul său, în urma unei come alcoolice; concubinel său a declarat că nu avea bani să o îngroape, dându-și acordul ca ea să fie înmormântată de Primărie în Cimitirul Săracilor. Copilul nu fusese scos din burta femeii respective și nici măcar nu era al ei; a fost identificat în persoana unei fetițe de două luni, care decedase la 9 decembrie, ca urmare a unei afecțiuni patologice. Tatăl ei a refuzat să o înhumeze, sub motiv că era sărac, drept care a ajuns în Cimitirul Săracilor.

Explicații pentru „Minciuna secolului”

După confirmarea acestor date concrete, mass-media occidentale și-au schimbat radical poziția față de revoluția română. Aceasta nu mai era un

moment de mare încleștare între forțele democratice sprijinite de Armată, pe de o parte, și securiști-teroriști, de cealaltă parte, ci o „făcătură”, o „lovitură de stat”, ba chiar „minciuna secolului”.

În numărul din 27 ianuarie 1990, o ziaristă de la „Le Soir” scria că în ziua de 23 decembrie 1989 a fost la Timișoara, dar „*n-am văzut nici un măcel. Nici măcel, nici grămada de morți sau răniți, nici spitale supraaglomerate. Am fost acolo și n-am văzut nimic: să-mi fie rușine. Pentru că, iată, sosind la București, a doua zi, și mai mult încă întorcându-mă în Belgia, toată lumea știa mult mai multe decât mine despre acest subiect. Nimeni nu ignora nimic în legătură cu acele corpuri torturate înfiorător, cu acele sute de trupuri aliniat, cu acele spitale invadate; doar televiziunea arătase tot, explicase tot. Și dacă le-a arătat televiziunea, înseamnă că este adevărat. Toate acestea deveneau adevărate. Și atunci eu, care nu văzusem nimic la Timișoara, am preferat să nu mai spun nimic*”.

Michel Castex aprecia că modul în care au fost relatate evenimentele din România ridică „*o problemă de fond. Acea a sursei. Jurnaliștii și oamenii care au oferit aceste informații*”. În opinia sa, jurnaliștii s-au lăsat intoxicați de sursele avute la dispoziție, luându-le ca „literă de Evanghelie”. Cele mai multe surse veneau de la Budapesta și din Belgrad, care invocau spusele unor „persoane aflate la fața locului”, în Timișoara, astfel că ele păreau a fi pe deplin credibile.

Pe un plan mai larg, ziaristul francez conchidea că era vorba de o manipulare și o dezinformare intenționată a Occidentului de către Mihail Gorbaciov. El nu argumentează cum a fost posibilă o asemenea manipulare, inclusiv a Agenției France Presse la care lucra, mai ales că mass-media sovietică au fost foarte rezervate în prezentarea evenimentelor din România.

Punctul de vedere al lui Gérald de Selyes este cu totul diferit: la originea acestei uriașe manipulări se afla chiar Occidentul și în primul rând SUA. El aprecia că revoluția Română din decembrie 1989 a fost prima revoluție din lume transmisă în direct la televiziune, urmărită cu „sufletul la gură” de milioane de cetățeni, de pe întregul glob. Această excepțională mediatizare se explica prin faptul că în chiar acele zile „*Statele Unite, bătându-și joc de dreptul internațional, invadeau Republica Panama, făcând tot atâtea victime reale cât ar fi trebuit să conțină măcelul fictiv de la Timișoara și acest lucru într-o tăcere uluitoare a presei*”. Pe coperta a patra a cărții „*Minciuni mass-media*”, editată de Selyes, se poate citi:

„Decembrie 1989. Soldații americani invadează Panama. După câteva zile, serviciul de informare a presei americane dă cifrele: 132 morți. Ele vor fi reluate de către toată presa mondială. Decembrie 1989: populația Timișoarei, în România, se răscoală. Cifrele, venind nu se știe de unde, anunță mai întâi 4.000, apoi 7.000 de morți. Presa mondială publică aceste cifre însoțite de comentarii indignate, în mod legitim. Până la sfârșitul lui decembrie, numărul anunțat al morților se ridică la 72.000 în România; în Panama, cifra morților a rămas mai departe 132.

O lună mai târziu, cifrele reale sunt de 700 – 1.000 morți în România și.... între 4.000 și 7.000 în Panama”.

Să-i respectăm pe cei care s-au jertfit pentru libertate

Este cert că mass-media au răspândit multe minciuni în legătură cu revoluția română și mai ales cu amploarea represiunii și cu victimele înregistrate în decembrie 1989. În stadiul actual al cercetărilor s-a ajuns la concluzia că în Revoluția din Decembrie 1989 au murit 1.104 oameni, iar 3.321 au fost răniți. La Timișoara s-au înregistrat 93 de persoane decedate, dintre care 72 în intervalul 17–22 decembrie. Numărul victimelor din România este cel mai mare înregistrat în Europa anului 1989. Faptul că mass-media au exagerat atât de mult numărul morților în timpul evenimentelor a făcut ca cifra reală să fie trecută sub tăcere.

O judecată obiectivă și responsabilă trebuie să facă disocierea necesară între manipulare și realitate, între diversiune și curajul civic, între minciunile mass-media și evenimentele concrete, atestate documentar. Și, mai ales, să sublinieze faptul că decembrie 1989 marchează o piatră de hotar în istoria României, o „despărțire a apelor”: pe de o parte, sfârșitul unei dictaturi de peste patru decenii și, pe de altă parte, revenirea la un regim democratic, care a permis reintegrarea României în structurile Uniunii Europene la 1 ianuarie 2007.

(articol postat la 22 decembrie 2011 pe <http://www.ioanscurtu.ro/minciuni-mass-media/>)

Prof. univ. dr. Ioan Scurtu

DE LA FIGURAȚIE LA „APĂRAREA REVOLUȚIEI”

Prezentăm în cele ce urmează unele aspecte cu privire la pregătirea, declanșarea și derularea evenimentelor din decembrie 1989, așa cum au fost ele trăite și relatate de către colonelul în rezervă Ion Nicolescu, comandant, din octombrie 1987 până în februarie 1997, al Brigăzii 7 Mecanizate „Grivița”, cu sediul în Ploiești. În decembrie 1989 avea gradul de căpitan.

Din relatările ofițerului rezultă cât de „spontană” a fost lovitura de stat militară din decembrie 1989, cine au fost regizorii și personajele principale ale dramei, dar mai ales autorii scenariului.

Mărturiile se regăsesc într-un „memoriu” de peste 30 de pagini lansat în spațiul public în 2013¹ și constituie drama trăită de un ofițer român, bine pregătit, capabil, cu reale calități de comandant, cu responsabilități într-un moment istoric important al patriei sale. Raportul este mult mai amplu. Noi am reținut doar acele părți care – considerăm – contribuie la cunoașterea adevărului cu privire la acțiunile din decembrie 1989 în România.

Sunt colonelul în rezervă Ion Nicolescu, fost comandant al Brigăzii 7 Mecanizate „Grivița”, cu sediul în Ploiești (...). În 22 decembrie 1989, am fost primul comandant din Armata Română chemat prin intermediul Televiziunii în Capitală, pentru a participa la „apărarea Revoluției române”. Am înțeles, cu durere, încă din decembrie 1989 că, de fapt, am fost „instrumentul” (aproape) principal al unui grup de complotiști, al unor oameni care au mâinile pătate de sânge, de sângele acelor care au crezut în adevărata Revoluție, ca și mine, de altfel, o parte din acei „revoluționari”, cum se autointitulau, dar care, de fapt, au fost niște mizerabili complotiști, care nu au făcut ce au făcut pentru binele Poporului Român, ci mânați de interese proprii. Mulțumesc lui Dumnezeu că ordinul primit în noaptea de 22 decembrie 1989, acela de a pleca la Otopeni și a pune ordine acolo, m-a scăpat de manipularea directă a autorilor loviturii de stat din România în decembrie '89, asasini ai tuturor celor care își dorm somnul de veci în cimitirele din țară pentru „sfânta și dreapta cauză a Revoluției”.

Să încep înșiruirea evenimentelor, care duc clar la concluzia că autorii crimelor din decembrie 1989 au ajuns în fruntea țării. Nu au existat străini decât

¹ Textul integral a fost publicat de *cotidianul.ro* la 18 și 20 ianuarie 2013, a se vedea <http://www.cotidianul.ro/memoriul-colonelului-r-ion-nicolescu-catre-traian-basescu-1-204617>, respectiv <http://www.cotidianul.ro/memoriul-colonelului-r-ion-nicolescu-catre-traian-basescu-204733/>.

în legătură directă cu autorii loviturii de stat. Nu au tras în demonștrânți nici securiștii, nici milițienii, nici Armata. Diversiunea a făcut să pară astfel. Au tras „teroriștii” complotiștilor, ai lui Ion Iliescu, Dumitru Mazilu, Gelu Voican-Voiculescu, Nicolae Militaru, Petre Roman, Cazimir Ionescu, Paul Keller, Vasile Ionel și alții. Sergiu Nicolaescu a avut și el un rol. Dar și-a riscat viața alături de mine în multe rânduri. Singurul care și-a riscat viața. Voi prezenta faptele așa cum au fost. Eu am prins asemenea teroriști și, efectiv, speriat de cei în slujba cărora mi-au spus că sunt, după ce i-am „anchetat” mai „neortodox”, mai militărește, le-am dat drumul. Apoi am ordonat să se tragă în ei fără somație, fără menajamente, știind în cine trag. Și am ucis destui. Mă răzbunam într-un fel pe misiunea mea ingrată. Realizasem în slujba cui sunt. A criminalilor, a celor care au primit mai târziu titlul de „eroi ai Revoluției”. Eroii adevărați zac în cimitire. Ceilalți eroi „zac” în fotolii, de pe care nu se văd crima și sângele. Încep cu trei întrebări, la care voi răspunde tot eu. Tot ce voi spune în continuare poate fi întărit și argumentat pe date, pe ore, fapte, martori în viață.

1. De ce am fost eu primul comandant din Armata Română chemat prin intermediul Televiziunii, pentru apărarea Televiziunii și a Revoluției în Capitală?

2. De ce Sergiu Nicolaescu s-a „lăudat” timp de 13 ani la televizor că el a adus în Capitală, în 22 decembrie, o forță covârșitoare (unitatea pe care o comandam eu) care, a afirmat dumnealui, „și-a pus amprenta în mod decisiv pe victoria Revoluției în Capitală”?

3. De ce m-a așteptat, personal, la Săftica și mă grăbea să ajungem cât mai repede că „pierdem Revoluția”, neținând cont de 5 morți la Otopeni, morți efectiv din cauza dumnealui. (...)

Am prevăzut cu aproape 2 ani înainte evenimentele ce vor urma. Cum? În anul 1987, am primit ordin pe scară ierarhică să pun la dispoziția Studioului Buftea un număr de 400 militari. Ulterior, am aflat că dl. Sergiu Nicolaescu s-ar fi interesat ce unitate mai aproape de București are efective mai bine pregătite pentru ca de acolo să-i fie puși la dispoziție, zilnic, 400 de militari. I-a fost recomandat Regimentul 7 Mecanizat, al cărui comandant eram eu. Am înțeles că filmele care urmau să fie turnate erau „Mircea cel Mare” și „Coroana de foc”. M-am deplasat în mai multe rânduri la Buftea, din interes profesional (să-mi controlez militarii), dar și din curiozitate, să văd cum decurgeau filmările. Foarte mulțumit de „prestația” oamenilor mei, Sergiu Nicolaescu a ținut să mă cunoască personal. Am discutat în nenumărate rânduri. Între noi s-a înfiripat, din punctul meu de vedere, o prietenie. După terminarea filmărilor, cu succes, dumnealui m-a vizitat, în mai multe rânduri, la unitate. I-am organizat și niște trageri (îi plăceau foarte mult).

Acum înțeleg că antrenamentul la trageri, efectuat în poligonul unității pe care o comandam, i-a prins bine în zilele de 22-30 decembrie 1989. L-am antrenat fără să vreau. Eu îl respectam mult și sincer, pe atunci. Era vorba de marele regizor și actor Sergiu Nicolaescu. Mă mândream cu prietenia lui. Ne-am apropiat din ce în ce mai mult. I-am întors vizitele, ducându-mă să-l văd la Buftea și, în mai multe rânduri, acasă la dumnealui, în București, pe str. Zambaccian nr.6. Îmi arăta din ce în ce mai multă prietenie, cu cât ne apropiam de decembrie 1989. Mai târziu am înțeles adevăratul „sens” al prieteniei în care credeam eu. O prietenie mârșavă, gândită din timp, „bine regizată”. A fost pregătită, fabricată, concepută în slujba unui scop murdar, sângeros. Fără să vreau, să bănuiesc, le-am fost unealtă. Am fost o unealtă puternică, una din cele principale, cum au afirmat, mai târziu, acele „personaje” care au ocupat scaunul Puterii prin vărsare de sânge nevinovat. Nu aveam de unde ști. De-abia în decembrie 1989 am văzut clar tot ce a fost plănuit.

Pe la începutul lui octombrie 1989 mă sună dl. Sergiu Nicolaescu și mă invită la dumnealui acasă, pe motiv că avem mai multe de discutat. Mi-a spus că a venit din străinătate de curând. M-a cinstit cu whisky, spunându-mi să iau și pentru „protocol” două sticle. Mi-a adus la cunoștință că are de gând să mai facă un film și m-a întrebat cum mai stau cu pregătirea militarilor din subordine, că va solicita militari tot de la mine din unitate. M-a întrebat în ce stare se găsește tehnica de luptă. După aproximativ o oră de discuții pe diferite teme m-a întrebat deodată: *„Dar dacă, de exemplu, s-ar întâmpla ceva, dacă va fi nevoie de unitatea dumitale, în cât timp și cu ce forțe (oameni, blindate) ai ajunge în Capitală?”* I-am răspuns: *„Cu minimum 700-800 de militari și cu o coloană de blindate și mașini de 7-8 km lungime, iar timpul depinde dacă deplasarea are loc ziua sau noaptea. Dar de ce mă întrebați asemenea amănunte?”* Mi-a răspuns: *„S-ar putea să se întâmple ceva, s-ar putea să se atenteze la siguranța națională, iar noi, ca patrioți, trebuie să știm pe ce ne putem baza”*.

Din acea dată, începutul lui octombrie 1989 și până în decembrie 1989 ne-am mai văzut la Buftea, în două rânduri. M-a întrebat cum stau cu efectivele, pentru că va solicita pentru filmări 1.000 de militari. Pe data de 11 decembrie 1989, Sergiu Nicolaescu mă sună și mă roagă să dau o fugă până la dânsul, că este la Buftea. M-am dus în data de 14 decembrie '89. Am ajuns la Buftea în cursul după-amiezii. A venit, m-a luat după umeri, ne-am deplasat către malul lacului și mi-a spus: *„La vânatoare vin mâine (15 decembrie '89). Mai vin cu cineva. Vezi că, în curând, va veni vremea să arăți pentru țară pregătirea unității pe care o comanzi. Vei avea un rol foarte important. Poți ajunge mare”*. Eram foarte derutat. Eu aveam șefii mei. Ce rol avea Sergiu Nicolaescu în *„ce urma să*

se întâmplă” cu implicații în sistemul militar? Pe 15 decembrie 1989, m-a sunat și mi-a comunicat că nu poate veni la vânătoare, că vine pe data de 17 decembrie '89 cu actorul Vladimir Găitan. Pe 17 decembrie '89 m-a sunat și mi-a spus: „*Nu mai pot veni. Vezi ce se întâmplă în țară! Ce ți-am spus eu? Fii pregătit, atent și așteaptă!*”. Atunci am înțeles cam tot. Am început să mă gândesc. Treaba cu venitul la vânătoare a fost o acoperire, în caz că telefoanele îi erau cumva ascultate. Mă întrebam: ce să aștept? La ce să fiu atent?

Pe 21 decembrie '89, Sergiu Nicolaescu mă sună și-mi spune că vrea să vină la mine, să vorbim și să „*tragă câteva gloanțe*” în poligon. Politicos, i-am răspuns că nu pot executa niciun fel de trageri, deoarece unitatea se găsește în alarmă de luptă. A replicat nemulțumit: „*Știu, știu, voi veni până la tine*”. Menționez că, aproximativ în jurul datelor de 1-4 decembrie '89, mi-a trimis printr-un anume domn Marian Găman să-i reglez o pușcă cu amortizor și lunetă, o armă ultramodernă, un „Browning”. I-am reglat-o și dl. Marian Găman a venit și a luat-o în jurul datei de 10 decembrie '89. Am fost uimit de performanțele acelei arme. Avea un încărcător cu capacitatea de 16 cartușe, calibru 5,6 mm, semiautomată. Armă de profesioniști. În data de 21 decembrie '89 am fost anunțat de la punctul de control al unității, în jurul orei 11⁰⁰, că la poartă se află dl Sergiu Nicolaescu, însoțit de un domn. Am ordonat să fie conduși la mine. A intrat în biroul meu însoțit de Vladimir Găitan. Amândoi erau îmbrăcați în combinezoane negre, deosebite, gen trupe speciale. Pe un ton foarte grav mi-a spus: „*Te-am anunțat că va urma ceva. Am mare încredere în dumneata. O să am grijă de cariera ta. Uite ce este, am nevoie de niște grenade. Nu-ți pot spune pentru ce, dar le voi folosi pentru binele țării*”. Pentru mine, solicitarea lui era o încălcare gravă a principiilor mele de militar. Am rămas surprins și m-am arătat contrariat. A simțit. „*Le voi folosi pentru popor, ai încredere în mine*”. L-am întrebat: „*Ce fel de grenade, ofensive, defensive, de câte aveți nevoie?*” „*O ladă, două*”, mi-a răspuns. „*Ofensive, să nu facă schije multe*”, a completat. Îmi educasem în așa fel subordonații, aveau atâta încredere în mine, încât nu comentau vreun ordin pe care îl primeau. Aveau mare încredere în comandantul lor. L-am chemat la mine pe plutonierul Alexandru Grama, șeful depozitului armament și muniție, și i-am spus de față cu cei doi: „*Sandule, îmi trebuie 12 grenade ofensive. Ne întâlnim la postul 3. Să nu mai vadă nimeni, ținând cont de situația în care ne găsim*”. După 30 de minute, ne-am întâlnit la postul 3. Am luat grenadele, le-am pus în mașina lui Vladimir Găitan, au plecat. La plecare, mi-a spus: „*Mulțumesc. Nu m-am înșelat cu privire la dumneata. Stai în așteptare. Țara nu va uita*”. Am rămas contrariat. Erau cuvinte mari: datorie sacră, țară. Dar știam că se va întâmpla ceva. Mă avertizase: „*Vei avea un rol important*”, mi-a spus. Păcat că atunci nu

știam în ce scenariu. M-au apucat frământările. Eram un militar disciplinat, știam că greșisem grav. Mă simțeam vinovat. Întotdeauna, însă, m-a atras „aventura”. Și o simțeam. Nu știam cum va fi (...).

Pe 22 decembrie (...) s-a dat la televizor știrea că ministrul Apărării, „trădătorul Milea”, s-a sinucis. Atunci am pus iar lucrurile cap la cap. Domnul Nicolaescu îmi spusese: „*Vezi că va urma ceva*”. Are loc apoi încercarea de discurs a dictatorului Ceaușescu.² Se aud țipete, zgomote, explozii, dictatorul fuge. Am aflat ulterior de la dl. Nicolaescu că zgomotele de explozii erau de la grenadele pe care i le-am dat eu și pe care „oamenii lui” le-au folosit împreună cu toată gama cunoscută pentru a crea panică, acțiune care să ducă la fuga dictatorului³. La aproximativ 20 de minute de la fuga dictatorului, la televizor a apărut Mircea Dinescu cu un grup de „revoluționari” care, după ce a anunțat că „*țara e liberă de comunism*”, a lansat apelul: „*Căpitanul Nicolescu de la Ploiești să vină urgent pentru apărarea Televiziunii!*” – apel repetat după alte 10 minute. A fost văzut și auzit de o țară întregă. M-am prăbușit pe un fotoliu. Am înțeles ce sarcină apăsa pe umerii mei. Toți ochii subordonaților mei erau pe comandant. Ce va face? – se întrebau. Nu puteam pune în mișcare o forță considerabilă, de capul meu, la apelul unor „revoluționari”. Am telefonat la șefii mei. Nu aveau niciun ordin în acest sens.

M-am gândit, din nou, la cele discutate cu dl. Nicolaescu cu aproximativ 2 luni înainte. Îmi aminteam întrebarea: „*În cât timp poți ajunge în Capitală și cu ce forțe, dacă este nevoie?*” Înțelesesem clar: „*nevoia*” apăruse. Nu aveam atunci noțiunea de Revoluție. Fusesem chemat în Capitală. Am dat dispozițiunile premergătoare necesare efectuării unui marș cu o coloană de luptă mixtă în Capitală. La aproximativ 20 de minute, la televizor apare Sergiu Nicolaescu, care repetă apelul: „*Comandantul unității de blindate, de la Ploiești, să vină urgent în Capitală. Militarii lui să poarte banderole tricolore pe mâna dreaptă*”. După aproximativ 30 de minute de la al doilea apel am fost sunat de diverși civili pe telefonul cu număr de oraș, care îmi spuneau foarte indignați: „*N-ai plecat, domnule? Pierdem Revoluția*”. Deja din tovarăș ajunsesem domn. Au început să apară știri care de care mai alarmante (mai târziu am văzut cum „se fabricau” știri cu teroriști și ce măcel se întâmplă în

² Confuzie a autorului. De fapt, se referă la incidentele de la mitingul din 21 decembrie 1989.

³ Aspectul privind grenadele este considerat una din numeroasele „enigme” ale lui decembrie 1989, în legătură cu care Sergiu Nicolaescu a prezentat, în timp, mai multe variante, ultima fiind aceea că „*evident, am folosit grenadele*” la spargerea mitingului din Piața Palatului (*Adevărul*, 3 ianuarie 2013). Totuși, este cunoscut faptul că utilizarea uneia sau mai multor grenade ofensive într-o aglomerație de oameni se soldează cu zeci de morți și răniți, ceea ce nu s-a întâmplat la mitingul din 21 decembrie 1989 (n.r).

Capitală etc). Mă sună dl. Sergiu Nicolaescu, foarte panicat, nervos: „*N-ai plecat, domnule? Pierdem Revoluția. N-ai înțeles nimic din ce ți-am spus ieri*”? (pe 21 decembrie). „*Dacă plecai când te-am sunat, te numeam ministrul Apărării!. Vei primi ordin, am luat aprobare*”, mi-a mai spus. Mai târziu, m-am întrebat: de unde avea un regizor, fie el chiar Sergiu Nicolaescu, putere atât de mare de a pune un căpitan, comandant de regiment, ministrul Apărării?!

Spre seara zilei de 22 decembrie '89 primesc ordin de la comandantul meu direct, pe atunci colonelul Tiberiu Costache, comandantul Diviziei 57 blindate: „*Am primit ordine superioare să pleci în București cu jumătate din forțe la televiziune, jumătate la MAPN. Sunt teroriști. Mor oameni. Se trage, vezi ce faci. Ținem legătura*”. Până să plec, iar mă sună dl. Nicolaescu, extrem de agitat: „*Ce mai aștepti? Pierdem Revoluția. Te aștept la Săftica*”. I-am răspuns, supărat pe tonul de comandă cu care îmi vorbea. „*Dle Sergiu, eu comand o unitate de luptă, nu filmez*”. Iar mi-a spus: „*Păcat, erai ministru*”. Am început deplasarea către Capitală. În dreptul postului de Miliție Săftica, coloana s-a oprit. Eu eram în ARO, la aproximativ 500 de metri de capul coloanei. Verificam coloana. Cercetașii maiorului Buinceanu m-au anunțat: „*Tovarășe comandant, niște milițieni vor să vă vorbească*”. M-am deplasat către capul coloanei. Acolo, lângă TAB-ul de cercetare, era un grup de 3-4 persoane îmbrăcate civil, înconjurat de militarii cercetași. M-am recomandat. Unul dintre ei s-a prezentat: „*Sunt colonelul Nițu (ulterior generalul Niculae Nițu), am primit ordin să vă predau un bilet cu un ordin transmis telefonic*”. Pe bilet scria: „*Vă prezentați la Băneasa, la generalul Mocanu, comandantul Apărării A.A. a teritoriului (CAAT)*”. După 30 de minute, cercetașii m-au anunțat că s-au întâlnit cu dl Sergiu Nicolaescu. M-am întâlnit și eu cu dumnealui. Foarte agitat, m-a anunțat că pe drum s-a tras asupra lui, că i-a fost lovită mașina și că are motorul avariat. „*N-ai venit când te-am chemat. Ți-ai ratat cariera. Te făceam ministrul Apărării. De acum, execuți ordinele mele. Am împuterniciri în acest sens*”. I-am răspuns: „*Dle Sergiu, eu abia sunt căpitan, mai am mult până la ministru, iar de executat, execut după ce mă consult cu șefii mei*”. „*Nu înțelegi, domnule, că este Revoluție, că pierdem Revoluția dacă nu ne grăbim? Am împuternicire să mergi cu mine, cu toate forțele, la Televiziune*”. La sediul CAAT, generalul Mocanu mi-a confirmat. Ordinul suna așa: „*Cu toate forțele la Televiziune, cu dl Nicolaescu!*”. Am înțeles că aprobarea era dată de generalul Victor Stănculescu.

Când mai aveam vreo 2 km până la Piața Scânteii, m-am urcat cu dl. Sergiu Nicolaescu pe primul transportor de cercetare. A cerut o cască și un pistol mitralieră. I-am satisfăcut „pofta” de a arăta ca un războinic adevărat. La intrarea în Piața Scânteii am întâlnit prima baricadă. Revoluționari, mașini.

Eram surprins. Cu basculante în fața tancurilor mele!! El fiind recunoscut de revoluționari, ni s-a facilitat deplasarea, fără probleme, mai departe. Le-a spus celor de la baricadă: „*Sunt cu căpitanul Nicolescu, cel de la Ploiești, cel chemat de noi*”. Cu ocazia acelei opriri, a dat un interviu unui reporter francez cu cameră de filmat. Eu înțeleg bine franceza. L-am auzit clar: „*Stăpânim situația. Totul este sub control. Sunt cu o unitate foarte puternică*”. Tot cu niște francezi a venit la Otopeni în zilele următoare, pentru a le „prezenta” unitatea pe care dumnealui „a adus-o în 22 decembrie '89 în Capitală”. Că a contribuit personal, decisiv, la victoria Revoluției în Capitală. Ulterior, într-un interviu dl Sergiu Nicolaescu afirma că „*venirea blindatelor de la Ploiești «aduse» de el a salvat Televiziunea și a contribuit decisiv la victoria Revoluției în Capitală*”.

Am ajuns la pod. Am oprit coloana pentru două scopuri pur militare. Dl. Nicolaescu nu a fost de acord să mă opresc și mă grăbea spre Capitală. L-am rugat să mă lase să-mi comand unitatea. Am ordonat să se execute cercetarea de geniu a podului (ca să nu fie minat). Când comandanții de subunități se adunau către capul coloanei din stânga, din incinta unității militare de la pod și din spațiul liber între unitatea de la Castelul „Elena Lupescu” și blocurile de la pod (stânga podului) s-a deschis foc deosebit de puternic asupra coloanei regimentului cu mitralierele antiaeriene în bătaie terestră. De asemenea, s-a tras și cu alte categorii de armament. Zeci de mitraliere grele și ușoare de pe mașinile de luptă ale coloanei de sub comanda mea au deschis focul în direcția de unde se trăgea către noi. Forța și densitatea extraordinară a focului nostru au făcut liniște în două minute de la declanșare. Sergiu Nicolaescu striga: „*Dă comanda să plecăm, am întârziat destul!*”. „*Stați să vedem ce este cu cei din mașini! Sunt mulți morți, răniți*”, i-am replicat. „*Lasă, domnule, morții, pierdem Revoluția, suntem așteptați!*”.

A fost o greșeală intenționată chemarea unei asemenea forțe ca a mea în Capitală. Mă refer la compunerea coloanei și la genul de luptă care urma să se ducă. Luptă de stradă. A fost chemată pentru „lauda” domnului Nicolaescu, pentru a crea haos, spaimă și diversiune. „Strategii Revoluției” au știut ce fac. Trebuia să mi se spună atât: „Trăgători izolați” – nu teroriști – trag în populație și, cu 200 de militari, plus compania de cercetare, curățam fiecare stradă și bloc, de la Băneasa și până la Televiziune și din alte locuri „fierbinți”. Ce să fac cu tancurile, cu tunurile, cu mitralierele grele? Să dărâm blocurile în care erau oameni? Întreaga dezordine a fost bine gândită. O regie perfectă. Diversiune și haos. Doar aveau pe cineva expert în regie.

Relatez în continuare, subliniind ideile care atestă regia acelei „Revoluții”, mai clar spus „lovitură de stat”: cine a condus-o, cum au manipulat oamenii, Armata și alte forțe. Oameni care și-au pătat mâinile de sânge

nevinovat. Viața a făcut să lucrez în diferite domenii, chiar în cele numite „speciale”. Întâmplător, mi-am aruncat o privire și pe celebrul dosar de urmărire informativă cu numele de cod „Corbii”. Cine credeți că apărea în dosar alături de generalii Șerb, Militaru, Vasile Ionel, Paul Keller? Domnii Iliescu, Mazilu, Gelu Voican-Voiculescu și alții. De ce a fost chemat colonelul Gheorghe Trosca, șef de stat major la USLA în decembrie '89, în fața M.Ap.N. și împușcat? Pentru că, printre altele, a instrumentat „Dosarul Corbii”. „Corbul” (generalul Militaru) și alții nu l-au iertat. Păcat. Era un mare patriot. L-am cunoscut personal. Și-a slujit țara cu credință. Oare asta să fie soarta militarilor patrioți? Unii împușcați, alții aruncați în închisori? Iar comandanți care au tras la Timișoara, unii, iar alții care au călcat în zilele de 21-22 decembrie '89 demonstranții cu TAB-urile, acum sunt generali cu 3 și 4 stele în fruntea Armatei Române...

Era mare haos, dezordine, diversiune. Am ordonat să se încercuiască Televiziunea cu militari și blindate pe aliniamentul străzilor Dorobanți, Zambaccian, Pangratti. La un moment dat, Sergiu Nicolaescu mi-a spus: „*Mergem la etajul XI, la guvern, la ordine*”. Am întrebat contrariat: „*Care guvern?*”. „*Vei vedea*” – mi-a răspuns și a mormăit ceva de conducători. Am plecat, pentru protecție, cu 2 militari: sergentul Gheorghe Drăghici și soldatul Ștefan Istrate. Eram convins că „teroriștii” trăgeau intens asupra „revoluționarilor”, care de ore întregi dirijau și transmiteau Revoluția în direct. Credeam că în sediul Televiziunii vom umbla târâș. Dar mă înșelasem. Am urcat pe scări 11 etaje. În Televiziune era o liniște și o organizare desăvârșite. Se vedea clar că fiecare știe ce face. Nici urmă de glonț tras în Televiziune sau asupra Televiziunii. Se trăgea, însă, asupra oamenilor din stradă. Oameni dintre care au murit destui cu gândul la libertate, la democrație, pentru Revoluție, pentru dreptate. Nu trăgeau „teroriștii” lui Nicolae Ceaușescu, cum se anunța intens. Trăgeau „revoluționarii” lui Ion Iliescu, Petre Roman, Gelu-Voican-Voiculescu și alții. Trăgeau pentru victoria Revoluției, pentru crearea de panică și necunoscut. Trăgeau în adevărații revoluționari.

Am ajuns la etajul XI al Televiziunii și am intrat într-o încăpere. Acolo se găseau domnii Ion Iliescu, Dumitru Mazilu, Petre Roman, Gelu Voican-Voiculescu, Cazimir Ionescu și alte 2-3 persoane. Era liniște și organizare perfectă. Unii intrau cu niște bilete în mână, le arătau celor de la masă, apoi ieșeau. La un moment dat, Ion Iliescu și Gelu Voican-Voiculescu i-au spus unuia pe un ton răstit: „*Stai, domnule, nu dăm asta acum. Știrea asta. Nu le încăleca. O dai peste 20 de minute*”. După aceea, Sergiu Nicolaescu le-a spus: „*Am venit cu comandantul de la Ploiești. Știți, cel de care v-am spus mai demult. Ce facem?*”. Petre Roman a exclamat ironic: „*Hai, domnule*

comandant, te așteptăm de 6 ore. Cum slujești Revoluția? Ai 5.000 de blindate și nu vrei să ne dai și nouă? ”. Mazilu mi-a făcut semn să înaintez în fața lui. Era în centrul mesei. Pe un ton amabil, îmi ordona, practic: „Domnule căpitan (plecasem tovarășe căpitan de la Ploiești, acum eram domn la București), dai o companie la Palat, o companie la Gară, o companie la M.Ap.N., o companie... ”. L-am întrerupt: „Sunteți domnul Mazilu, nu? V-am văzut la televizor până să plec. Nu pot dispersa forțele cum vreți dvs. Regimentul este o celulă care luptă sub comanda mea, nu am legături radio viabile care să-mi permită să comand unități larg dispersate. Ordinul a fost să vin cu toate forțele, aici”. M-a întrerupt, spunând supărat: „Noi te-am chemat. Dumneata ce-ai înțeles? Să comentezi? Sergiule, pe cine ai adus? Timpul trece”. Atunci i-am răspuns: „Nu aveți nici dreptul și nici autoritatea să-mi comandați. Vă rog să-mi faceți legătura cu generalul Gușă”.

La telefon era „de serviciu” un căpitan, Paul Jerbas, fost coleg cu mine la Școala Militară. El, am aflat ulterior, dezertase de la unitatea unde lucra (Spitalul Militar) și a venit pe post de „telefonist” al conducătorilor Revoluției, la etajul XI al Televiziunii. Pentru merite deosebite în munca de „telefonist”, pentru că era părtaș la „adevăr”, mai târziu a fost numit în funcția de secretar general al viitorului guvern din primul mandat FSN.

Dl. Mazilu, încurcat în zelul lui de fermitate, mi-a spus: „*Vorbește cu ministrul Apărării, generalul Militaru*”. I-am răspuns că generalul Militaru este în rezervă și nu are niciun fel de competențe în comanda Armatei. Atunci, foarte nervos, a strigat la mine: „*Băi, căpitane, nu execuți ordinul guvernului? Te arestez!*”. Eu am arătat de multe ori în cariera mea că sunt un militar nedus la biserică. Așa am procedat și atunci. Le-am ordonat celor 2 militari care erau cu mine să introducă gloanțe pe țevă, am scos pistolul și am spus: „*Care guvern, bă? Eu nu știu de niciun guvern. Pe cine arestezi, pe mine? Fă-mi urgent legătura cu generalul Gușă. Unde m-ați adus, domnule Sergiu? Să fiu arestat?*”. Sergiu Nicolaescu mi-a sugerat că este bine să execut ordinele dlui. Mazilu, ale guvernului. I-am răspuns că eu nu execut decât ordinul șefilor mei, dar întrucât nu au legătură cu ei, vreau să vorbesc cu generalul Gușă, cu el aveau legătura.

Paul Jerbas mi-a făcut legătura cu generalul Gușă, care m-a întrebat unde sunt și ce forțe am cu mine, ordonându-mi să mă duc la Otopeni, pe aeroport, să pun ordine acolo, specificând: „*Vezi că aerogara este ocupată de teroriști, care au luat ostatici. Prea multe nu am timp să-ți spun. Am încredere în tine, Nicolescule. Bine că m-ai sunat, nu avem forțe acolo. Blochezi pistele, nu se aterizează, nu se decolează. Pentru siguranță, nimeni*”. L-am rugat să repete ordinul să-l audă și Paul Jerbas și să-l poată comunica „guvernului”. M-a

întrebat: „*La care dracu' guvern ești? Eu sunt la dracu', la CC*”. Apoi am părăsit încăperea, amenințându-i cu armele pe cei amintiți mai sus. Toți mă priveau urât, dar la niciunul n-am simțit atâta ură în privire ca la Ion Iliescu. Sergiu Nicolaescu a venit după mine până jos, unde mi-a spus nervos: „*M-ai făcut de râs! Ți-ai ratat cariera. Nu pleca la Otopeni. Vei avea pierderi mari. Aici e «locul» important, unde este guvernul. Rămâi aici. Voi aranja eu totul*”. „*Vă rog să mă lăsați în pace. Plec la Otopeni, unde am primit ordin. M-ați încurcat destul până acum. Ce este cu acest guvern?*”. „*Sunt noua Putere, mi-a răspuns. Dă-mi un TAB să mă duc până acasă*”. „*Nu vă dau nimic. Plec la Otopeni*”. Și am plecat. Punctând faptele și situațiile percepute de mine, a reieșit că cei care trăgeau erau chiar oamenii celor din acel „guvern” de la TVR. Am ajuns pe Aeroportul Otopeni, chiar în sediul Flotei 50 Specială, la comanda căruia erau coloneii Tenie și Tudose.

Am rămas pe aeroport, în misiune, în rezerva FSN-ului până pe 9 februarie 1990. Prima unitate chemată prin intermediul Televiziunii. Ultima retrasă în cazarmă. De ce? Mă considerau comandant în slujba lor. S-au convins că sunt profesionist. S-au „convins” și țărăniștii și liberalii pe timpul mineriadelor. Am fost catalogat – atenție! – „*comandant în anturajul lui Iliescu*”. Și în 1997 m-au debarcat. A fost o lovitură ușoară (?). În ianuarie 2003, cei pe care i-am servit m-au arestat. În slujba cui am fost eu? A Poporului, a Revoluției? Ce puteam să le spun eu mamelor soldaților mei morți și răniți? Că au fost unelte? Nu. Le-am spus că au fost eroi. Toți soldații participanți la Revoluție au fost avansați la gradul de sergent. Atât am putut face pentru ei. Răniții mei n-au primit nicio diplomă. Au primit alții. Au primit chiar și „teroriști”. Multe onoruri și certificate. Eu am avut cel puțin tăria să refuz tot. Eram scârbit. Militarii mei au fost eroi. Eu am fost unealta.

Colonel (r) Ion Nicolescu
fost comandant al
Brigăzii 7 Mecanizate “Grivița”

DAN VOINEA: MĂRTURII DESPRE „REVOLUȚIE”

Prezentăm, sub acest titlu, secvențe dintr-un interviu cu fostul procuror militar difuzat la postul „B1 TV” la 21.03.2015.

Despre cei care au tras și „teroriști”

Dan Voinea: Ulterior mi-am luat un grup de 20 de polițiști-criminaliști cu care am lucrat în aceste dosare și am reușit să stabilim, la Brașov, pentru cele 231 de victime, autorul fizic. (...) La Brăila am stabilit autorul fizic, la Oradea am stabilit autorul fizic pentru toate victimele, la Arad am stabilit autorul fizic pentru toate victimele, și așa mai departe. (...) Erau militari în termen de la Armată, luptători din Gărzile patriotice cărora li s-a pus arma în mână. Am mai avut și militari de la Interne implicați și care au fost așezați în dispozitive, și cam atât.

Reporter: Deci celebrele trupe de Securitate, fidele lui Ceaușescu, nu au existat, ca și teroriștii străini.

Dan Voinea: Trupele de Securitate au fost izolate, li s-au luat armele. La un moment dat li s-au dat armele înapoi și au fost băgați prin dispozitive, dar erau foarte izolați și nu au fost folosiți atunci (...) Când i-am prezentat materialul de urmărire penală lui Stănculescu, învinuit pentru evenimentele de la Timișoara, primul lucru pe care l-am întrebat a fost ăsta: „*Domnule general, a existat vreo putere străină care, în decembrie 1989, a atacat România?*” El trebuia să știe, era ministrul Apărării și Armata este făcută pentru dușmanul extern. Și mi-a zis: „*Nu*”. Asta este declarația lui, este la dosar. A doua întrebare: „*A existat vreo organizație teroristă care a acționat pe teritoriul României în decembrie 1989?*”. S-a uitat lung la mine (...). Credea că eu știu. (...) „*Nu a fost, domnule, nicio organizație teroristă*”.

(...) Dosarul ăsta este foarte important. Cum au procedat cu cei la USLA. Am identificat încă 8 cazuri, după ce i-a împușcat pe ăștia de la USLA și au spus că sunt teroriști.

Despre manipularea multimei

Dan Voinea: (...) Mi-au apărut ca manipulatori de manifestații foarte mulți actori, și nu orice actori, directori de teatru. La Arad, cel care manipulează manifestații este Voicilă, era directorul teatrului, la Constanța mi-a apărut directorul Teatrului Fantasio, care îi manipulează, intră în clădirea județeană, face nu știu ce, la Cluj, și dosarul Clujului este printre primele care le-am trimis eu în instanță, apare directorul teatrului de atunci, Dorel Vișan, la Craiova, cel care intră cu generalul Roșu și aruncă grenade pe acolo, de s-a speriat mulțimea, Tudor Gheorghe. (...) La București, toată noaptea s-a tras din Teatrul Național. (...) La două zile după ce s-a anunțat încetarea focului, cine a venit să predea pistolul-mitralieră? Radu Beligan. (...) Mi-a fost ciudă că nu am întrebat de unde a luat arma. Am făcut proces-verbal că l-am preluat eu. (...) A doua zi mi-am dat seama că nu l-am întrebat. (...) Am căutat procesul-verbal și nu l-am mai găsit în fișet. (...) Actorii au avut un rol important, erau oameni cunoscuți.

Reporter: S-au lipit natural.

Dan Voinea: Nu s-au lipit natural, că nu oricine ajungea director de Teatru Național.

Reporter: Și atunci aveau legătură cu ce? ...

Dan Voinea: Aveau legături, părerea mea, și oamenii îi ascultau, ca și pe Sergiu Nicolaescu. (...) Erau cei mai cunoscuți, cei care puteau, cel mai ușor, să manipuleze manifestații. (...).

Despre condamnarea cuplului Ceaușescu

Reporter: (...) Vă reproșați ceva pentru condamnarea Elenei și a lui Nicolae Ceaușescu la moarte? (...)

Dan Voinea: Nu îmi reproșez, pentru că eu am cerut-o (...).

„TATA A MURIT ÎN LOCUL MEU”

La una din întâlnirile noastre, ale rezerviștilor, colegul Ioan Muntean mi-a povestit suferințele îndurate în acel decembrie 1989 însângerat.

Așa cum știm că s-a întâmplat cu mulți dintre colegii noștri, și la colegul Ioan Muntean suferințele fizice s-au mai atenuat. Au rămas traumele psihice, la care s-au adăugat complicațiile medicale generate de evenimentele de atunci și accentuate de înaintarea în vârstă.

Sibianul Ioan Muntean a urmat cursurile Școlii de ofițeri de miliție din București. La terminare, în 1988, a fost repartizat la Biroul pază și ordine din cadrul Miliției Municipiului Sibiu. Amintirile vin de la sine, revărsându-se, când molcom când învolburat:

„...Eram căsătorit și aveam doi copii. În decembrie 1989 mă aflam în concediu medical. Din cauza evenimentelor din Timișoara, toate concediile au fost suspendate. M-am prezentat la unitate în 21 decembrie, la ora 8.00 dimineața. Loctiitorul comandantului, cpt. Voicu Nicolae, mi-a ordonat să ridic armamentul din dotare (pistoletul „Carpați” și cele 12 cartușe) și să merg la Casa de oaspeți a partidului pentru a întări dispozitivul de pază. Acolo locuia primul secretar Nicu Ceaușescu și exista un punct fix de pază. Când am ajuns, am constatat că în fața imobilului se afla un pluton de elevi militari de la U.M. 01512, dotați cu echipament de război. Militarii erau postați pe trotuar, iar în stradă se aflau două TAB-uri. Din discuțiile cu ofițerul care conducea dispozitivul am aflat că au aceeași misiune: paza obiectivului și asigurarea ordinii și liniștii în zonă.

Am rămas în locul respectiv, discutând cu militarii și patrulând, până în jurul orei 22.00. În timpul petrecut în post nu s-a întâmplat nimic deosebit. Nicu Ceaușescu nu a apărut în zonă.

Eram în ținută militară și, trecând peste 12 ore de când mă aflam în post, m-am gândit să merg la sediu pentru a solicita să fiu schimbat. Ajungând la intersecția străzilor Dobrun cu Armata Roșie (acum Revoluției), am fost oprit de un grup mare de persoane, multe aflându-se în stare de ebrietate, care au început să mă lovească, încercând să-mi ia arma. Am reușit să fug și m-am întors la obiectiv unde am rămas până a doua zi dimineața când, în jurul orei 6.00, cu sprijinul a doi civili care mă cunoșteau, am reușit să ajung la unitate.

Deși auzisem că Inspectoratul a fost atacat până târziu în noapte, am fost surprins când am văzut 7-8 autoturisme incendiate și birourile de la circulație și evidența populației, aflate la parter, de asemenea incendiate și devastate.

Am primit ordin să rămân în sediu și, împreună cu alți colegi, am baricadat ușile de la intrare, șefii spunându-ne că vom fi atacați. Toți comandanții ne-au ordonat să nu folosim armamentul din dotare împotriva demonstranților.

În rândul colegilor exista o îngrijorare deosebită cu privire la ce se va întâmpla. Așa după cum am aflat, cei rău-intenționați – infractori și alți clienți ai miliției – amenințaseră că vor veni și ne vor „măcelări”.

Conform ordinului primit, împreună cu cpt. Bădițescu Ion, cpt. Negrilă Ioan, lt. Crăciun Ovidiu, plt.maj. Popa Mihail și trei militari de la Batalionul de securitate, asiguram ușa principală de acces în sediul Miliției municipale.

În jurul orei 9.00 au venit demonstranții. Prima coloană a manifestat pașnic, scandând lozinci: „Azi în Timișoara, mâine în toată țara!”, „Fără violență!”, „Armata e cu noi!” și altele. În jurul orei 10.00 a venit o altă coloană din care s-a desprins un grup masiv care a încercat să forțeze ușa pentru a pătrunde în sediu. Aveau asupra lor bâte, drugi din fier, cuțite și aruncau cu pietre și alte obiecte. Deși au fost răniți mai mulți colegi, agresorii nu au reușit să forțeze ușa întrucât era bine blocată, iar gratiile au rezistat.

La un moment dat, cineva dintre colegi a strigat că în curtea unității au pătruns manifestanți care vin să ne atace prin ușa ce dădea în curtea din spate și care nu era blocată. Am mers și eu în curte și am văzut că gardul dinspre blocuri era rupt în două locuri și pe acolo pătrundeau mulți indivizi înarmați cu bâte, drugi de fier și alte obiecte, amenințând și înaintând spre clădire.

Manifestanții din stradă cereau eliberarea arestaților. Pentru a calma situația, o delegație a acestora a fost invitată să verifice ceea ce noi le spuneam, respectiv că nu avem persoane arestate în clădire. Cei reținuți cu o zi înainte fuseseră lăsați liberi după ce dăduseră declarații.

O comisie formată din reprezentanții demonstranților, însoțită de un ofițer de la U.M.01512, a fost condusă de lt.col. Neculae Tudosoiu și a inspectat toate spațiile din incinta sediului, constatând că nu există persoane reținute sau arestate. Cei din comisie au anunțat manifestanții masați în fața Miliției și lucrurile s-au calmat, inclusiv în curte, unde cei care pătrunseseră discutau cu colegii aflați acolo.

După puțin timp, o persoană mai în etate s-a urcat pe un TAB aflat în fața intrării la Miliția județeană și s-a adresat mulțimii: „Aveți grijă că sunt înarmați!”.

Imediat, anumiți agitatori incitau mulțimea cu sloganuri: „Ei au supt sângele poporului!”, „Sunt criminali!”, „Trebuie să-i judecăm!”. S-a declanșat un val mare de injurii și amenințări. Se arunca cu pietre și tot felul de corpuri contondente.

Mă aflam la parter, în sala de așteptare de la evidența populației, când am auzit mai multe focuri de armă, pe care le-am localizat la Policlinica cu plată, clădire situată lângă sediul Inspectoratului.

Imediat au apărut cei doi loțiitori, mr. Lodromănean Ioan și cpt. Voicu Nicolae, care au deblocat ușa de la intrare și ne-au comunicat să mergem să ne adăpostim la U.M. 01512 întrucât suntem atacați.

Am ieșit mai mulți în stradă. Manifestanții aflați în fața sediului Miliției se retrăseseră și, prin culoarul format, împreună cu cpt. Bădițescu Ion și plt.maj. Popa Mihai, am traversat strada și am sărit gardul școlii militare (U.M.01512). Acolo, elevi militari ne-au imobilizat, avertizându-ne să nu fugim că altă șansă nu avem decât moartea. I-am văzut pe cei doi loțiitori căzuți, ciuruiți de gloanțe, precum și pe alți colegi, de asemenea împușcați.

În timp ce eram imobilizat de ambele brațe de câte un elev și condus prin curtea școlii militare, am simțit că brațul drept mi s-a eliberat. Elevul care mă ținea căzuse la pământ. Am crezut că s-a împiedicat, dar am văzut apoi că era împușcat în abdomen. Din locul în care ne aflam nu se vedea sediul Miliției și nici al Inspectoratului, întrucât eram situați după o clădire a unității militare. Glonțul care îl lovise pe acel elev nu putea fi tras decât din interiorul școlii militare și mă putea lovi pe mine sau pe oricare dintre colegi.

În acel moment, toți elevii militari aflați acolo au început să ne lovească. Am căzut, dar au continuat să mă lovească cu picioarele și cu armele. Au venit și trei civili care și ei ne-au lovit cu pumnii și picioarele. Unul dintre elevi m-a lovit în cap cu un corp dur, părea o rangă din fier, provocându-mi o rană mare din care șiroia mult sânge. M-au ridicat și atunci am văzut că elevul care m-a lovit avea în mână o baionetă cu care a încercat să mă lovească din nou în cap. M-am ferit și m-a lovit doar la frunte, provocându-mi o rană mică. Mă amenința în permanență. M-am gândit că dorește să duc mâna la pistol și atunci mă împușca, avea pistolul-mitralieră asupra lui. Nu am reacționat în nici un fel, primind loviturile și icnind. Încercam să mă feresc dar nu reușeam, loviturile veneau din toate părțile și nici putere nu mai aveam.

La un moment dat a intervenit plt. adj. Cârdei Andrei, subofițer la U.M.01512, care mă cunoștea. I-a oprit să mă mai lovească. Cel cu baioneta mă amenința în continuare că o să mor de mâna lui, dar nu m-a mai lovit. A

îndreptat pistolul-mitralieră spre mine și m-a somat să-i predau pistolul. A intervenit din nou plt.adj. Cîrdei care mi-a zis să nu duc mâna la armă că voi fi împușcat. A luat el pistolul meu din toc și a arătat la toți cei de acolo că nu s-a tras cu el și că sunt toate cele 12 cartușe. L-am rugat să întocmească un proces verbal, dar a spus că acolo nu sunt condiții și că îl va întocmi după aceea și îmi va da și mie un exemplar. Mi-a mai spus că dacă va fi nevoie va veni ca martor. Toate aceste întâmplări m-au ajutat la clarificarea situației mele.

Am fost dus în arestul unității militare împreună cu cpt. Bădițescu Ion și plt.maj. Popa Mihai, care și ei erau bătuți rău. În arest i-am întîlnit pe mr. Nicu Silvestru, șeful Miliției județene, pe lt.col. Petrișor Theodor, șeful securității și pe col. Rotariu Iulian, șeful Inspectoratului. Toți fuseseră bătuți și erau încarcerati într-o cameră separată.

După un timp, i-am cerut militarului care ne păzea să-mi permită să mă spăl pe față, întrucât sângele se închegase pe cap și pe față și aproape că nu mai vedeam. Mi-a permis și când m-am spălat am constatat că am la cap o rană deschisă de aproximativ 10 cm.

În camera de arest unde mă aflam au mai fost aduși col. Popa Vasile, șeful Miliției municipiului, care era bătut, plt. Nistor Teodor, rănit prin împușcare, plt. Nitroiu Nicolae, bătut, sgt. maj. Prie Ioan, împușcat în spate și alți colegi. Toți erau desfigurați și plini de sânge.

Aflat în arest, am constatat că se trăgea masiv din unitatea militară, cu toate categoriile de armament. Focul tragerilor era infernal, iar militarii care ne păzeau ne amenințau că ne împușcă. Spuneau că unitatea lor este atacată de teroriști care vor să ne elibereze și că dacă ne lichidează nu mai există motiv să fie atacați.

În arest am stat până seara și, întrucât eram deja prea mulți, ne-au încolonat și sub amenințarea armelor ne-au dus în sala de sport. Acolo am fost dezbrăcați și ni s-au luat tot ce aveam asupra noastră: documentele de identitate, legitimațiile, banii, ceasurile, inelele etc., spunându-ni-se că nu mai avem nevoie de ele fiindcă dimineața vom fi împușcați, familiile lichidare și locuințele noastre distruse.

Ne-au așezat pe trei rânduri în genunchi și ne-au legat mâinile deasupra capului cu sârmă sau cu sfoară. Am fost ținuți în această poziție două zile. Tot timpul eram amenințați cu automatele de către militarii care ne păzeau. În timpul cât am stat în sala de sport nu am primit nici apă nici hrană.

În 24 decembrie am fost mutați în bazinul de înot, spunându-ni-se că suntem mai bine păziți și că teroriștii nu pot să ne elibereze. Am fost dezlegați la mâini și s-au adus două bidoane cu apă după care ne-au aruncat câteva pâini.

Într-o zi a venit la mine lt.col. Balici Radu care mi-a spus că tatăl meu a fost împușcat pe str. Ștefan cel Mare, lângă Școala militară, și mi-a înmânat buletinul de identitate al părintelui meu.

Am aflat mai târziu cum s-a întâmplat. Tata era la serviciu în ziua de 23 decembrie. Auzind că Armata trage în Miliție și știind că eu sunt acolo a plecat împreună cu mai mulți colegi să vadă ce se întâmplă cu mine. Ajungând pe str. Ștefan cel Mare, aproape de intrarea în curtea Școlii militare, cam în dreptul casei de la nr. 7 care a fost dărâmată, s-a deschis foc masiv din incinta școlii. Tata a fost împușcat mortal, iar alți doi colegi au fost răniți.

De atunci am trăit cu sentimentul că dacă tata nu venea să mă caute nu ar fi murit. Pentru că el a murit, am scăpat eu. Familia noastră a plătit cu o moarte. A murit el în locul meu!?

Am cerut insistent să mi se permită să merg la înmormântare. Abia în 29 decembrie am fost chemat la Comisia de anchetă unde, după ce au verificat ce am declarat mi-au eliberat Ordonanța nr. 2741 în care se menționează că nu mă fac vinovat de comiterea unor infracțiuni împotriva poporului în timpul acțiunilor revoluționare de răsturnare a dictaturii ceaușiste. Prin această ordonanță se dispunea „punerea imediată în libertate”.

În 3 ianuarie 1990, dimineața, a apărut la domiciliul meu un TAB și mai mulți militari care m-au ridicat și m-au adus la U.M.01512, unde eram chemat de șeful comisiei, procurorul militar Socaciu Anton. Acesta m-a acuzat că în timpul evenimentelor am tras și trebuie să declar acest lucru. Am replicat că nu am tras, ceea ce s-a și probat, dar procurorul m-a amenințat că mă va face el să-mi aduc aminte. Când a văzut că nu am scris ceea ce îmi ceruse, m-a scos pe hol unde mi-a spus să aștept, amenințându-mă în continuare. Pe hol mi-am aprins o țigară. Imediat au apărut trei elevi militari care m-au întrebat cine mi-a permis să fumez și de ce sunt acolo. Nu am apucat să răspund că instantaneu m-au luat la bătaie. M-au lovit cu pumnii, cu armele și cu picioarele până când am leșinat. M-au udat cu apă și m-au târât afară din clădire, aruncându-mă în zăpadă. Mi-au zis să merg acasă și că voi fi anunțat când mai trebuie să vin. Pentru mine a fost clar că Socaciu nu m-a amenințat degeaba. S-a ținut de cuvânt. Așa știa el să facă rost de probe pentru a-și justifica acuzațiile.

Am fost internat în spital cu rana de la cap infectată și cu multe alte leziuni. Am fost operat, fiind necesare 40 de zile pentru vindecare. În 20 februarie 1990, m-am prezentat la unitate unde mi-am reluat activitatea până la pensionare.

Urmările acestor evenimente au fost negative pentru mine și familia mea. Am rămas cu multiple sechele după rănilile și operția suferită. Încă mai resimt dureri în multe părți ale corpului. Am rămas cu multe dureri fizice, dar și cu o mare suferință sufletească.

După tot ceea ce mi s-a întâmplat, au rămas multe întrebări la care nu am reușit încă să găsesc răspunsuri logice:

- de ce am fost bătut așa de crunt de acei oameni cărora nu le-am greșit cu nimic, nu le-am pricinuit nici un rău?;
- de ce acel tânăr elev voia să mă omoare deși nu mă cunoștea, nu-i făcusem nimic și nu comisese nimic ilegal?;
- de ce am fost atacați în sediul Miliției pentru a fi linșați? Ce rău făcusem în afară de faptul că ne făceam datoria?;
- de ce am fost chinuiți atât de mult timp, deși era clar pentru toată lumea că nu aveam nici o vină?;
- de ce nimeni dintre cei vinovați de uciderea unor oameni nu a fost și nu este tras la răspundere?....”.

La final, l-am întrebat pe colegul Ioan Muntean dacă acum, la aproape 27 de ani de la acele evenimente, consideră că lucrurile se puteau derula și în alt fel. Mi-a răspuns fără să stea pe gânduri:.

„Sigur că se puteau desfășura fără morți și răniți și fără atât de multe stricăciuni. Pentru asta însă cred că trebuia ca la conducerea instituțiilor angrenate în evenimente să fi fost alți oameni, mai lucizi, cu omenie și frică de Dumnezeu”.

Închei prin a-i mulțumi polițistului Ioan Muntean pentru răbdarea cu care a purces la depănarea acestor amintiri. Cred cu tărie că acele evenimente trebuie reamintite pentru a rămâne în memoria generațiilor viitoare.

A consemnat **col. (r) Neculae Tudosoiu**

ELUCIDAREA UNEI DIVERSIUNI PERICULOASE: „VIN TRUPELE DE SECURITATE DE LA ȘOMCUTA”

Mă numesc Gheorghe-Radu Sălăgian, preot ortodox în Parohia Ortodoxă Română Bercu Nou și profesor titular de Religie Ortodoxă la Școala Gimnazială „Avram Iancu” Satu-Mare.

Înainte de a ajunge preot, am fost muncitor, strungar la Uzina UNIO din Satu-Mare, de unde, în decembrie 1985, am fost încorporat ca militar în termen de către Centrul Militar Județean Satu-Mare, la UM 0396 București – Băneasa. Unitatea făcea parte din Comandamentul Trupelor de Securitate, iar acesta era parte integrantă a Departamentului Securității Statului și avea ca atribuții apărarea prin forță militară a ordinii constituționale. Trupele de securitate mai aveau și unități și subunități de miliție, cum a fost unitatea la care am fost încorporat, militarii acestor unități și subunități îi însoțeau pe subofițerii de miliție care făceau patrule de ordine publică prin orașe sau pază la anumite obiective.

Lecturând cele relatate, orice cititor ar spune: „Asta e un popă securist”. Care este diferența dintre Trupele de Securitate și Departamentul Securității Statului?

Trupele de Securitate s-au înființat în 1948 și proveneau din trupele de jandarmi; mai clar, în 1948, Jandarmeria Română a fost convertită în Trupe de Securitate. Nu pot fi acuzat că aș fi fost securist, deoarece, când încorporai în armată, mergeai unde te trimitea Centrul Militar Județean, care era în subordinea Ministerului Apărării Naționale, iar trupele de securitate aparțineau de Ministerul de Interne.

Înainte de încorporare, în toamna anului 1985, am dat examen de admitere la Seminarul Teologic Ortodox Român din Cluj-Napoca, dar, concurența fiind foarte mare, am fost respins la proba de aptitudini muzicale. Fiindcă lucrasem la uzina „Unio” din Satu-Mare, serviciul de Contrainformații militare știa de încercarea mea de a deveni preot. În 16 februarie 1986, duminică, am depus jurământul militar, apoi am continuat perioada de instrucție, iar spre finalul perioadei, un grup de militari, printre care mă aflam și eu, a fost selectat pentru miliție – transporturi feroviare (TF), dând un examen psihologic cu ofițeri de Contrainformații în civil. La sfârșitul examenului psihologic, unul m-a oprit și m-a întrebat despre examenul de admitere pe care l-am susținut la Seminarul Teologic. Nu am negat. Am crezut că voi fi persecutat, dar, dimpotrivă, au fost ofițeri care m-au apreciat, inclusiv comandantul de pluton, domnul locotenent Viorel Ion.

Vizavi de clădirea Batalionului 43 securitate-miliție se afla un centru de pregătire și perfecționare a cadrelor militare, unde ofițerii se pregăteau pentru admiterea în Academia Militară. Aici l-am cunoscut pe domnul căpitan Vasile Matei de la UM 0716 Șomcuta Mare¹, care se pregătea pentru a fi admis în Academia Militară (lucru ce s-a și întâmplat), un om deosebit care m-a ajutat să fiu transferat la Șomcuta Mare. Spre sfârșitul lunii aprilie am fost transferat la Șomcuta Mare și aici am avut ocazia să-l cunosc pe comandantul unității, domnul colonel Ioan Pop, pe atunci căpitan. Era un om foarte sever, iubitor de armată, dar, totodată, am descoperit că, deși eram în plină eră socialistă și atee, avea frică de Dumnezeu, folosind foarte mult cuvântul „sfințenie”. Am fost uimit când am văzut că la comanda batalionului este un căpitan, șef de stat major – locotenent colonel și alți ofițeri cu grad de maior care îi erau subordonați, ceea ce la București nu se întâmpla, în tot Batalionul 43 securitate-miliție București fiind un singur maior, care era comandantul.

Nu mai vreau să intru în detalii despre viața mea de militar la București și la Șomcuta Mare. Aflând unele lucruri despre modul în care o parte dintre militarii Batalionului de Securitate din Șomcuta Mare, la revoluția din decembrie 1989 erau să-și piardă viața nevinovați, și cum prin strategia domnului colonel Ioan Pop, pe atunci maior, și a domnului colonel Gheorghe Iliescu, șeful Securității jud. Maramureș, s-a evitat acest carnagiu, m-am hotărât să public în această revistă jurnalul evenimentelor, preluat de pe site-ul eMM.ro de Maramureș, căci mulți au o viziune foarte proastă despre trupele de securitate, catalogate ca aparat de represiune.

La peste un sfert de veac de la evenimentele declanșate în Maramureș în 22 decembrie 1989, câțiva dintre cei implicați în structurile celor doi poli de putere constituiți în Baia Mare, în Palatul Administrativ și sediul Securității, au acceptat să vorbească despre cea mai periculoasă diversiune din acea perioadă: „*Vin trupele de Securitate de la Șomcuta*” (această „acceptare” de a vorbi s-a petrecut la 06.02.2012).

Deși în decembrie 1989, în Maramureș, atât corespondentul televiziunii publice, cât și mai mulți cameramani amatori au filmat zeci de ore, pe nici o filmare nu apare pregătirea diversiunii care s-ar fi putut sfârși într-o baie de sânge, prin anunțatul așa-zisului atac al Batalionului de Securitate din Șomcuta Mare asupra municipiului Baia Mare.

Startul diversiunii s-a dat în seara de 22 decembrie. Florian Gui, timișorean de origine, era pe atunci impresar al Ansamblului folcloric

¹ Domnia sa, după revoluție a fost primul șef de stat major al Batalionului de jandarmi Satu-Mare, apoi, între anii 1998-2003, comandant al Batalionului de jandarmi Maramureș, adică tot UM 0716, dar de data aceasta cu sediul în Baia Mare (n.a.)

„Transilvania” și a făcut parte din grupul de demonstranți care au ocupat Palatul Administrativ. El crede că diversiunea este legată de un eveniment petrecut în aceeași seară, după apariția zvonului privind atacul trupelor din Șomcuta: arestarea de către revoluționari a colonelului Gheorghe Iliescu (șeful Securității jud. Maramureș), a maiorului Vasile Tătar (comandantul Gărzilor Patriotice Maramureș) și încă a doi reprezentanți ai Securității din București, aflați în acel moment la Baia Mare. De menționat că Batalionul de Securitate din Șomcuta Mare nu era în subordinea șefului Securității județene Maramureș. Între cei doi comandanți, cel al Batalionului de Securitate Șomcuta și șeful Securității județene Maramureș, erau relații de colaborare, nu de subordonare. Pe linie de intervenții, apărare antiteroristă, menținere și restabilire a ordinii publice, Batalionul Șomcuta Mare avea două județe în responsabilitate: Maramureș și Bistrița-Năsăud.

Pe coridor s-a auzit o voce: *„Bă, ăștia de la Securitate îs băgați într-o cameră și vorbesc pe telefonul roșu”*. Se făcea referire la camera Gărzilor Patriotice, care comunica și cu depozitul de armament, de care răspundea comandantul Gărzilor Patriotice, maiorul Tătaru. În camera respectivă au fost găsiți Tătaru, Iliescu și încă doi de la Securitatea din București. Și din momentul acela s-a declanșat o nebunie: se zicea că au vorbit cu Șomcuta. Atunci, colonelul Gheorghe Popa, care era la comanda militarilor, a luat decizia ca aceștia să fie arestați – declară Florian Gui.

Cei patru: colonelul Gheorghe Iliescu – șeful Securității județului, maiorul Vasile Tătaru – comandantul Gărzilor Patriotice și cei doi ofițeri de Securitate din București, surprinși de evenimente la Baia Mare, au fost legați și trimiși cu un camion în aresturile a două unități militare din Baia Mare. Florian Gui, care a făcut parte din grupul celor desemnați să-i ducă pe cei patru ofițeri în arest, e convins că aceștia urmăreau să creeze o diversiune militară, de genul celei de la Otopeni, în urma căreia 40 de militari și 8 civili au fost ciuruiți de dispozitivele de apărare ale aeroportului, care i-au luat drept teroriști.

La unitatea militară le-au făcut percheziție, iar asupra colonelului Gheorghe Iliescu a fost găsit un bilet, considerat pe moment ca având caracter instigator. Eliberat în ziua următoare, colonelul Gheorghe Iliescu a explicat în fața revoluționarilor de la sediul Securității, conduși de Călin Vintilă, proveniența și conținutul acestuia. La respectiva întâlnire a participat și comandantul Garnizoanei Baia Mare, colonelul Gheorghe Popa, care în acel moment era comandantul forțelor militare din județ. Iată care este explicația colonelului Gheorghe Iliescu: *„Au fost două bilete. Unul se referea la faptul că trebuia să vorbesc la gară pentru un bilet de tren, pentru un coleg de la București, care n-a mai plecat și altul un fel de afiș pe care cineva a scris că în*

26 decembrie, pe Dealul Florilor, să vină lumea să se întâlnească pentru sprijinirea evenimentelor de la Timișoara”. Colonelul l-a băgat în buzunar, fără să-i dea pe moment importanță.

Pentru că nici unul dintre revoluționari sau comandanții acestora nu au contestat explicația, cel mai probabil presupusul „ordin secret” a fost doar o altă fantasmagorie generată în efervescența mai puțin încărcată de luciditate din acea perioadă.

EXPLICAȚIA ȘEFULUI SECURITĂȚII MARAMUREȘ

În plus, în martie 2011, fostul șef al Securității Maramureș, colonelul Gheorghe Iliescu, a dezvăluit în revista „Vitrării - Lumini și umbre”, că a observat că șeful Gărzilor Patriotice, maiorul Vasile Tătaru, se afla într-o stare de nervozitate accentuată.

Colonelul Iliescu susține că „un bărbat din Consiliul Județean” i-a spus că se pune la cale o diversiune ale cărei victime urmau să fie efectivele Batalionului de Securitate de la Șomcuta Mare, al cărui comandant primise ordin de la eșalonul superior să se deplaseze cu un efectiv de soldați la Baia Mare, cu misiunea de „a neutraliza forțele care desfășoară acțiuni sângeroase în oraș”, și în același timp fusese dată dispoziția ca efective importante ale unor unități aparținând MApN să intre în dispozitiv de luptă lângă o pădure din apropierea municipiului, cu ordinul de „a anihila forțele securist-teroriste care vin de la Șomcuta Mare pentru a înăbuși revoluția”.

Colonelul Iliescu susține că atunci l-a sunat pe comandantul Batalionului de la Șomcuta, colonelul (atunci maior) Ioan Pop, și i-a cerut să mențină efectivele în unitate. La o perioadă de timp după decembrie 1989, colonelul Gheorghe Iliescu și-a propus „din datorie față de țară, să stabilesc cine a pus la cale această diversiune criminală – hotărârea mi-a fost întărită când am aflat că și în alte orașe s-au petrecut evenimente similare. Peste câțiva ani, l-am întâlnit pe colonelul Mihăilă, fost comandant al Brigăzii de Securitate Cluj, devenit între timp general de brigadă. Mihăilă mi-a confirmat că el i-a dat ordin maiorului Pop Ioan, comandantul Batalionului de Securitate de la Șomcuta Mare, să se deplaseze la Baia Mare cu efectivele sale, «pentru a sprijini revoluția». A subliniat că a transmis acest ordin la insistențele domnului Crăciun, care în acel moment era președintele Consiliului Județean al Frontului Salvării Naționale”.

Reamintesc că între cei doi comandanți, colonelul Gheorghe Iliescu, șeful Securității județene Maramureș, și maiorul Ioan Pop, comandantul Batalionului de Securitate Șomcuta Mare, nu erau relații de subordonare, ci de colaborare. Comandantul Batalionului de Securitate Șomcuta Mare nu era

subordonat direct șefului Securității județene Maramureș, ci comandantului Brigăzii de Securitate Cluj.

DIVERSIUNEA PRIN TELEFON

„Tonul dezinformărilor s-a dat cu „vine Securitatea peste noi”. Nu s-a adeverit și, după câțiva ani de la acel moment, am verificat și am aprofundat dacă securiștii trebuiau să vină sau nu. Nu, nu trebuiau să vină. A fost un zvon... Dezinformările astea erau făcute tot de sistemul militar (Securitate, Miliție, Armată), e convins Adiel Florian (în 2012, președintele Asociației „22 Decembrie” din Baia Mare).

Călin Matei, care se afla în Palatul Administrativ, recunoaște că, având comparație cu ceea ce se petrecea la București, revoluționarii se așteptau în acele momente ca și în Baia Mare „*să fie vijelii mari, victime omeneste. Un moment cheie, care se putea lăsa cu mare vărsare de sânge, ca și cu parașutiștii măcelăriți la Otopeni, a fost semnalul că vin securiștii de la Șomcuta să atace. Atunci s-au distribuit armele. Am avut fiori pe șira spinării, te gândeai deja ce vedeai la București, schimburi de focuri, morți... Nu știai la cine dai arma... S-au distribuit armele așa, la cine era pe aici. Luai arma, muniție și te puneai în dispozitiv. Eu eram într-un birou, la geam, așteptam să vedem cine ne atacă*”, își amintește Călin Matei, (în 2012 vicepreședinte al Consiliului Județean Maramureș).

Mircea Cătană, prezent în acele momente la Palatul Administrativ, spune că totul a început în cursul serii, cu un telefon. „*Am ridicat telefonul, cineva s-a prezentat «maiorul Vintilă» și m-a anunțat că securiștii din Șomcuta se îndreaptă spre oraș să atace și să anunț CFSN-ul, să luăm măsuri. Și atunci, și acum am nutrit convingerea că telefonul a venit de la fosta Securitate, unde exista acea grupare condusă de domnul Călin Vintilă. Am făcut legătura: maior Vintilă – Călin Vintilă. Asta m-a determinat să transmit mesajul, pentru că era perioada cu zvonurile, cu intoxicările și în mod normal aș fi ignorat un asemenea telefon*”, spune Cătană, care a transmis informația conducerii CFSN. El recunoaște că informația privind ofensiva Batalionului de la Șomcuta i s-a părut ciudată, pentru că inițial se anunțase că „*unitatea era dezarmată și la dispoziția noii conduceri*”.

Preot prof. Gheorghe-Radu SĂLĂGIAN

ÎNTÂLNIREA CU PREȘEDINTELE FSN DÂMBOVIȚA

În una din zilele sfârșitului de decembrie 1989, profesorul Ion Nastasia, proaspătul președinte al FSN Dâmbovița, însoțit de un profesor de sport, a avut o întâlnire cu personalul Securității județului. Discuțiile s-au purtat în sala de ședințe. Nastasia Ion a precizat că scopul acțiunii este „de a ne cunoaște”. A adăugat că, deși a fost urmărit de Securitate, nu are niciun resentiment, nici măcar față de ofițerul care s-a ocupat de cazul său. Și-a evidențiat curajul personal, dar și al altora de a se ridica împotriva dictaturii ceaușiste.

Profesorul Nastasia Ion fusese în atenția Securității, având dosar de urmărire informativă pentru comentarii tendențioase privind politica partidului și statului român. Din măsurile de verificare nu au rezultat date ieșite din comun. Avea însă comportări incompatibile cu statutul de cadru didactic, dar care nu erau de competența Securității, ci a conducerii sistemului de învățământ județean. Urmărirea nu se finalizase cu nicio măsură și a încetat odată cu declanșarea evenimentelor din decembrie.

Fiecare ofițer se ridica în picioare, își spunea gradul, numele și prenumele, după care menționa profilul de muncă în care își desfășurase activitatea. După ce m-am prezentat, i-am spus profesorului Nastasia Ion că este lăudabilă atitudinea sa de a contesta anumite aspecte ale politicii PCR și am subliniat că nu a suferit nicio consecință negativă, cu toate că a fost urmărit de Securitate. Am mai spus că este incorectă poziția celor care învinuiesc personalul Securității de crime împotriva poporului. Și ofițerii de securitate fac parte din popor, nu sunt niște străini. Au soții, părinți, copii, prieteni. De ce această atitudine din partea unora de învinuire a ofițerilor? De ce sunt considerați teroriști? Din ce cauză unii reprezentanți ai noii puteri promovează această lozincă nenorocită „securiști-teroriști”?

Nastasia Ion a ascultat cu atenție afirmațiile mele fără a mă contrazice. A evitat însă să răspundă. M-a întrebat dacă îi permit să-mi pună două întrebări. „Bineînțeles, – i-am răspuns – doar dumneavoastră conduceți ostilitățile”. M-a întrebat dacă am ascultat vreodată postul de radio „Europa Liberă” și dacă am avut telefonul pus sub interceptare. La prima întrebare i-am răspuns afirmativ, precizând că am făcut acest lucru atunci când am avut timp. Cât privește a doua

întrebare, răspunsul a fost acela că este posibil să fi avut telefonul pus sub interceptare, dar acest lucru nu m-a preocupat niciodată. Pentru mine, telefonul constituie un simplu mijloc de comunicare. Nu l-am folosit niciodată pentru destăinuire. Nu am desfășurat activități ilegale, iar cei care eventual au dispus interceptarea convorbirilor mele telefonice nu au avut ce să afle.

„Ceremonia” a continuat cu prezentarea celorlalți, până în momentul în care colega noastră, Dinulescu Tatiana, urma să se prezinte. Înainte de a fi încadrată în structura Securității lucrase în învățământ ca profesoară de limba engleză. Foarte bine pregătită profesional, cu o personalitate puternică, era bine apreciată de colegi. Îl cunoștea pe Nastasia Ion. Stăpânindu-și cu greu indignarea a afirmat: „Cum vă permiteți să veniți în fața noastră și să ne chestionați fără pic de rușine la fel cum face un profesor cu niște elevi indisciplinați? Cine v-a acordat această autoritate? În baza cărui drept procedați în acest mod? Prin comportarea pe care ați avut-o ca profesor nu aveți nicio autoritate morală să ne trageți la răspundere!” Afirmările colegei noastre l-au descumpănit pe Nastasia Ion. A încercat să explice că nu este vorba de un interogatoriu, că nu a vrut să ne jignească. Prezența sa în mijlocul nostru a fost determinată exclusiv de dorința de a ne cunoaște. Are cele mai bune intenții față de ofițerii de securitate.

Explicațiile sale au fost penibile. Până la sfârșitul întrevederii nu și-a mai revenit pe deplin. Acum părea el umilit, la fel ca un elev prins cu lecția neînvățată. Însotitorul său nu a fost capabil decât să spună că se simte onorat să se afle în sală, deoarece „niciodată în viață nu s-a aflat în fața unui număr așa de mare de intelectuali”.

Atât eu, cât și cea mai mare parte a colegilor, am apreciat atitudinea Tatianeii Dinulescu, demnitatea și curajul de a-i arăta proaspătului președinte al Consiliului Județean al FSN, cel care se considera deja liderul județului, care îi este locul și de ce aprecieri se bucură.

Au urmat zile de așteptare, inactivitate și incertitudini. Conducerea României fusese preluată de persoane cu orientări filo-sovietice. În funcții importante fuseseră numiți agenți KGB și GRU, dar și persoane cunoscute că întreținuseră relații cu aceste servicii. Politica de autonomie și independență a țării față de URSS, începută de Gheorghe Gheorghiu-Dej și consolidată de Nicolae Ceaușescu, fusese anihilată de unii „emanați ai revoluției”.

România nu mai avea structură de contraspionaj, devenind raiul serviciilor secrete străine. Unele servicii de spionaj acționau fără nicio reținere.

Cadre și agenți ai diverselor servicii de spionaj își făceau jocurile. În acest timp, noi, ofițerii de contraspionaj, dar și cei din celelalte sectoare informativ-operative ale DSS trecuți în structura MApN scriam declarații în care arătam toate activitățile desfășurate în perioada 16-31 decembrie 1989. Amănunțit, cât mai detaliat, pe zile și ore. Trebuia să menționăm tot ce am făcut. Zeloșii, cei ce s-au pus în slujba noii puteri, căutau vinovați printre ofițerii DSS. Vinovați pentru ce? Din conținutul declarațiilor date nu rezulta nicio vină. Nici nu avea ce să rezulte. Atât personalul Securității Județului Dâmbovița, cât și al celorlalte unități ale DSS nu se implicase în acțiuni ilegale.

În acele zile fierbinți, dezinformarea, diversiunea și manipularea căpătaseră dimensiuni deosebite. Bătrânul stalinist Silviu Brucan cunoștea foarte bine rolul deosebit al Televiziunii și al Radioului în acțiuni de acest gen. Încă din 22 decembrie el și-a constituit o echipă din care au făcut parte, printre alții, Dan Marțian, rusofil convins, absolvent al Facultății de Istorie la Universitatea „Lomonosov” din Moscova, Teodor Brateș, fost subaltern al lui Silviu Brucan în perioada 1965-1966. Aceștia și mulți alții au participat intens la acțiunea de instigare împotriva personalului DSS, lansând pe postul Televiziunii Române informații mincinoase, unele de-a dreptul apocaliptice.

Relațiile cu militarii desemnați „să protejeze” personalul Securității au fost normale. Veniți cu unele idei preconcepute, când ne-au cunoscut, ofițerii MApN și-au dat seama că toate acuzațiile aduse personalului DSS de către diverse persoane prin intermediul „Televiziunii Române Libere” erau mincinoase și tendențioase. Unii colegi, componenți ai Grupei de intervenții antiteroriste, au constituit împreună cu ofițeri MApN și de miliție, grupe mixte și au intervenit în câteva locuri din Târgoviște unde s-au semnalat aspecte deosebite (vandalisme). Profesionalismul și curajul dovedite în aceste situații i-au impresionat pe colegii din MApN. Dar și aceștia, făcând parte din grupele de intervenție mixte, au dovedit curaj, fiind dispuși să înfrunte stări de pericol.

Căpitanul MApN Marian Apostol, comandant al dispozitivului de pază și protecție a sediului Securității, a dovedit tact și competență, asigurând un climat de siguranță și de conlucrare cu ofițerii de securitate.

Colonel (r) Ioan Burdulea

„REVOLUȚIE SPONTANĂ” SAU „LOVITURĂ DE STAT”?

Stimată Redacție,

Mă număr printre cititorii „Vitrاليilor”, și discut cu mulți craioveni despre tematica „revoluției” din decembrie 1989. Cei mai mulți înțeleg articolele, care sunt de nivel intelectual ridicat și prezentate profesionist. Dar unii pătrund mai greu adevărurile incomode și necesare. Acesta este motivul abordării mele mai simple și explicite. Eu îmi asum numai „meritul” de a transmite unele opinii mai pe înțelesul tuturor și cu grija indicării bibliografiei.

Doresc, prin cele de mai jos, să port un dialog cu cetățenii cărora mă adresez, în special civili și chiar unii rezerviști „blazați”, care afirmă: „ce rost mai are?!”, „pe cine mai interesează adevărul și nedreptatea?!”.

Interlocutorii, până nu demult, au avut acces numai la mass-media și, în special, la posturile de televiziune unde moderatori, analiști și emanați au spus, de regulă, adevăruri incomplete și foarte, foarte multe minciuni.

Specialiștii, istorici și profesioniști români și străini, au scris despre adevărurile incomode, la care voi face referire pe parcursul articolului.

Voi avea în vedere o tematică de întrebări pe care încă mi le mai pun concetățenii din Bănie:

- Am auzit de colonelul Filip Teodorescu, am citit *Un risc asumat*, i-am ascultat interviurile la televiziune. Vrem să-l cunoaștem! Spuneți-ne mai multe despre serviciile de informații, de contraspionajul României

- 22 decembrie 1989 a fost „revoluție spontană”? A fost „lovitură de stat” din partea străinătății? Am avut complotiști? S-a conspirat înainte de 22?

- Evenimentele militare și cele revoluționare au avut de la început același scop? Democrația ori „gorbaciovismul”?

- „Lovitura de stat” și „revoluția” au fost succesive sau concomitente?

- Cine au fost inițiatorii, organizatorii și executanții loviturii de stat?

- Cine au fost „cei iuți de picior”, în timp ce miile de manifestați aplaudau și erau entuziasmați de discursurile din „balcon”? „Cu voia dumneavoastră, ultimul pe listă, Ion Iliescu” a întocmit „Tabelul” după ce a primit puterea de la generalul Victor Atanasie Stănculescu?

- Dar cei care au jefuit banii și bunurile din sediile „ocupate”? Cei care au devastat magazinele? Cei care i-au agreat și împușcat provocator pe militari și manifestați, cine sunt?

- Dintre toți generalii activi ai României, de ce în 22, domnul, deja președinte revoluționar, Ion Iliescu, l-a numit ministru al apărării pe rezervistul pensionar general Nicolae Militaru, despre care se știa cu ce s-a ocupat?! Prosovietic și trădător. Cine a ordonat „Foc!” și au fost răniți și omorâți oamenii?

Și încă multe întrebări ale curioșilor și însetaților de adevăr.

Voi răspunde cu câteva considerații asupra tezei „loviturii de stat”, așa cum a fost prezentată de colonelul Filip Teodorescu, personalitate a contraspionajului românesc, și, respectiv, asupra tezei „revoluției spontane”, autor ex-președintele Ion Iliescu, dizidentul și speranța anilor 1980.

Noi, generațiile de elevi și studenți militari de la sfârșitul anilor '50 și după, ne-am „convins” teoretic și practic de „superioritatea” socialismului față de capitalism, de calea spre victorie a dictaturii proletariatului și de „irreversibilitatea” orânduirilor sociale. La maturitatea deplină, am fost „surprinși”, în decembrie 1989, când domnul Ion Iliescu a afirmat că de la socialism s-a revenit la capitalism printr-o „revoluție spontană”.

Teza aceasta a „susținut-o” după ce a primit puterea politică de la generalul Victor Atanasie Stănculescu, în Comandamentul militar de la sediul MApN, după episodul televizat al loviturii de stat, „zborul cu elicopterul”.

În contextul declarației de la TVR, de „oficializare” a căderii regimului comunist, nu s-a abținut și a afirmat: „Ceașescu și-a bătut joc de aplicarea socialismului științific”, lăsând să se înțeleagă regretul, dar și gânduri de viitor.

La Timișoara, tot printr-o declarație, într-o ședință publică de judecată, moderată de magistrați încruntați, televizată în țară și în lumea întreagă, domnul colonel Filip Teodorescu a enunțat teza „loviturii de stat”. A explicat-o atunci, a scris-o în cartea *Un risc asumat*, a susținut-o în conferințe și în interviuri televizate.

Această teză, așa cum am perceput-o, explicată și în lucrările istoricilor, ale veteranilor serviciilor de informații, se referă la:

- înțelegerea la nivel înalt de la Malta, dintre mai marii lumii, Bush și Gorbaciov;

- intervenția serviciilor secrete străine, vestice și estice, discretă dar directă prin „turiștii” în avalanșă până în 22, instigatori ai manifestațiilor la acte de violență și provocare a militarilor;

- pătrunderea peste frontieră, beneficiindu-se și de indulgența grănicerilor, a fugarilor și „refugiaților” din Ungaria, care, la Timișoara, au agresat militarii și au provocat vandalizarea magazinelor;

- deplasările, în scop „documentar”, ale multor diplomați, comercianți și jurnaliști, atât vestici cât și estici, unii cu preocupări de instigare a manifestațiilor la acte de violență;

- împușcături bine țintite, rănirea și omorârea unor militari și civili;
- momentul final, public și televizat, constituit de obligarea președintelui Nicolae Ceaușescu de către generalul-locotenent Victor Atanasie Stănculescu să urce în elicopterul care a zburat de pe acoperișul CC al PCR și l-a abandonat în județul Dâmbovița;

- „arestarea” cuplului Ceaușescu de un echipaj de subofițeri de miliție și predarea acestuia unității MApN din Târgoviște.

Pe 25.12.1989, la sărbătoarea Nașterii Domnului Isus, a fost introdus în sala de judecată, împreună cu soția, iar un complet al Tribunalului Militar, din dispoziția Comandamentului condus de Ion Iliescu, noul președinte revoluționar, i-a condamnat la moarte și au fost executați prin împușcare, cu foarte, foarte multe gloanțe.

Interesant și batjocoritor, nemiîntâlnit în justiție, unul dintre avocații din oficiu care au „apărat” prin acuzații, la fel ca și procurorul, a fost ulterior avansat la gradul de general de președintele Ion Iliescu.

La Craiova, episodul final al loviturii de stat a fost diferit: acoperișul sediului PCR fiind din țiglă nu s-a folosit elicopterul. Domnul general Dumitru Roșu, comandantul Armatei a 3-a, l-a „extras” pe primul-secretar al Comitetului PCR și președinte al Consiliului Popular Județean, profesor universitar doctor Ion Traian Ștefănescu, cu grijă, politețe și eleganță, cum stă bine unui militar de înaltă onoare, și, sub „protecție”, i-a asigurat călătoria într-un autovehicul până la unitatea militară, unde, pentru câteva zile, l-a găzduit și l-a rugat să-l sprijine, telefonic și discret, pe inginerul Constantin Neșcu de la Comandamentul militar și revoluționar în rezolvarea unor probleme curente ale economiei județului Dolj.

Procesul de la Târgoviște a constituit un „avertisment” pentru ce avea să urmeze la instanțele militare de la Timișoara, Sibiu și București. Edificator este cazul generalului Emil Macri, grav bolnav, care a fost „transferat” cu vagonul CFR de la Timișoara la București și retur, de atâtea ori, până ce decesul, cauzat de multele infarcte netratate spitalicește, a survenit „în mod natural”. Generalul Macri, nevinovat, a fost victima unei acțiuni judiciare specifice anilor '44-'50, perioada de ocupație a trupelor sovietice. Cunosc multe detalii ale „procesului” de la Timișoara din discuții cu fostul coleg de liceu, generalul Gabriel Anastasiu (decedat), achitat și pus în libertate după un an și 8 luni de arest „preventiv”.

Închei această paranteză a începutului regimului democratic din România.

La Timișoara și „în toată țara”, dar hotărâtor la București, în 22 decembrie 1989, a avut loc răsturnarea regimului comunist și înlocuirea cu regimul democratic, în general pașnică și entuziastă, până la ora 18.00, iar după acest moment, la un semnal de la „centru”, a fost continuată cu evenimente violente, cu împușcături, cu 942 răniți și morți, din care 25 la Craiova. Ca urmare a represiunii ordonate de Ceaușescu, între 16.12.1989, ora 21.30 și 22.12.1989, ora 10.45, au fost 162 de morți; la Craiova niciunul.

Vinovații: generalul colonel Nicolae Militaru, numit ministru al MApN de președintele revoluționar și alți trădători reactivați sau activi, care au organizat „capcane” în care să fie lichidați ofițerii de securitate. Alți vinovați: „revoluționarii” înarmați din ordin, unii fără stagiul militar satisfăcut, dar îndoctrinați cu zvonuri și dezinformări de trădătorul Silviu Brucan și alți „binefăcători”.

Așa am priceput eu, ca ofițer de informații, și mulți alții, teza loviturii de stat, inspirată din realitatea dramatică a țării noastre. Sunt, totuși, într-o oarecare dilemă între a înclina spre teza revoluției spontane a domnului Ion Iliescu sau spre teza domnului colonel Filip Teodorescu, a loviturii de stat.

Am circumstanțe „sentimentale” pentru domnul Ion Iliescu, care mulți ani m-a educat în spiritul dictaturii proletarietului, iar scrierile și mai ales cuvântările sale ne-au „uns la inimă”, l-am crezut și l-am iubit.

Dar în 22, împreună cu toți camarazii mei din Craiova și cei din întreaga țară, am executat ordinul domnului general-colonel Iulian Vlad de retragere în sediile unităților de securitate și miliție și de consemnare pe toată perioada marșurilor și demonstrațiilor manifestanților, apoi ne-am subordonat generalului-colonel Nicolae Militaru, prin integrarea în MApN, conform dispozițiilor domnului Ion Iliescu.

Voi încerca să analizez și să mă hotărâsc, ori „Iliescu” ori „Teodorescu”, prin ceea ce voi scrie în continuare.

Prin discursuri, cărți, interviuri și moderarea lansării altor autori, îndeosebi cercetători ai Institutului Revoluției, domnul Ion Iliescu ne explică și insistă, cu fermitatea-i cunoscută, să ne însușim teza ridicării spontane la revoluție a manifestanților.

Deschid o paranteză. În 1961, printr-o hotărâre a conducerii superioare, școlile militare de ofițeri au devenit facultăți, absolvenții de la „Băneasa” și cei de pe „Olteniței” ale MAI, cu primii trei ani de drept, iar cei de la MApN cu diplome în inginerie, tehnică, tactică și strategie militară de apărare. Academia Militară a continuat să funcționeze ca întotdeauna. După 1961, instituțiile de

siguranță națională și ordine publică au mai angajat ingineri, economiști, profesori, psihologi, sociologi și cercetători în diferite domenii.

În contextul declarației de independență politică față de PCUS, din aprilie 1964, și de „naționalizare” a regimului comunist din România, Securitatea a acționat în general preventiv, fără cătușe și fără trimiteri în judecată. Au fost câteva excepții, cazuri anchetate de Procuratura Militară și soluționate de Tribunalul Militar prin sentințe de condamnare la moarte, neexecutate, sau cu închisoarea.

Am avut un astfel de caz, al unui ofițer electrotehnist, trădător, originar din Craiova, care a dezvăluit adversarului misiuni la care a luat parte în străinătate. A mai fost, tot în Craiova, cazul de sinucidere, prin împușcare, a unui ofițer cu grad superior, cu studii la Moscova, panicat de dezvoltările Plenarei din aprilie 1968. S-a mai „vorbit”, prin anul 1979, de cazul ofițerului, cu studii la „Frunze”, surprins de filaj în contact cu un atașat al ambasadei URSS. A fost trecut în rezervă și pensionat „cu grijă”. În noaptea de 22 decembrie, acesta a telefonat câtorva ofițeri, rezerviști și foști subordonați, chemându-i la o „convocare” în care să hotărască cum să participe la „evenimente”. A fost refuzat.

General-colonelul Nicolae Militaru, rezervist, pensionar și trădător, s-a lăudat în emisiuni TV că organiza întâlniri secrete cu dizidentul Ion Iliescu, sub „acoperirea” plimbărilor prin parcuri. Mai spunea generalul Militaru că își crease legături în „Armată” și la „Interne”, chiar a nominalizat un șef din Miliție competent teritorial în zonă cu depozitul de armament și „posibilități” de aprovizionare pentru „ora H”.

Ofițerii de informații aveau sub control astfel de suspecti pretabili la trădare. Dar, după „război”, mulți se declară „eroi”. În realitate, cu începere din 1964, aresturile erau mai degrabă goale. Aceasta este marea diferență de abordare, de aplicare a prevederilor Codului Penal, partea specială, Titlul „infracțiuni la siguranța națională”, până în 1989.

Criticii actuali nu țin seama de această diferență istorică, remarcată și apreciată de politicianul național-țărănist Corneliu Coposu, care a suferit ani grei de temniță înainte de 1964. Pentru că sintagma „securistul cel rău” încă „dă bine” în emisiunile televizate, acești „critici” nu spun adevărul și afirmă că nu sunt deosebiri între perioadele 1944-1964 și 1965-1989.

Închid paranteza. Ofițerii de informații s-au specializat și în evaluare economico-financiară, concluziile din aceste evaluări le-au coroborat cu informațiile și datele din activitatea specială și astfel au stabilit cauzele economice ale neajunsurilor care au determinat stările de spirit, precum și

dorința și manifestările din ce în ce mai intense ale populației pentru schimbare a regimului comunist.

Stările de spirit s-au acutizat, în special din cauze economice și au determinat manifestări de nemulțumire, uneori individuale, alteori colective, la locurile de muncă, în secții și ateliere, prin întreruperea lucrului, vociferări în fața factorilor de conducere și activiștilor de partid care se străduiau să potolească răzvrătirile.

Pe marile platforme industriale și în zonele miniere au avut loc greve și chiar revolte, iar prin orașe oamenii au „aglomerat” străzile prin marșuri și demonstrații, au ocupat piețele publice, sediile PCR, de exemplu la Brașov, în Valea Jiului și la Motru.

Despre aceste mișcări ale muncitorimii s-a auzit și s-a comentat în toată țara și s-au exprimat atitudini de susținere. La posturile de radio din străinătate s-au făcut, de asemenea, comentarii.

Pentru alte evenimente conducerea PCR a luat măsuri de „acoperire” și de liniștire prin îmbunătățirea condițiilor de muncă și de viață, a calculării salariilor, trecându-se cu vederea neîndeplinirea planului.

Manifestările de nemulțumire amintite au constituit acte preparatorii, repetiții ale revoltei ce urma să se declanșeze inexorabil, nicidecum spontană cum susține domnul Ion Iliescu. Deci, revoluția s-a pregătit în timp îndelungat, s-ar putea spune chiar pe întreaga perioadă de construcție și desăvârșire a socialismului, când și domnul președinte Ion Iliescu făcea parte din conducerea tinerimii, apoi din conducerea superioară a PCR.

La aceste cauze interne, în anii '80 s-au adăugat cele externe privitoare la importuri și exporturi, de frânare impusă de țările occidentale și Uniunea Sovietică.

Greutățile din economia românească centralizată și dirijată au fost amplificate de urgentarea stupidă a achitării împrumutului de la Fondul Monetar Internațional, care s-a făcut și pe seama exportului masiv de bunuri și alimente în dauna populației.

În acest context, marcat pe plan internațional de „gorbaciovism”, serviciile secrete străine vestice și estice au intervenit în strânsă colaborare, reactivând și unii trădători din țară, iar împreună au dat lovitura de stat.

Teza loviturii de stat, lansată, printre alții, și de colonelul Filip Teodorescu, a fost susținută de istorici, juriști și jurnaliști români și străini din vest și din est, care au publicat studii și reportaje, precum și de profesioniști din activitatea specială, secretă, de informații.

Deloc surprinzător, despre lovitura de stat din România au scris chiar unii ofițeri ai serviciilor secrete străine în cărți memorialistice și au făcut destăinuri în interviuri. Nici pe aceștia domnul Ion Iliescu nu i-a combătut în scrierile și cuvântările despre a sa teză a „revoluției spontane”, pentru că nu a avut argumente.

Situația operativă, sintagmă proprie a activității de informații, era cunoscută de ofițeri și raportată prin DSS conducerii statului. S-a informat despre cauzele și nivelul foarte ridicat al nemulțumirilor populației, despre manifestările diverse din întreprinderi și instituții, mai ales de pe marile platforme industriale.

De asemenea, șeful statului, Nicolae Ceaușescu, a fost informat despre ce se preconiza și se va hotărî la Malta, la întâlnirea dintre președinții Bush și Gorbaciov. Domnul general colonel Iulian Vlad, ministru secretar de stat și șef al DSS, i-a mai raportat lui Ceaușescu despre acțiunile serviciilor secrete străine și reactivarea trădătorilor, precum și despre pericolul intervenției cu scopul destrucurării țării în interesul unor țări vecine.

Toate acestea au fost scrise. Adevărurile incomode și necesare au devenit din ce în ce mai bine cunoscute de cetățenii români dezinformați în 22, în mass-media, în special la TVR, de domnii Ion Iliescu, Silviu Brucan, Petre Roman, Alexandru Bârlădeanu, Mihai Băcanu, iar „instrumentul” propagandistic, știristul Teodor Brateș a rămas în memoria colectivă cu minciunile sale despre teroriști când a prezentat chiar „arma” periculoasă – banalul sigiliu care se aplică pe ceara de la încuietorile fișetelor. De râsul lumii! Halal prezentator, fost comunist devenit în timp record revoluționar!

Un obiectiv punctual al serviciilor secrete străine l-a constituit lichidarea Securității, omorârea cât mai multor lucrători de informații și de la Comandamentul T.S., prin declanșarea unui conflict între Armată și Securitate.

Această acțiune a fost preîntâmpinată de generalul colonel Iulian Vlad, care a ordonat abandonarea regimului comunist, retragerea lucrătorilor de Securitate și Miliție în sediile unităților și consemnarea pe perioada marșurilor și demonstrațiilor, într-un cuvânt, liber la revoluție. A mai ordonat șefilor de unități să comunice noilor autorități în formare atașamentul la schimbarea regimului politic, sprijinul și colaborarea cu noul regim democratic, confirmând și subliniind misiunea sacră de apărare a țării, nu a unui regim politic dictatorial.

Cu toate acestea, în rândul militarilor de la Interne au apărut răniți și morți. În unele cazuri a fost vorba de ură și răzbunare din partea unor persoane, iar în cele mai multe situații de acțiuni capcană ordonate de la nivel central din

partea unor membri ai Comandamentului Militar Politic și Revoluționar de la MApN. De la acest nivel, generalul Stănculescu a ordonat sechestrarea ofițerilor de contrainformații militare, întreruperea comunicațiilor telefonice ale unităților de Securitate și de Miliție. Când i s-a raportat despre incendierea unor sedii, împușcarea și omorârea ofițerilor și subofițerilor de la Interne, nu a luat măsuri, nu a ordonat stoparea crimelor, schingiurilor și umilirii militarilor noștri. Cu intenție răuvoitoare, s-au prelungit zile în șir acțiunile de așa-zisă ocrotire a celor în pericol, prin introducerea în bazinul de înot la Sibiu și în alte locații păzite de militari violenți, instigați la batjocorire. S-a știut și s-a acceptat aglomerarea bazinului de înot de la Sibiu cu lucrători de Securitate și Miliție, din ordinul comandantului de garnizoană, locotenent colonel Aurel Dragomir, un paranoic cu apucături naziste. Și colonelul de miliție Ion Suceavă a contribuit la „justificarea” sechestrării în bazin a celor care i-au devenit subordonați, întocmind note de introducere în arest pentru a fi acoperite abuzurile grave ale celor de la Armată și Procuratura militară.

Domnul Ion Iliescu a primit comanda țării de la acest general Stănculescu, în prima ședință a Comandamentului militar, politic și revoluționar. Detalii: Ion Iliescu a fost însoțit la comandament de Petre Roman, pe care l-a numit prim-ministru, de Gelu Voican Voiculescu, devenit viceprim-ministru, de Silviu Brucan, dirijorul corului ce anunța că „revoluția spontană” era atacată de teroriști invizibili, „securiști” și „libieni”.

De ce l-a preferat pe Nicolae Militaru ca ministru al Apărării?! Simplu. Pentru că era prosovietic, pe când Stănculescu „cochetase” cu Occidentul. De altfel, la sediul MApN, în zilele de comandament, nu și-au făcut apariția ambasadori occidentali, ci numai ambasadorul URSS, Evgheni Tiajelnikov, prietenul generalului Militaru.

Acești nedespărțiți prieteni, deosebit de activi în evenimentele de după 22, ora 18.00, au asistat, de la o fereastră a sediului MApN la „scena” ordonată de Ion Iliescu, a arestării domnului general colonel Iulian Vlad, chemat să prezinte planul de identificare și arestare a „teroriștilor”.

Acest episod pervers a reprezentat decapitarea instituției de siguranță națională și a dat „liber” la haosul din țară.

Domnul președinte Ion Iliescu a dispus integrarea unităților de securitate în MApN la solicitarea generalului Nicolae Militaru, devenit ministru al Apărării. Tragica figură și-a început activitatea de ministru cu episodul-capcană în care a ordonat asasinarea luptătorilor USLA, chemați din ordinul său să apere sediul MApN – înconjurat de tancuri, TAB-uri și cordon de militari – de „atacuri” ale

unor teoriști invizibili. A ordonat distrugerea celor două ABI-uri, fiind omorâți opt luptători și grav răniți ceilalți patru. Capul unuia dintre ei a fost expus pe osia autovehiculului răsturnat în urma exploziei. Cadavrele mutilate au fost profanate de revoluționarii de ocazie, care și-au stins țigările în ochii care nu mai vedeau, în nările care nu mai respirau și în urechile care nu mai auzeau. Au fost lăsate pe caldarâm o săptămână, cu tăblița „teroriști”, pentru a înspăimânta populația, iar când s-a observat că bunii creștini, oameni miloși, aprind lumânări și se închină au fost ridicate de militari și ascunse la morgă.

Călăul a privit satisfăcut de la fereastra sediului MApN această scenă macabră. Domnul Iliescu o fi văzut? Și dacă a văzut, ce a făcut? Oare o fi zâmbit, s-o fi închinat?

Generalul Militaru, devenit șef al Apărării, în care au fost incluse și unitățile de Securitate, i-a obligat pe șefii direcțiilor a IV-a de contrainformații militare și a VI-a de cercetare penală să-i predea volumele „Corbii” – dosare de urmărire informativă și penală pe care le-a distrus pentru a șterge urmele trădării, ale legăturii cu serviciile secrete străine.

Cazul trădării lui Militaru fusese descoperit și documentat de ofițerul Troscă, în perioada când a lucrat la contrainformații militare. Cruciiți-vă, cititori, și rugați-vă pentru martirii USLA!

Nici în cazul Militaru și nici în altele Nicolae Ceaușescu nu aprobase trimiterea în judecată înainte de 1989. Așa s-a procedat în perioada dintre 1964 și 1989 pentru a se demonstra soliditatea construcției socialiste ori pentru a nu-i supăra prea mult pe conducătorii sovietici. În cazul Nicolae Militaru s-a luat numai măsura rotirii într-un alt loc de muncă, respectiv în conducerea Ministerului Construcțiilor Industriale după care, la limită de vârstă, a fost pensionat.

Numit de președintele Ion Iliescu în postura de șef al Apărării, acest general răzbunător și trădător a ordonat capcane cu urmări violente, împușcături, răniți și morți în rândurile manifestațiilor și ale militarilor de la Interne și de la Apărare.

Haosul luptei absurde cu teroriști inexistenți, zvonurile și dezinformările brucaniste despre „teroriști-securiști” sau despre „libieni” a avut un singur scop: preluarea puterii de către cei recomandați de serviciile secrete străine, de trădători, de răzbunători și de emanați. Numai la insistențele ferme ale ofițerilor CADA-90, care-i cunoșteau trecutul și mârșăviile comise, generalul Militaru a fost destituit. Unii, poate, l-au regretat, dar majoritatea au afirmat „bine că am scăpat de pacostea răzbunătoare și criminală”.

Cu privire la evenimentele din decembrie 1989, domnul Ion Iliescu nu vine cu argumente despre teroriști pe care, fiind invizibili, gloanțele nu i-au nimerit. Acestea au rănit și omorât manifestați și militari.

Foarte important! S-a ferit ca de foc să amintească și să-i fie recunoscător generalului colonel Iulian Vlad care, considerând că misiunea sacră a militarilor este slujirea țării și a neamului românesc, a ordonat abandonarea regimului comunist și retragerea militarilor Securității și Miliției în sediile unităților. În sediul CC la PCR când Nicolae Ceaușescu ajunsese pe acoperiș în elicopter, speriat și forțat de generalul Stănculescu, erau militari de la Direcția V-a și USLA înarmați. S-a auzit vreo împușcătură? A fost cineva rănit sau omorât?

În avalanșa manifestațiilor cărora li s-au deschis ușile de către militarii din dispozitivul de apărare, nu s-a plâns nimeni, nici măcar de vreo luxație la gleznă. Manifestații au avut cale liberă și au ocupat birourile, cele două cabinete. În entuziasmul lor, unii au aruncat pe ferestre „operele” și tablourile, câțiva au operat și niște „ciordeli”, cum glumește domnul Mădălin Voicu, cei din grupul conducător s-au infiltrat în cabinete, discret la început, apoi, cu filmări și difuzări în direct.

Comanda „Foc!” a actorului Caramitru, care a condus la distrugerea sediului Bibliotecii Centrale și o aripă a Muzeului de Artă, a fost semnalul pentru declanșarea în țară a împușcătuilor soldate cu răniți și morți.

L-ați auzit pe domnul Ion Iliescu referindu-se la astfel de adevăruri incomode?! Nu i-ați auzit nici pe cei din grupul conducător și nici pe oamenii de cultură care i-au fost alături mai mult la bine decât la rău.

Am fost „neglijenți” și îngăduitori cu manipulatorii care au vorbit și au scris despre adevăruri incomplete și multe, foarte multe minciuni. După mai bine de un sfert de veac de la răsturnarea regimului comunist și înlocuirea cu cel democratic, cetățenii noștri merită să cunoască adevărurile complete, incomode dar necesare.

Lovitura de stat a fost organizată de serviciile secrete străine din vest și din est, în complicitate cu trădători autohtoni. Lovitura de stat a fost finalizată prin „izgonirea” cu elicopterul a președintelui Nicolae Ceaușescu și executarea prin împușcare pentru „Genocidul 60.000”, strigat înainte, în timpul și după procesul de la Târgoviște, de Silviu Brucan, dirijor al corului „revoluției spontane”.

Teza loviturii de stat este recunoscută și susținută de specialiști, istorici și juriști, cunoscători ai domeniului, români și străini, occidentali și răsăriteni.

În calitatea mea de ofițer de informații, am participat în decembrie 1989 la abandonarea regimului comunist, a puterii locale din Craiova și județul Dolj, împreună cu absolut toți camarazii de la interne, securitate și miliție. În Craiova, în Dolj, nu au apărut conflicte între cei de la Interne și cei de la Apărare. De altfel, noi eram deja consemnați în unități, iar prin „grija” domnului general Dumitru Roșu, comandantul Armatei a III-a, am fost „protejați” de tancuri cu țevile îndreptate spre sediul inspectoratului, două zile. N-a făcut-o din proprie inițiativă, așa a primit și domnia sa ordin de la Comandamentul Central București.

Eu am înțeles specificul răsturnării regimului comunist și înlocuirea cu regimul democratic în felul următor: a avut loc o lovitură de stat organizată în colaborare de servicii străine din est și din vest, pe fondul iminenței unei revolte populare.

Pentru morții de dinainte de 22 decembrie 1989, vinovați sunt Nicolae Ceaușescu, ministrul Apărării, Vasile Milea și „țintașii” serviciilor străine. Pentru cei de după 22 sunt vinovați generalii Stănculescu, Militaru și cei care li s-au alăturat. Indirect, prin responsabilități, prin zvonuri și dezinformări, vinovați sunt Ion Iliescu, Silviu Brucan, Petre Roman și alții din grupul care au primit puterea, dar și „teviștii” Brateș, Lupoi și alții, precum și actori și regizori care dădeau ordine militarilor.

Revolta a fost reală, dar și acoperitoare a loviturii de stat, iar cei iuți de picior au profitat și au luat conducerea țării, în timp ce manifestații entuziasmați în piețe publice și pe străzi aruncau „operele” și tablourile pe ferestrele sediilor puterii comuniste.

Evenimentele din 22, după ora 18.00, au fost provocate de către cei care au prelungit haosul pentru a ocupa posturi în noul regim.

Intensitatea maximă a evenimentelor s-a manifestat în București, în unele localități ardelenesti, dar și în alte garnizoane conduse de comandanți apropiați și numiți de noul ministru al Apărării, generalul Militaru.

În sfârșit, este momentul să precizez:

- investigațiile și anchetele, contrar metodologiei, au fost orientate spre false ipoteze și cercuri de bănuți;

- s-a dispus cercetarea „suspecților” care nu purtau arme;

- ofițeri de judiciar selectați, cu legitimații de procurori, dat fiind contextul în care s-a dirijat ura asupra Internelor, nu au desfășurat activități informative în dosare de lucru secrete, ci au investigat în direct zone și locuri în

care au fost împușcați oameni; cadavrele erau la morgă; criminaliștii nu au putut ridica urme pe care să le expertizeze în laboratoare; nu li s-au pus la dispoziție armele din care s-a tras în vederea expertizării balistice și alte „mii de neajunsuri” ale unei cercetări criminalistice;

- cei 40 de ofițeri de judiciar detașați din provincie pentru investigațiile și anchetele din București au reușit să predea procurorilor militari multe dovezi și indicii pentru care li s-a mulțumit. Dar, în „interesul” acoperirii adevărului, au fost trimiși acasă.

- mulți răniți, părți vătămate, au decedat, la fel ca și mulți martori oculari; unii dintre revoluționarii și militarii care știu adevărul tac de teamă să nu piardă indemnizațiile și alte beneficii; li s-a indus această idee; iar alții vor chiar să rămână în istorie, deși nu au avut merite, ci numai profituri. Ce să mai vorbim de generalii „avansați” în grad pentru merite știute numai de ei și de cel care a semnat decretele.

Prin acest articol mi-am declarat susținerea față de teza colonelului Filip Teodorescu; eu am trăit nemijlocit și sunt informat în calitatea mea de ofițer atât la nivelul Craiovei – județul Dolj, dar și de ofițer de contrainformații militare în cele cinci județe din Oltenia, Argeș și Teleorman.

Oricum, chiar fără lovitură de stat, în următoarele două-trei luni revoluția românească s-ar fi declanșat, în mod sigur, în totalitate pașnică; l-am fi „rezolvat” și pe Nicolae Ceaușescu, cu o sentință dreaptă și civilizată.

Dar, faptul este fapt, istoria scrie despre ce s-a întâmplat, nu despre ceea ce ar fi fost mai bine să se întâmple. Cei care au fost mai iuți de picior au profitat, conduc și speră că vor rămâne în memoria colectivității așa cum doresc, nu prin ceea ce au făcut.

Românii află însă din ce în ce mai multe despre adevăruri incomode dar necesare, prezentate în studii istorice, cărți, articole, conferințe și interviuri documentate. Cercul mincinos al celor care au ascuns adevărul se va restrânge din ce în ce mai mult.

Să ne dorim binele, nouă tuturor cetățenilor, să dorim binele României, să recunoaștem că este mai bine acum și să sperăm că va fi, cu eforturi din partea tuturor, din ce în ce mai bine. Dumnezeu să ajute România!

Colonel (r) Ioan Untaru

DESPRE MODUL ÎN CARE A FOST CUCERITĂ ROMÂNIA

Prezentăm mai jos un interviu acordat de col. (r) Filip Teodorescu, președintele ACMRR-SRI, jurnalistului gorjean Costin Crețu¹.

Costin Crețu: *Aș vrea să clarificăm, pentru început, câteva aspecte. Mai întâi, cât de necesar este un Serviciu sau, altfel spus, există state care-și permit lipsa unor structuri de informații? Iar mai apoi, pentru a înțelege, aș dori să plecăm de la ideea că statul este, în fond, un organism viu; atunci, întrebarea ar fi cărui organ i-am putea atribui funcțiile acestei structuri?*

Filip Teodorescu: Întrebarea dumneavoastră – deși, în aparență, pare a fi una generică, îndrăznesc să spun că este esențială. Istoricii cunosc bine acest amănunt. De când oamenii au început să trăiască în grupuri, au folosit sau au fost dependenți de informații. Cu cât societatea a evoluat, dependența de informații s-a dovedit a fi esențială. În unele momente, chiar vitală. Atât pentru cei care aveau ca politici apărarea, cât și pentru cei care aveau dorințe expansioniste. Specialiștii preocupați de acest domeniu pot demonstra cu date concrete ceea ce eu vă spun acum. Dezvoltarea statelor a fost, dacă vreți, ombilical legată de performanțele structurilor de informații pe care le aveau. Cu cât erau mai bine organizate, ca filosofie de lucru și ca practică, cu atât statul căruia îi aparțineau cunoștea o dezvoltare mare. Pentru ca cititorii să înțeleagă mai bine despre ce vorbim, aș vrea să exemplificăm puțin. Care sunt scopurile și obiectivele lucrative ale unei astfel de structuri? În esență sunt două: spionajul și contraspionajul (Mult mai târziu, după constituirea formațiunilor statale și apariția categoriilor sociale, a grupurilor de interese politice, economice etc., s-a impus necesitatea unor structuri informative care să îi ajute pe cei aflați la putere să cunoască și să prevină acțiuni ale rivalilor vizând preluarea puterii). Evident că fiecare dintre acestea are subdiviziuni, însă n-o să intrăm în amănunte acum. Prima componentă are ca principal obiectiv obținerea de informații de la vecini sau de la alții mai îndepărtați, dar interesanți. Când mă refer la informații, spun tot ce prezintă interes pentru beneficiar. De exemplu, tot ce se preconizează să apară în domeniul tehnologic. Să

¹ Materialul este preluat din publicația *Gorj-domino.ro*, a se vedea <http://www.gorj-domino.ro/despre-cum-a-fost-cucerita-romania/>

presupunem că, undeva pe glob, se preconizează implementarea unei tehnologii, ca urmare a unei munci asidue de cercetare. Dacă un Serviciu reușește să obțină datele necesare ca această tehnologie să fie dezvoltată și în țara sa, putem vorbi despre îndeplinirea misiunii și, de aici, toate consecințele care decurg. Beneficiile economice ale statului sunt deosebite. România a avut astfel de reușite, datorită unor ofițeri de excepție, despre a căror viață pot spune că a fost o umbră. În anonim au trăit și în anonim au murit, fără ca nici măcar familiile lor să știe despre activitatea pe care o desfășurau. Totuși, să nu uităm că și ofițerii de informații sunt oameni, au trăiri și sentimente. Vedeți, dacă un cetățean salvează un animal de la înec, primește aplauze. Un astfel de ofițer, care aduce statului avantaje, nu primește nimic. Sau, poate, își pierde libertatea ori chiar viața. El, însă, ofițerul, este pregătit, instruit și antrenat pentru astfel de situații. Nici nu cere, nici nu așteaptă aplauze. El își încheie o misiune doar pentru a o începe pe următoarea. Drama ofițerului de informații, frustrarea, strigătul către lună apar doar atunci când beneficiarii eforturilor, sacrificiilor pe care el le face sunt fie incompetenți, fie rău intenționați, fie, de ce nu, trădători. Vă imaginați ce tristețe, ce exasperare, cât de mult au fost chinuiți de sentimentul neputinței ofițerii de la Contraspionaj când au văzut că, în decembrie '89, au apărut la televizor, jucând rolul de „revoluționari”, trădători pe care-i documentaseră de-a lungul timpului? Tu, cel care poate ți-ai epuizat viața să probezi că „X” este spion sau „Y” trădător și apoi să-i vezi la televizor cum se dau revoluționari în țara ta și nu ai nicio posibilitate, dar niciuna, să reacționezi? E devastator! Nu numai că eforturile unei munci istovitoare se duc pe Apa Sâmbetei, dar trebuie să guști sau chiar să bei întregul pocal al umilinței, văzând cum trădătorul ajunge chiar demnitar în țara ta. Simplist vorbind, e o misiune dificilă să afli intențiile unui potențial adversar pentru a putea lua decizii în cunoștință de cauză. Măsurile de apărare sau contracarare ale Serviciilor de Informații care au ca principală misiune apărarea intereselor statului se opresc la ușa factorului politic, cel care conduce administrativ un stat. În zadar aceste structuri își fac treaba dacă beneficiarul informației fie le ignoră, fie le divulgă uneori, așa cum s-a întâmplat în istorie. Serviciile de Informații au competențele pe care factorul politic i le stabilește prin lege. De exemplu, pot spune că Ceaușescu a avut toate informațiile necesare pentru a preîntâmpina evenimentele din '89. Însă ce folos, dacă n-a avut capacitatea și rațiunea de a lua măsurile ce ar fi putut salva țara? Și ar fi putut-o salva nu doar de întâmplările care au avut loc în '89, ci și de la dezastrul

care a urmat. La a doua întrebare, răspunsul poate fi mai simplu, căci, tot despre informații este vorba. Nu putem să ne raportăm la un organ anume, ci chiar la sistemul imunitar al omului care acționează doar în urma informațiilor pe care le primește de la organism. Știm că, fără un sistem imunitar sau cu unul slăbit, organismul este supus unei morți stupide. Se poate muri de la o banală zgârietură. Mai e și un alt aspect: deși organismul primește informații corecte, nu mai are capacitatea de a procesa datele de interes organic. Atunci se produce haosul, cum se întâmplă, am înțeles, în cancer sau în alte maladii, atunci când celulele se devorează unele pe altele.

C.C.: *Domnule colonel, mă tem că evenimentele din '89 nu s-au sfârșit nici acum și într-un fel trăim în masă un lung și lent proces de dezintegrare, străin, total străin intereselor noastre. Atunci, în '89, poate a fost doar începutul, momentul în care s-a trecut la o altă etapă, de la persoane care aparțineau structurilor și implicit intereselor străine, infiltrate în unele organisme de conducere, la preluarea administrativ-politică a întregului stat. Căci, dacă în funcții cheie ale statului ajung trădători, putem vorbi și în asemenea termeni.*

F.T.: Poate că aveți dreptate să vă temeți. Eu am obligația să rămân optimist în orice situație, chiar și într-una ca aceasta. Ofițerul de informații, atâta vreme cât respiră, este optimist. Altfel... Am putea puncta aici ca semne de întrebare câteva întâmplări, dacă vreți, argumente care să contrazică pesimismul dvs.

1. Ceaușescu a fost manipulat, prin intermediul Elenei, să nu aibă încredere în Securitate, ceea ce a și condus la dezastru.

2. S-a încercat cu tot dinadinsul implicarea ofițerilor Securității în acțiunile de stradă din decembrie 1989. Nu s-a reușit. Dacă se reușea, ar fi fost apocaliptic, pentru că numărul morților ar fi fost cel care se trâmbița pe la televizoare. Așa a fost planul. Cu toate acestea, principala măsură mediatică, în scopul manipulării opiniei publice, a fost aceea de a compromite Securitatea. De ce oare? Vă povestesc, pe scurt, o întâmplare pe care am redat-o amănunțit în cartea „*Un risc asumat*”; apropo de tehnici de manipulare, empirice – adevărat – dar eficiente. Eu, împreună cu generalul Emil Macri și cu alți ofițeri superiori din Timișoara, ne aflam în arestul garnizoanei și am auzit pe postul de radio Timișoara cum unii dintre noi, prezentați cu nume și prenume, chiar grad și funcție, ne aflam în fruntea unor grupe de teroriști în diverse puncte ale

orașului, unde – ce credeți că se spunea la radio? – măcelăream demonstrații. Colegul meu de arest, colonel Traian Sima, a rămas perplex când și-a auzit numele la radio, unde se relata că, în fruntea unor securiști-teroriști înarmați până-n dinți, făceau prăpăd în nu știu ce cartier al orașului.

3. Au fost intentate procese în care au fost acuzați de genocid ofițeri ai Securității, fără ca aceștia să fi avut măcar pistol sau să fi dat vreun ordin să se tragă. Asta tot în scopul de a incrimina Securitatea și de a-i acoperi pe adevărații făptuitori. Trebuia să se facă totul repede pentru a se turna o placă de beton peste adevăr. Și, astfel, vinovații să nu fie deconspirați nici măcar din întâmplare. S-a mers până acolo încât, știți bine, Serviciul național de informații a fost desființat.

4. Într-un interviu publicat în revista noastră, „*Vitralii – Lumini și umbre*”, ing. Mihai Montanu – al cărui nume este legat de evenimentele din decembrie '89 – a relatat cum președintele Ion Iliescu l-a chemat, în martie 1990, și i-a comunicat că a hotărât să-l numească la conducerea noului serviciu național de informații ce urma a fi organizat. Când Montanu a ieșit din biroul lui Iliescu, s-a întâlnit pe hol cu Victor Stănculescu și, entuziasmat, i-a spus ce-i propusese președintele Frontului Salvării Naționale. Stănculescu i-a sugerat să-și vadă de treabă, că acest lucru nu se va întâmpla. „*O să sune la Moscova, o să informeze și n-o să te numească*”. Într-adevăr, după doar trei zile, Iliescu l-a chemat pe Montanu și i-a spus, vă citez din povestirea lui Mihai Montanu: „*Dragă Mihai, nu vei putea fi în fruntea SRI. Nu știam că nu faci parte din grupul nostru. O să te numesc la Ministerul Afacerilor Externe*”.

5. Care era pe vremea aceea principalul mijloc de manipulare a opiniei publice? Televiziunea Română, căci era singura. A fost printre cele dintâi instituții „capturate”. Scopul... tocmai l-am spus mai devreme. Acum – vă dau un banal exemplu, care-mi vine în minte – crainicul tv Teodor Brateș a apărut în direct, anunțând, alarmat, cum că securiștii vor să arunce în aer Televiziunea. S-a găsit o „bombă” amplasată în interiorul acesteia. Bineînțeles că s-a dovedit a nu fi nimic. Cu alte cuvinte, s-a incitat populația pe un fond emoțional puternic, că teroriștii sunt, de fapt, securiști. Ei îl apără pe Ceaușescu, securiștii, securiștii, securiștii... De ce? pentru că Securitatea era singura instituție care nu fusese penetrată și, prin urmare, singura instituție de care se temeau cei care aveau misiunea de a prelua conducerea politică a țării. Se ajunsese cu ostracizarea, cu demonizarea ofițerilor până acolo încât chiar și rudele acestora începeau să aibă rezerve.

6. Laszlo Tőkes a fost documentat ca fiind agent al unui serviciu străin. Cu toate acestea, a fost decorat de statul român la cel mai înalt nivel, ca și când el ar fi adus servicii și nu deservicii poporului român. Cam așa stau lucrurile.

C.C.: *Să înțeleg de la dvs. ceea ce de fapt știam deja, ceea ce tot omul de bună-credință știa, că s-a încercat nu doar compromiterea ofițerilor de securitate, ci a întregii structuri? Evident că această tehnică nu a fost întâmplătoare. Ea se plia, într-un fel, pe – să-i zicem – aversiunea indusă poporului față de Securitate sau, știu eu, mai corect ar putea fi spus teama față de această instituție, prezentată ca un instrument represiv al regimului.*

F.T.: Parțial, aveți dreptate. Securitatea era privită astfel de un procent ne semnificativ, raportat la populația țării. Acest procent de nemulțumiți aveau dreptate să nu agreeze măsurile de limitare a dreptului de a călători liber, oriunde în lume, de dreptul de a-și exprima idei, păreri, opinii mai mult sau mai puțin politice. Dar nici aceștia nu au fost prea curajoși. Marea masă a corpului de ofițeri de informații s-a ocupat de activități care aveau ca scop apărarea intereselor naționale. Sigur că se căutau tot felul de motive, unele care existau deja în conștiința publică și le activau folosindu-le în sensul în care le convenea lor. Securitatea era de vină și pentru simplul fapt că se numea „securitate”, ca și când acest termen ar fi avut în etimologia lui o conotație negativă. Cu câțiva ani în urmă, am fost invitat la o întrunire, unde se „comemorau” 20 de ani de la evenimentele de la Tg. Mureș, din martie 1990. N-am vrut să mă duc, explicându-i celui care m-a invitat că nu am aflat despre acele evenimente decât mult mai târziu, întrucât atunci când ele s-au produs, eu eram încarcerat și strict izolat. Pentru că s-a insistat, am acceptat. Contextul discuțiilor a fost de așa natură încât a trebuit să intervin și i-am adresat fostului președinte Ion Iliescu, mai în glumă, mai în serios, câteva cuvinte. Dacă îmi amintesc bine, i-am spus atunci că multe au fost nedrepte și în neinteresul țării și că pe mine mă deranjează termenii ca mod de exprimare și mai ales ai domniei sale, care a făcut parte din conducerea politică a țării și anterior. I-am reamintit că știe foarte bine ce făcea Securitatea și dacă n-ar fi de răs, ar fi de plâns, căci evenimentele din martie '90, de la Tg. Mureș, i-au luat total pe nepregătite. Evenimentele grave petrecute atunci au grăbit reînființarea Serviciului. Câtă vreme instituția a fost destructurată, a fost suficient timp ca în fruntea instituțiilor statului să fie plasate persoane, unele cel puțin dubioase, dacă nu chiar total în contradicție cu interesele naționale. Așa a fost posibil ca persoane

cunoscute cu activități antiromânești să preia în mod oficial demnități. Cu astfel de lucruri nu ai voie să glumești sau să greșești. Interesul țării trebuie să primeze, dacă te numești că faci parte din țara asta românească.

C.C.: *Oare, nu cei care au executat lovitura militară de stat din '89 și care se aflau în slujba diferitelor structuri aparținând altor state decât România nu s-au oprit doar la debarcarea lui Ceaușescu, ci au mers mai departe? Atât de departe, încât și copiii noștri vor trăi efectele acelei „întâmplări”. Să presupunem că ar exista o grupare civică, evident, care ar milita pentru recăștigarea patriei, a neamului românesc. Mă gândesc că ar fi aproape cu neputință ca, pe termen scurt, să identifice toți „infiltrații” care se află la post, pe acest tărâm. Îmi imaginez că, după ce a picat regimul comunist, spionii nu și-au luat tehnica pe spinare și au părăsit teritoriul. Dimpotrivă, au creat tot felul de instituții și institute, cu ajutorul cărora să poată continua manipularea, în așa fel încât să nu se afle nici astăzi adevărul. Mai ales că, revin la discuția anterioară, o bucată suficientă de timp, sistemul de Informații Român a fost desființat pur și simplu. Mă tem că „revoluția”, termen pe care ni l-au servit ei, căci ne plăcea nouă să-l consumăm, nu s-a sfârșit. În realitate, procesul, ca să nu-i spun războiul de ocupare a acestui stat, continuă și acum. Mă tem că ei sunt cei care ne sunt induși și acceptați de noi ca elite. Ei sunt cei care implantează un nou program de educație, ne învață copiii că patriotismul nu mai există, nu trebuie să mai existe – desigur – la noi, nu la ei. La noi, însemnele naționale, drapelul nu trebuie să mai reprezinte nimic, în timp ce la ei sunt purtate cu mândrie.*

F.T.: Pare că, de data asta, n-ați pus o întrebare, ci ați făcut mai multe constatări pe care nu doresc să le comentez. Cu unele sau chiar cu majoritatea sunt de acord. Vedeți? Până în '89, spionii, trădătorii erau boabe numărate. Știam exact cine sunt, unde sunt, câți sunt. Procentul celor încă neidentificați era, aș putea spune, nesemnificativ. Acum, în democrația noastră, a împrejurărilor politice din această țară, acest fenomen probabil este mult mai greu de stăpânit. Sunt convins, însă, că și acum, ca și atunci, ofițerii structurilor informative ale statului își fac datoria, dar și acum, ca și atunci, important este cine sunt persoanele care beneficiază de munca structurilor de informații. Pe președintele țării nu-l alege SRI, pe prim-ministrul țării nu-l alege SRI, pe parlamentari nu-i alege SRI și dacă se întâmplă ca unul sau unii dintre aceștia să fie lipsiți de responsabilitate, situația se complică. SRI nu poate să spună

electoratului în campania electorală: „Popescu este agent străin, nu-l votați!”. Nu are astfel de competențe și poate că, pe de o parte, este bine așa. Sigur că sunt și cazuri extreme, în care activitatea unui astfel de agent este documentată și atunci este deferit justiției pentru trădare. Dar ce te faci când, în majoritatea cazurilor, nu poți face nimic, dintr-un cumul de cauze? Pot fi de acord cu dumneavoastră când spuneți că la noi termenul „patriot” a ajuns să fie perceput drept ceva desuet. Dar eu cred că și mai neplăcut decât aceasta este lipsa sentimentului, a mândriei că aparții unui grup, unei familii – în fond, unui popor, unei țări. Nu vorbim aici despre naționalism, însă, atunci când ajungi să nu mai fii mândru de ceea ce ești, pur și simplu riști a nu mai fi. La noi, sigur că a fost o lovitură de stat militară, e lămurită. Nu o spunem noi, ofițerii de informații, a recunoscut-o Victor Stănculescu, în timp ce se afla la Jilava. Nu că noi, ofițerii de informații, nu știam că așa a fost. Am știut și atunci. Nu se poate vorbi despre o revoluție, în sensul propriu al cuvântului, care a venit, a schimbat un regim cu altul și gata. Situația e mult mai complexă, în condițiile în care lovitura de stat militară au dat-o unii care se aflau în slujba serviciilor străine. Populația nu a contat, decât ca masă manipulabilă, ea a primit ce și-a dorit și ce a fost ajutată să-și dorească: răsturnarea regimului comunist. Pe cale de consecință, cei care au reușit lovitura de stat au primit și ei, la rândul lor, ce și-au dorit.

C.C.: *Inevitabil, îmi vine în minte perioada romană, când oamenii erau potoliți cu pâine și circ. În cazul „revoluției” de la noi, populația n-a contat. De altfel, din nefericire, doar crede că ar conta.*

F.T.: Absolut. Această lovitură de stat a fost minuțios pregătită din vreme. Nu vi se pare că a fost o vreme de haos? Să ne referim numai la sistemul economic, care pur și simplu a fost lăsat, servit pentru a fi prăduit. Să fi fost oare întâmplătoare această măsură? Să fi fost oare dintr-o lipsă a culturii economiei capitaliste? Eu aș zice că nu. Să mai punctăm o dată. Pe cât pare de complicat, pe atât de simple sunt lucrurile. Să simplificăm, să reducem totul la absurd, pentru a putea înțelege orice cititor. Când un hoț vrea să pătrundă în incinta întreprinderii, pentru a-și face meandrele, cum procedează? Găsește o soluție pentru a păcăli sau îndepărta paza. Or, reamintesc, pentru a nu știu câta oară, Serviciul de informații al României a fost DESFIINȚAT. Bun! Ai rezolvat o etapă. Totuși, în incinta aceluia obiectiv, mai sunt câini, oameni... Și atunci, pentru a nu risca să fii observat sau, și mai grav, deconspirat, le dai de lucru. Căinilor le arunci bucăți de carne și atunci vor fi preocupați să și le adjucece. Pe

oamenii din interior, de asemenea, îi lași să se împrăștiarească, care cu ce apucă, și uite așa ajungi din ce erai de fapt, în afara porții, iar trădătorul să fie perceput ca beneficiar. Și, odată instalat în fruntea bucatelor, cu noua imagine, este foarte greu ca cineva să-l mai dea jos. Chiar dacă, să presupunem, cineva din împrejurimi a observat și știe cine este și îl arată cu degetul, tot el se plânge că este hărțuit, atât de câinii care, până mai ieri, apăraseră gardurile, cât mai ales de cei din interior, care, între timp, au devenit antreprenori, gazetari, patroni de televiziuni.

C.C.: *Domnule colonel, carevasăzică, aveți situația sub control. Știați care sunt spionii, cunoșteți care sunt trădătorii, în mare aveți informații despre planurile de acțiune. Ceva îmi scapă... De aceea, vă întreb cum a fost cu puțință să se întâmple evenimentele din '89 dacă aveți toate datele problemei. Nu aveți să vă reproșați nimic?*

F.T.: Nu, din acest punct de vedere, NU! Ce depindea de noi făcusem, alții erau cei care puteau să ia hotărâri – în speță, Ceaușescu și ceilalți aflați la conducerea politică a României.

C.C.: *Bine, și, în condițiile în care vedeți că cel care trebuie să ia hotărârea nu are puterea sau inteligența să o facă, puteți asista pasiv la cum se năruie un întreg popor? În istorie, sunt destule exemple în care un conducător este asasinat. De ce n-ați făcut-o?*

F.T.: Răspunsul este acesta: Nu. Era prea târziu, chiar și pentru asemenea gesturi extreme, pentru că situația era mult mai complicată decât vi-o puteți imagina și ar fi putut avea consecințe devastatoare. Românii nu mai aveau controlul statului. Ungaria primise acceptul să invadeze Transilvania. Uciderea lui Ceaușescu atunci când, repet, oricum nu mai conta, ar fi fost un bun prilej pentru forțele militare externe să intervină, pentru că, nu-i așa, Securitatea l-a împușcat pe Ceaușescu și, împușcându-l, a preluat puterea. Și, repet, nu mai servea la nimic. Ceaușescu nu mai reprezenta o miză, noi fuseserăm scoși din uz, iar țara era condusă de „revoluționarii” pe care noi îi știam ce reprezintă. Ar fi fost ceva variante când Ceaușescu s-a întors din Iran. Toți ne așteptam ca primul lucru pe care-l va face când va ajunge la Comitetul Central era să-și dea demisia și să numească un comitet de ROMÂNI care să organizeze alegeri democratice. Aceasta ar fi fost ultima variantă, pentru că astfel îi lăsa în ofsaid pe cei care puseseră la cale lovitura de stat. Nu mai aveau

obiectul muncii, nu mai aveau împotriva cui să protesteze. Astfel s-ar fi putut evita și vărsarea de sânge.

C.C.: *Dar poate că Ceaușescu nu a știut sau nu a avut suficientă minte să înțeleagă mărimea unui asemenea gest.*

F.T.: Ba a știut. I s-a spus, i s-a argumentat. Ba chiar a fost un moment în care luase această hotărâre și atunci au apărut unii din Comitetul Politic Executiv care, din păcate, într-un mod josnic, mult sub demnitatea umană, au îngenuncheat și l-au rugat să nu demisioneze, spunându-i: „Și pe noi cui ne lași?”. Așa că Ceaușescu s-a răzgândit, iar drama poporului rămânea implacabilă. Eu mă aflam la Timișoara, trimis încă din data de 17 decembrie, împreună cu generalul Emil Macri. Când am aflat că Ceaușescu intenționează să se adreseze poporului, am respirat ușurat. În teleconferința pe care Ceaușescu a ținut-o cu prim-secretarii, la întrebările acestora privind măsuri și atitudini pe care trebuie să le ia, Ceaușescu le-a spus că vor afla răspunsul la toate problemele din cuvântarea pe care urma s-o aibă la posturile de radio și televiziune din acea seară, întrucât se va adresa poporului. Toți cei care ne aflam în birou am comentat pe această temă, sperând că își va anunța demisia. Altfel, nu vedeam ce să spună poporului. Din nefericire, totul s-a dovedit a fi o speranță a noastră. Chiar l-am întrebat ulterior pe generalul Iulian Vlad dacă n-a putut interveni în niciun fel. Mi-a răspuns că singura măsură pe care ar fi putut-o lua atunci ar fi constat în arestarea dictatorului. Ceea ce s-a încercat. Generalul Vlad i-a propus ministrului Apărării de atunci, generalul Vasile Milea. Acesta a refuzat. Eu am insistat: „Și, totuși, fără armată, fără Vasile Milea, nu puteați să-l arestați?”. Mi-a explicat de ce nu putea. În primul rând, Securitatea avea foarte puține forțe în raport cu armata. În aceste condiții, era imposibilă o astfel de operațiune. Și, dacă, prin absurd, să spunem că ea ar fi reușit, dacă s-ar fi făcut fără implicarea armatei, n-am fi rezolvat nimic, dimpotrivă. Numărul morților ar fi fost mult mai mare. Cei care conduceau operațiunile militare ar fi avut motiv să folosească tunurile și tancurile, întrucât cei care se ocupau cu manipularea opiniei publice ar fi spus nu că Securitatea l-a arestat pe Ceaușescu, ci, dimpotrivă, l-a dus în nu știu ce punct sau nu știu ce bază cu scopul de a-l proteja.

C.C.: *Cum este România de azi văzută prin ochii Contraspionajului?*

F.T.: Frumos colorată, cu un potențial fabulos și când mă refer la potențial, am în vedere, în primul rând, resursa umană. România este o țară cu viitor, ca de altfel orice țară, însă este foarte important să precizez că viitorul ei

depinde atât de trecut, cât mai ales de prezent. Lucrurile par, deși greu, să înceapă a se așeza în firescul lor, doar că este mult, foarte mult de muncă. Ca să conchid, aș putea spune că România pare un imens front deschis pe toate planurile și, prin urmare, depinde de cât de responsabili și sărguincioși vom fi noi, cei care suntem implicați în această luptă și mă refer aici la toți românii, căci de fiecare în parte depinde dacă unui stat îi va fi mai bine sau mai rău. Multe dintre cele ce s-au întâmplat întră deja în sfera de activitate a istoricilor, rămân pe tărâmul trecutului. Multe informații vor pleca „dincolo”, împreună cu noi, fiindcă așa este în lumea asta. N-aș vrea să închei fără a vă spune că, de fapt, sunt un optimist.

C.C.: Vă mulțumesc și sper să mai am ocazia să continuăm ceea ce am început. Poate chiar să concretizăm acest început între două coperți. Cine știe? Poate mai aveți ceva de spus din ceea ce nu ați spus până acum, ori poate a mai trecut timp și legea vă permite să faceți anumite mărturisiri. Ar fi în interesul tuturor să mai aflăm și noi,ăștia, profanii, câte ceva despre și mai ales dinspre mult huliții securiști și despre Securitate.

OPOZIȚIA OAMENILOR DE CULTURĂ FAȚĂ DE REGIMUL CEAUȘESCU

5. *Opoziția altor categorii de persoane din România (II)*

Pentru evidențierea unor repere comparative cu opoziția oamenilor de cultură – tema acestui studiu – am abordat, succint, și opoziția altor categorii de persoane, în numărul anterior al revistei noastre referindu-mă la alte categorii socio-profesionale, respectiv clasa muncitoare, țărănimea și intelectualitatea, mai puțin cea literar-artistică. Voi continua cu opoziția politică (istorică și din cadrul PCR), etnică și religioasă față de regimul Ceaușescu.

Prin opoziția politică, etnică și religioasă înțeleg acțiunile și atitudinile contrare regimului Ceaușescu ale reprezentanților unor entități politice, etnice și religioase din țara noastră, care vizau în special aceste domenii.

a) Opoziția politică

La acest capitol, voi aborda unele aspecte privind opoziția manifestată față de regim, în perioada 1965-1989, de reprezentanți ai partidelor istorice (Partidul Național Țărănesc, Partidul Național Liberal, Partidul Social-Democrat Independent și Mișcarea Legionară), precum și din interiorul PCR.

Opoziția politică istorică

- Exponenții de vârf din străinătate ai P.N.Ț. și P.N.L., cu sprijinul serviciilor de informații occidentale, au acționat permanent pentru menținerea trează a ideii că acestea mai aveau un rol de jucat în viața politică a României postcomuniste. În acest scop, de exemplu, Ion Rațiu, aflat la Londra, a trimis clandestin în România, în 1987, în numele său și al „Uniunii Mondiale a Românilor Liberi” (U.M.R.L.), al cărei președinte era, circa 1.125.000 lei (sumă impresionantă la acea dată) pentru revigorarea activității vârfurilor P.N.Ț., dar acești bani au ajuns la bugetul de stat, prin intermediul Securității, deoarece canalele de comunicare la care a apelat se aflau sub control.¹

Un rol activ pe linia P.N.L. l-a avut Radu Câmpeanu, care a acționat mai ales prin „Asociația Foștilor Deținuți Politici”, înființată în 1980 la Paris, pe care a condus-o.

¹ Aurel I. Rogojan, 1983 – *Dintr-o iarnă în alta... România în resorturile secrete ale istoriei*, Ed. Proema, 2009, p.14

Concomitent, organizații ale emigrației române conduse ori aflate sub influența unor țărăniști și liberali **au acționat sistematic pentru subminarea regimului de la București**, mai ales în plan imagologic. Mai mult, la sfârșitul anilor '80 **s-au implicat în planul extern de răsturnare a acestuia**. Elocventă în acest sens a fost implicarea U.M.R.L. în sprijinirea organizației „România Liberă”, înființată la Budapesta, în anul 1987, de Serviciul de informații al Ungariei și formată din fugari români aflați în țara vecină în drum spre Occident, precum și în pregătirea paramilitară a unui număr de circa 400 de membri ai acesteia, care au participat la acțiuni diversioniste în țara noastră în decembrie 1989 și prima parte a anului 1990.²

După eliberarea din închisori, proces încheiat în 1964, **persoane care au deținut funcții de conducere la nivelul organelor centrale de conducere ale P.N.Ț. și P.N.L., îndeosebi ale organizațiilor de tineret, au început, treptat, să reia legăturile între ele, precum și cu țărăniști și liberali din emigrație**, făcând schimb de opinii politice și încurajându-se reciproc privind posibilitatea ca ei să mai aibă un rol important în viața țării. Unii foști fruntași ai P.N.Ț. își puneau speranța, la sfârșitul anilor '60, în admiterea funcționării legale a unor partide de opoziție, context în care s-au purtat discuții cu privire la persoane care ar fi putut prelua conducerea acestor formațiuni politice.³

La 10 mai 1972, Corneliu Coposu – fost secretar general adjunct al P.N.Ț., Ion Diaconescu, Nicolae Ionescu-Galbeni și Ion Puiu – care au deținut funcții de conducere pe linia organizației de tineret, s-au întâlnit la București și **au abordat problema atitudinii programatice a P.N.Ț. privind politica internă și perspectivele politicii externe ale României**, în situația când partidul lor ar fi chemat să propună soluții, în afara guvernării comuniste. Tot atunci, au stabilit să se întâlnească lunar pentru a dezbate teme precum situația agrară și a proprietății, tineretul și educația, problematica economică și a politicii externe. Participanții au hotărât ca, pentru întâlnirile următoare, să-i atragă la această acțiune pe Alexandru Bratu – fost președinte al organizației de tineret pe regionala Moldova și pe Camil Demetrescu.⁴ Proiectul preconizat nu

² G-I bg. (r) Vasile Mălureanu, *Organizația „România Liberă” de la Budapesta*, Revista *Vitralii – Lumini și umbre* nr. 14/2013, pp. 85-90 și *Apărarea ordinii constituționale – perspectiva unui ofițer de informații*, Ed. PACO, 2016, pp.217-222.

³ C.S.S., *Informare privind concluziile ce se desprind din urmărirea persoanelor care au aparținut fostului P.N.Ț.* (10.06.1960), apud S.R.I., *Cartea Albă a Securității*, vol.4, Ed. Presa Românească, 1995, pp.163-164.

⁴ M.I., *Notă din 23.05.1974*, apud Op. cit., p.310.

s-a realizat deoarece Securitatea a intervenit cu măsuri de avertizare a inițiatorilor. În plus, în rândul acestora și al principalelor legături din mediu s-a instalat o stare de teamă, suspiciune reciprocă, derută și izolare.⁵

Aceasta a constituit **singura încercare notabilă de acțiune colectivă. Au existat, însă, câteva acțiuni individuale cu caracter de opoziție** față de regimul Ceaușescu ale unor exponenți ai P.N.Ț. și P.N.L., dintre care prezint, succint și cronologic, următoarele:

- **Ion C. Brătianu**, descendent al familiei Brătienilor, a trimis în anii '980 mai multe scrisori conducerii superioare de partid și de stat. Întrucât acestea au rămas fără răspuns, autorul le-a transformat în scurte eseuri pe care le-a dat publicității prin intermediul postului de radio „Europa Liberă”. Aceste texte abordau o gamă largă de aspecte, mergând de la cele economice, politice, până la unele de responsabilitate civică și de atitudine morală în contextul crizei pe care o traversa România. Pe lângă relevarea unor neajunsuri ale societății românești, Ion C. Brătianu invoca nevoia de dezbateri publice, deschise, de exprimare liberă a opiniilor în toate sectoarele vieții publice.⁶

- În 1985, **Ion Puiu** a încercat să candideze ca independent la alegerile pentru Marea Adunare Națională, având pregătit un program pe linia doctrinei P.N.Ț. Acesta cuprindea propuneri care vizau sfera politică, economică, dar și respectarea drepturilor omului (ex. abolirea privilegiilor de partid, desființarea Securității, reorganizarea sindicatelor și scoaterea lor de sub controlul partidului).

În anul următor, împreună cu Florian Rusu – profesor neîncadrat în muncă și Cristian Butușină, Ion Puiu a inițiat constituirea unei asociații pentru apărarea drepturilor omului, cu membri în București și Transilvania.

Tot în 1986, Ion Puiu a redactat un mesaj din partea P.N.Ț., de susținere a declarației celor 122 de disidenți din patru țări est-europene, care marca aniversarea a 30 de ani de la revoluția din Ungaria din 1956. În urma acestor acțiuni, Ion Puiu a fost cercetat de organele de miliție și amendat.⁷

- În octombrie 1986, **Corneliu Coposu, Nicolae Carandino** – fost director al oficiosului P.N.Ț. „Dreptatea” și **Ion Puiu** au transmis lui Ion Rațiu un text de solidarizare cu disidenții maghiari, polonezi, cehi și slovaci care formulară o scrisoare comună pentru aniversarea revoluției maghiare.

⁵ M.I., *Notă din 09.07.1976*, apud Op. cit., p.373.

⁶ Ana-Maria Cătănuș, *Vocația libertății. Forme de disidență în România anilor 1970-1980*, I.N.S.T., 2014, p.230.

⁷ *Ibidem*, p.230-231.

Mesajul lor a fost făcut public de către Ion Rațiu la o conferință de presă organizată la Londra la 22 octombrie 1986.⁸

Pe lângă acțiunile prezentate, opoziția unor foști membri ai P.N.Ț. și P.N.L. s-a limitat la comentarii negative, critice, în cercuri restrânse, la adresa unor măsuri politice, îndeosebi în plan intern, ale regimului Ceaușescu.

- În ce privește **P.S.D.I.**, singurii care au încercat să-și mai asume rolul de lideri ai social-democrației românești în anii '970 - '980 au fost Adrian Dumitriu – fost secretar general al P.S.D.I. și Gheorghe Cristescu, fost președinte al P.C.R. Tentativele acestora de a reactiva ideile social-democrate nu s-au bucurat de audiență și sprijin din partea Internaționalei Socialiste sau a partidelor socialiste din alte țări.

Puținii social-democrați independenți care au rămas în țară nu mai formau o categorie distinctă, cu o culoare politică bine definită.⁹

Slaba opoziție politică istorică internă se explică prin faptul că exponenții și foștii membri ai P.N.Ț., P.N.L. și P.S.D.I. erau în anii '970 și '980 în vârstă înaintată, blazați, fără potențial organizatoric și de acțiune, dar și prin monitorizarea atentă a Securității care, cel puțin la persoanele care au deținut funcții de conducere și cu capacitate de influență, nu a abandonat măsurile de control. În 1989 mai figurau în evidența dosarului de problemă „Foste partide burgheze” circa 50.000 de foști membri ai P.N.Ț., P.N.L. și P.S.D.I., dintre care sub 100 mai erau urmăriți informativ și circa 2.000 supravegheați informativ, ceea ce însemna o monitorizare informativă destul de aproximativă. Cifre exacte pot fi prezentate doar la nivelul anului 1984, când erau lucrate activ 141 persoane, iar alte 3.087 erau supravegheate informativ, pentru că deținuseră funcții, executaseră pedepse privative de libertate sau erau intelectuali cu posibilități de influență în diverse medii.¹⁰

Cu toate impulsurile externe, **opozitia politică istorică din țară nu a avut vreun rol în răsturnarea regimului Ceaușescu.** Exponenții ei de vârf aveau să reintre în scena politică românească abia după înfăptuirea acesteia cu puternică implicare străină. Corneliu Coposu, Ion Rațiu, Radu Câmpeanu,

⁸ Comisia prezidențială pentru analizarea dictaturii comuniste din România, *Raportul Final*, Ed. Humanitas, 2007, p.725.

⁹ C.S.S., *Notă din 22.02.1969 privind aspecte din activitatea unor foști social-democrați independenți*, apud S.R.I., Cartea Albă a Securității, vol.4, pp.150-153.

¹⁰ M.I./D.S.S./Direcția I/noiembrie 1984, *Raport privind activitatea desfășurată de ofițerii Serviciului 3 în anul 1984*, apud C.N.S.A.S., SECURITATEA – Structuri/cadre, obiective și metode, vol.2, 1967-1989, Ed. Enciclopedică, 2006, p.660.

Sergiu Cunescu ș.a. și-au adus, apoi, o contribuție importantă la revenirea României la pluripartidism.

- Câteva cuvinte și despre **Mișcarea Legionară**. Regimul comunist, încă de la începuturile sale, a fost foarte sever cu foștii membri ai Gărzii de Fier rămași în țară, aceștia fiind primii pe listele de arestați și condamnați la ani grei de închisoare (ultimul val în 1958), internați în lagăre, colonii de muncă și domiciliu obligatorii. Intransigența comuniștilor de la conducerea țării față de această categorie de persoane, mai ales în prima perioadă, se poate explica și prin excesele Mișcării Legionare asupra ilegalistilor comuniști și a evreilor în intervalul scurt cât au fost cooptați la guvernare de Ion Antonescu.

După eliberarea din pușcărie, la impulsurile comandamentelor legionare din emigrație, legionari mai activi și cu capacitate de influență în mediul specific au început să se întâlnească cu confrăți, îndeosebi dintre cei cu care au pătimit împreună în pușcărie, pentru a-și reactiva convingerile politice și a gândi modalități de promovare a acestora, prin lucrări memorialistice și prin viu grai. În acest context, în anul 1970, Consiliul Securității Statului, la comandă politică, a elaborat Programul de măsuri „EPILOG”, care prevedea, în linii mari, monitorizarea activă a foștilor legionari care, prin antecedente, capacități organizatorice și de influență, puteau deveni periculoși pentru regim.

În acest context, până în decembrie 1989, pe această componentă politică istorică nu s-au înregistrat acțiuni semnificative de opoziție deschisă față de regimul Ceaușescu.

Faptul că nici încercările de reactivare a Mișcării Legionare de după 1990 nu au avut ecou demonstrează că naționalismul-extremist de această factură a sucombat în România.

Opoziția din interiorul P.C.R.

Prin opoziția din interiorul P.C.R. înțeleg acțiunile de criticare, contestare și răsturnare a lui Nicolae Ceaușescu și a regimului său din partea unor demnitari pe linie de partid și de stat, activiști sau membri cu influență și nu a comuniștilor de rând.

- În ce privește **categoria celor care au deținut funcții importante pe linie de partid**, se impune a fi menționat faptul că Nicolae Ceaușescu, din momentul accederii la demnitățile supreme a acționat sistematic pentru înlăturarea celor care îi puteau crea probleme.

Cei din conducerea partidului și statului care ar fi trebuit și putut să-l influențeze pe Nicolae Ceaușescu să opereze corecții necesare strategiilor

politico-economice și sociale au fost puțini și timizi, neriscând să-și compromită pozițiile, cu rare excepții, Ion Iliescu fiind una dintre ele.

În momentul în care devenise evident că politica internă și internațională a României, condusă de Nicolae Ceaușescu, își făcuse atât de mulți inamici – în interior, segmente largi ale poporului român și în exterior, principalele centre de putere – încât periclita stabilitatea internă dar și independența, unitatea și integritatea teritorială, ar fi trebuit ca membrii Comitetului Politic Executiv să-l determine să renunțe sau să-l schimbe din funcție cu orice risc. Dar nu au făcut acest lucru nici în 20 decembrie 1989, când, în mod teatral, Nicolae Ceaușescu i-a întrebat dacă mai au nevoie de el, astfel asumându-și riscul să fie socotiți părtași până la capăt alături de acesta și să împingă țara într-o zonă de incertitudine și risc major.

Explicația rezidă în faptul că la vârful P.C.R. nu prea existau politicieni capabili să realizeze reforme radicale. Ar fi absurd să considerăm, însă, că toți cei din conducerea superioară a partidului erau fanatici susținători ai lui Nicolae Ceaușescu. Informațiile Securității relevau că erau destui cei care nu-i mai împărtășeau total măsurile politico-economice în plan strategic sau tactic, însă nu aveau curajul să-l înfrunte, motivațiile fiind multiple: au crezut în el, au ajuns în posturi înalte datorită lui sau le era teamă de Tudor Postelnicu, considerat „câinele de casă” al familiei Ceaușescu. Mai este un lucru care nu trebuie omis: având în vedere scenariile externe – din Est, dar și din Vest – care vizau înlăturarea prin forță a lui Ceaușescu, cine s-ar fi ridicat împotriva acestuia în 1989 risca să fie perceput drept promotor al unor interese externe.

- În condițiile absenței cvasitotale a unor forme de opoziție din rândul activului superior de partid, **disidența din interiorul P.C.R. s-a limitat la un număr redus de complotiști, constituit în două aripi** care, alături de cea militară condusă de Nicolae Militaru, comunicau între ele prin întâlniri individuale.

• **Prima aripă**, având un **caracter partinic** – destinată stimulării unor mișcări care să acționeze la nivelul conducerii superioare a P.C.R. – a fost constituită de **pseudosemnatarii „Scrisorii celor șase”** (Silviu Brucan – ex-redactor-șef la „Scântea” și fost ambasador; Corneliu Mănescu – ex-ministru de externe; Constantin Pârvulescu – fost președinte al P.C.R. în 1944; Alexandru Bârlădeanu – ex-membru al Biroului Politic în anii '60 și fost ministru; Gheorghe Apostol – fost lider al P.C.R. în 1954-1955; Grigore Răceanu – comunist ilegalist), grup al cărui lider se considera Silviu Brucan.

Principala acțiune a acestei componente a fost „Scrisoarea celor șase”, în fapt o scrisoare deschisă adresată lui Nicolae Ceaușescu în numele celor șase veterani comuniști, în textul căreia i se reproșau lui Ceaușescu programul de sistematizare a satelor, penuria de alimente, eșecul economic, cultul personalității.

Conform unor autori, inițiativa „Scrisorii celor șase” a aparținut lui Gheorghe Apostol, documentul reprezentând un rezumat al unei scrisori trimise de acesta lui Nicolae Ceaușescu după Congresul al X-lea al PCR.¹¹

În opinia istoricului Alex Mihai Stoenescu, acțiunea a fost în realitate o inițiativă sovietică, sugerată lui Gheorghe Apostol de agentul KGB Krasnov în cursul unei întrevederi avute pe un câmp de la marginea Bucureștiului. Informația a fost confirmată de Apostol cu ocazia anchetei ce a avut loc în 1989. Textul scrisorii a fost conceput, însă, de Silviu Brucan și Alexandru Bârlădeanu. Pe timpul vizitei făcute în S.U.A. în 1988, Brucan l-a definitivat și încredințat unor oameni de încredere, recomandați de persoane din Administrația americană, spre a-l pune la dispoziția anumitor organe de presă, la semnalul primit de la el din România.¹² Versiunea lui Silviu Brucan este că, în momentul în care a ajuns la o concluzie cu Gheorghe Apostol cu privire la punctele ce trebuiau dezvoltate în „Scrisoare”, a scris textul în limba engleză și l-a trimis în străinătate prin intermediul lui Michael Parmley – consilier politic al Ambasadei S.U.A. la București.¹³

• **A doua aripă disidentă din interiorul P.C.R.**, numită formal **gorbaciovistă**, era cea compusă din grupul de apropiați ai lui Ion Iliescu, preponderent intelectuali de partid, între care Virgil Măgureanu – profesor la Academia de Studii Social-Politice „Ștefan Gheorghiu” - era cel mai apropiat.

Ion Iliescu a fost promovat de Ceaușescu după 1965, devenind la 38 ani membru al Comitetului Central al PCR. Apoi, în 1971, a fost ales secretar cu propaganda al CC al PCR.

După lansarea „Tezelor din iulie 1971”, care erau axate în principal pe creșterea controlului politico-ideologic exercitat de partid asupra activității cultural-educative, nemulțumit de modul în care Ion Iliescu s-a angajat în promovarea acestora, Ceaușescu l-a schimbat din înalta funcție deținută și l-a

¹¹ Constantin Corneanu, *Victorie însângerată. Decembrie 1989*, Ed. Cetatea de Scaun, 2014, pp. 322-323.

¹² Alex Mihai Stoenescu, *Adevărata apartenență a lui Silviu Brucan*, apud revista „Vitrallii – Lumini și umbre” nr.2/2010, p.87.

¹³ Silviu Brucan, *Generația irosită. Memorii*, editurile Univers și Calistrat Hogaș, București, 1992.

trimis ca secretar II la Comitetul PCR al județului Timiș, apoi prim-secretar la Iași și, ulterior, președinte la Consiliul Național al Apelor.

Ruptura totală de Ceaușescu și adevărata marginalizare au survenit în 1984, când Ion Iliescu și-a pierdut și calitatea de membru al C.C. al P.C.R., fiind trimis ca director la Editura Tehnică.

În contextul lansării programului de reforme de către Mihail Gorbaciov, Ion Iliescu a fost perceput de tot mai mulți ca un posibil înlocuitor al lui Ceaușescu și reformator al P.C.R.

Având în vedere aceste considerente, în jurul său s-a coagulat un anturaj format din persoane din sistem nemulțumite de linia politică impusă de Nicolae Ceaușescu, care doreau înlăturarea acestuia de la conducerea partidului și a țării. Din acest anturaj făceau parte, pe lângă Virgil Măgureanu, alte cadre didactice de la „Ștefan Gheorghiu” (Iosif Boda și Dan Marțian), profesorul de filozofie Ovidiu Trăsnea, foști demnitari comuniști marginalizați de Ceaușescu și chiar activiști de rang înalt ai P.C.R. (ex. Vasile Patilineț și Petru Enache) ș.a.

Activitatea acestui grup s-a limitat mult timp la discuții de informare și tatonare, așteptând un moment favorabil pentru a ieși la acțiune. Un asemenea moment l-a constituit mediatizarea „Scrisorii celor șase”, sub al cărei stimul Ion Iliescu și Virgil Măgureanu au hotărât să lanseze și ei un manifest sau o scrisoare anticeaușistă. Textul, scris inițial de Virgil Măgureanu, avea aspectul unui manifest anticeaușist. Ion Iliescu nu a fost mulțumit de conținut și a conceput un alt text, care avea un caracter de mesaj politic, încheiat însă cu o pagină care fusese gândită sub forma unui manifest semnat Comitetul Național de Inițiativă al Frontului Patriotic Socialist.¹⁴ Documentul făcea o critică a regimului Ceaușescu și milita pentru o rezistență a întregului popor român, a membrilor P.C.R., față de clanul Ceaușescu și acoliții lui, pentru o ridicare la revoltă.¹⁵

Acțiunea a fost blocată de măsurile luate pe linie de partid în vara anului 1989 pentru destrămarea grupului Iliescu.

De menționat că, **în anul 1982, Nicolae Militaru l-a contactat pe Ion Iliescu, prilej cu care l-a informat despre existența unui grup format din militari care își propuneau să acționeze pentru înlăturarea lui Nicolae Ceaușescu și i-a propus să-și coordoneze acțiunile în acest scop.**

¹⁴ Alex Mihai Stoenescu, *Cronologia evenimentelor din decembrie 1989*, Grupul editorial RAO, 2009, p.28.

¹⁵ Constantin Corneanu, *Op. cit.*, pp.331-332.

Generalul în rezervă Nicolae Militaru, fost comandant al Armatei a II-a, fusese înlăturat din funcție și din Armată întrucât Securitatea îi documentase legăturile informative cu GRU – Serviciul de informații militare al URSS.

Din acel moment, Ion Iliescu și Nicolae Militaru au început să se întâlnească conspirativ, îndeosebi în Parcul Herăstrău, prilejuri cu care au discutat despre posibilitățile de înlăturare de la putere a lui Nicolae Ceaușescu. La asemenea întâlniri au participat atât membri ai grupului politic (Silviu Brucan și Virgil Măgureanu), cât și ai grupului de complotiști militari (generalii Ion Ioniță – fost ministru al Apărării, Ștefan Kostyal – căsătorit cu o cetățeană sovietică, căpitanii de rangul I Radu Nicolae și Anton Bejan, ale căror legături cu GRU fuseseră documentate).

Cele două grupuri de complotiști au intenționat să acționeze în octombrie 1984 pentru înlăturarea lui Nicolae Ceaușescu de la putere – în timpul vizitei de stat pe care acesta urma să o efectueze în RFG (15-17 octombrie 1984).¹⁶

Acțiunea preconizată nu s-a materializat datorită deconspirării ei de unii ofițeri din Marele Stat Major, foști subalterni ai lui Nicolae Militaru, contactați în scop de racolare de către acesta.¹⁷

Contraspionajul militar a documentat activitatea infracțională a complotiștilor, însă Nicolae Ceaușescu nu a fost de acord cu arestarea și tragerea lor la răspundere penală pentru a nu-i provoca pe sovietici, limitându-se la neutralizarea lor prin scoaterea din Armată și menținerea sub un strict control informativ.

Grupul Militaru și-a reluat treptat legăturile și viza o răsturnare a lui Ceaușescu printr-un puci, organizat la nivelul unor comandanți activi sau în rezervă din Armată, sub coordonarea agenturii militare sovietice din România. Cu toate rezervele manifestate de Ion Iliescu în ce privește intenția de organizare a unui atentat asupra lui Nicolae Ceaușescu, grupul militar a trecut, în 1989, la contactarea prin intermediar a lui Ion Rațiu din Anglia, sub titulatura Frontul Militar Român, cu solicitarea de a trimite armament și muniție cu efect tranchilizant. Lipsa rezultatelor unor asemenea proiecte și demersuri l-au determinat pe Nicolae Militaru să caute intrarea în contact direct cu

¹⁶ Petre Opreș, *Un complot militar împotriva președintelui României, octombrie 1984*, apud I.M.S.T. – Arhivele Totalitarismului nr.3-4/2012, pp.145-158.

¹⁷ Constantin Corneanu, *Op. Cit.*, pp.227-235.

reprezitanți oficiali ai U.R.S.S. acreditați în România, fapt care s-a realizat prin Consulatul sovietic de la Constanța în toamna anului 1989.¹⁸

Nicolae Militaru va juca un rol nefast în decembrie 1989 și în perioada următoare, alături de ideologul Silviu Brucan.

Decembrie 1989 avea să devoaleze **un alt opozant al vârfului Armatei, generalul Victor Atanasie Stănculescu**, care a jucat un rol major în debarcarea de la putere a lui Nicolae Ceaușescu, preluarea puterii de către Armată, apoi încredințarea acesteia grupului Iliescu. Important de știut ar fi ce contribuție au avut, în opoziția sa anticeaușistă și conduita din ziua de 22 decembrie 1989, impulsurile primite din partea Serviciului de informații britanic MI6 și a K.G.B. cu care a recunoscut că se afla în legătură.¹⁹

În ce privește Securitatea, unii analiști consideră **dezertarea generalului Ion Mihai Pacepa** din august 1978 ca o acțiune de subminare a regimului Ceaușescu. „Raportul Tismăneanu” apreciază că publicarea cărții „Orizonturi roșii” în 1987 a contribuit la „degradarea dramatică a imaginii lui Nicolae Ceaușescu”.²⁰

În realitate, acțiunea lui Pacepa din 1978 nu a fost un act de opoziție față de regimul Ceaușescu, ci un act de trădare față de țară în momentul în care a simțit că se află în cădere liberă, după numirea la conducerea spionajului român a altcuiva, în urma vacantării postului prin demiterea lui Nicolae Doicaru. În plus, îi era teamă că investigațiile declanșate asupra sa puteau conduce la descoperirea unor aspecte tulburi din activitatea și trecutul său.

Din aceste considerente, nu iau în considerare în această analiză nici actele de trădare ale altor generali și ofițeri din Armată și Securitate.

O serie de memorialiști (Andrei Păsăreanu – fost ofițer M.Ap.N., Paulian Păsărin – fost ofițer DSS și Vlăduț Nisipeanu – fost profesor la Facultatea de Filosofie din București) vorbesc despre înființarea, în perioada 1971-1972, a unui **Front Democratic din România**, de către un grup de ofițeri - studenți la cursurile fără frecvență ale Facultății de Filosofie. Acestora li s-a alăturat ulterior și colonelul Paulian Păsărin – șeful Biroului contrainformații care supraveghea cadrele Direcției a V-a-Securitate și Gardă.

Cei trei memorialiști vorbesc de existența a două grupări militare – una în MApN și alta în DSS – precum și a unei grupări civile.

¹⁸ Alex Mihai Stoenescu, *Cronologia...*, p.27.

¹⁹ *În sfârșit adevărul. Generalul Victor Atanasie Stănculescu în dialog cu Alex Mihai Stoenescu.* Grupul editorial RAO, 2009, pp.74-75.

²⁰ Comisia prezidențială..., *Op. cit.*, p.768.

Artizanii acestei organizații, care vizau organizarea unui complot împotriva lui Nicolae Ceaușescu, susțin că au stabilit contacte în fosta URSS în perioada 1980-1985.

Colonelul Paulian Păsărin a intrat în atenția conducerii DSS în urma unui denunț, iar Vlăduț Nisipeanu a fost arestat în 1986. Acesta efectuase studii în Uniunea Sovietică, iar la percheziția domiciliară i-au fost găsite documente cu caracter secret de stat.²¹

În concluzie la acest capitol, **opoziția politică la nivelul conducerii superioare a P.C.R. față de Nicolae Ceaușescu a lipsit cu desăvârșire. Ea s-a manifestat doar în rândul unor foști demnitari comuniști, pe fondul nemulțumirilor personale și al influențelor sovietice.**

Opoziția din categoria militarilor a fost prezentă la unii generali și ofițeri cu opțiuni prosovietice și, la mulți dintre ei, după ce au fost îndepărtați din funcții de comandă ca urmare a documentării legăturilor oculte cu GRU.

A nu se înțelege că masa de militari era mulțumită de modul în care gestiona Ceaușescu problemele țării și ale Armatei și Ministerului de Interne. Din contră, existau nemulțumiri mari generate de subminarea statutului profesional (cadrele Armatei erau trimise la muncă în mine și în agricultură, iar cele de securitate erau împinse tot mai mult spre un control informativ general al societății și spre o spionomanie mult peste limitele rezonabile ale vigilenței). La acestea se adăugau frustrări economice și profesionale legate de dotare, promovarea preponderent pe criterii cadristice, multiplicarea sancțiunilor colective (în august 1989, întreaga promoție de ofițeri superiori nu a fost ridicată la gradul următor la termen) etc.

În aceste condiții, ca și în cazul altor segmente socio-profesionale, putem vorbi și în cazul cadrelor militare de **existența unei opoziții tăcute**, care a condus, în final, la abandonarea pe ultimii metri a lui Nicolae Ceaușescu, deși analiștii KGB și CIA prognozaseră că cel puțin Securitatea îl va apăra pe acesta până la capăt.

b) Opoziția etnică

Anumite forme de opoziție pe criterii etnice au prins contur spre sfârșitul anilor '970 și aproape exclusiv în rândul minorității maghiare. La nivel oficial²², acestea sunt puse pe seama „accelerării procesului de omogenizare”

²¹ Constantin Corneanu, *Op.cit.*, p.340.

²² Comisia prezidențială..., *Op. cit.*, p. 353

practicat de regimul comunist. În ce mă privește, consider că principala cauză o reprezintă impulsurile externe în contextul recrudescenței naționalism-iredentismului și revizionismului maghiar atât la nivelul cercurilor oficiale de la Budapesta, cât mai ales la cel al organizațiilor emigrației specifice din Occident.

Un rol deosebit în strategiile naționalist-iredentiste și revizioniste maghiare a avut Serviciul de informații al R. P. Ungare, care dispunea de o rețea puternică de informatori pe teritoriul României, bine plasați în toate celulele vieții sociale și politice, la care se adăuga „o armată de emisari” care reprezenta, de asemenea, o agentură bine organizată și instruită.

Ca urmare, opoziția unor exponenți ai minorității maghiare are o importantă amprentă naționalist – iredentistă și chiar revizionistă.

- În anii '970, principala formă de manifestare a opoziției față de regimul Ceaușescu a reprezentat-o cea a memoriilor adresate conducerii superioare de partid sau unor foruri internaționale, protagoniștii fiind actuali sau foști activiști de partid care vizau doar reformarea sistemului în ce privește drepturile și libertățile minorității maghiare.

Spre exemplu, **Lajos Takács**, secretar adjunct al Consiliului Oamenilor Muncii de Naționalitate Maghiară, fost secretar de stat la Ministerul Naționalităților, a prezentat un memoriu în cadrul Conferinței Naționale a PCR din ianuarie 1978, prin care acuza, printre altele, desființarea treptată a învățământului în limba maghiară în perioada 1960-1970 și formula o serie de revendicări: elaborarea unui nou Statut al minorităților, folosirea limbii maghiare în administrație, revendicări concrete privind restructurarea învățământului universitar. Asemenea memorii a adresat conducerii superioare de partid și de stat și **Károly Király** – fost prim-secretar PCR al județului Covasna până în 1972.

Menționez, de asemenea, cazul lui **Sandor Toth** – fost ilegalist, profesor de filozofie la Universitatea Babes-Bolyai din Cluj, care a întocmit împreună cu filozoful ungar Tordai Zádor un memoriu intitulat „Raport din Transilvania”, care a apărut (sub pseudonimul Lázár Gyorgy), în aprilie 1977, într-o revistă literară în limba maghiară din Paris, după care a fost preluat de „Le Monde” și de un raport al *Minority Rights Group*.²³

- O altă formă a constituit-o crearea unor **anturaje de intelectuali** de etnie maghiară, **după modelul „grupelor de discuții”** de la Budapesta, care dezbăteau periodic concepte precum minoritate, naționalitate, autonomie,

²³*Ibidem*

libertate, dar încercau și să schițeze alternative pentru societatea din România în eventualitatea schimbării regimului comunist. Gruparea cea mai bine organizată a fost „**Cercul himes**”, **inițiat de Gustav Molnár** în 1985, format din persoane din Cluj, București, Sfântu Gheorghe și Brașov, care se întâlneau periodic. În 1987 gruparea a fost demascată, unii dintre participanți optând să părăsească România.²⁴

- O modalitate de opoziție față de regim și de promovare a obiectivelor iredentist – revizioniste maghiare a reprezentat-o **editarea și difuzarea unor publicații clandestine**.

• În perioada decembrie 1981 – noiembrie 1982 a apărut o **publicație samizdat intitulată „Ellenpontok” („Contrapuncte”)**, care conținea articole despre revendicări ale minorităților, îndeosebi ale celei maghiare, aspecte privind situația Bisericii maghiare, scrieri ale unor opozanți români etc. Publicația era editată și distribuită clandestin de un grup de tineri intelectuali din Oradea și Cluj (Geza Szocs, Attila Ara Kovács, Károly Tóth, Ilona Tóth, Andras Keszthely, Ianos Molnar, Laszlo Tókes). Textul era tipărit la o mașină de scris și, apoi, multiplicat la un aparat, aduse din Austria, via Budapesta, de către Attila Ara Kovács și Károly Tóth din Oradea.²⁵

În ce privește numărul de apariții ale acestei publicații clandestine, opiniile sunt împărțite. Autorii Raportului Comisiei prezidențiale susțin că în perioada decembrie 1981 – noiembrie 1982 au fost tipărite și difuzate 9 numere, în timp ce istoricul Constantin Corneanu scrie doar de două apariții.²⁶

Oricum, principalul obiectiv urmărit prin această acțiune nu era informarea coetnicilor, ci atragerea atenției forurilor internaționale asupra „situației minorității maghiare din Ardeal”. În septembrie 1982, Secția maghiară a postului de radio „Europa Liberă” a făcut referiri la apariția acestei publicații samizdat. În același an, redacția „Ellenpontok” a transmis Conferinței de la Madrid un memorandum și un program de măsuri în care se cerea înființarea unei instituții de promovare a drepturilor minoritare, autonomie culturală, încetarea politicii de omogenizare forțată, crearea unei comisii internaționale pentru investigarea și rezolvarea situației minorității maghiare.

În noiembrie 1982, acțiunea a fost descoperită și contracarată de Securitate, prin arestarea și cercetarea principalilor implicați.

²⁴ *Ibidem*, p.354.

²⁵ *Ibidem*, pp. 353-354.

²⁶ Constantin Corneanu, *Ibidem*, p. 304.

De menționat că persoanele care au editat revista „Ellenpontok” făceau parte din „Biroul de Presă pentru Transilvania”, o mișcare clandestină a revizionismului maghiar în România care a activat în anii '980.

Organizată ca o agenție de presă, mișcarea era o rețea conspirativă care, sub pretextul culegerii de informații despre lipsa de drepturi și deznaționalizarea practică de regimul de la București, acționa pentru „redeșteptarea spiritului maghiar”, pentru ca populația maghiară din România să-și ceară autodeterminarea.

„Biroul de presă”, creație a Serviciului de informații al R P Ungare, era îndrumat de Consulatul Ungariei din Cluj – Napoca.

Regimul Ceaușescu nu a dorit să le intenteze actorilor „Biroului de presă” un proces politic, motiv pentru care Securitatea a primit ordin să-i lămurească să plece în străinătate, sens în care, în regim de urgență, le-a înmânat pașapoartele. Astfel, poetul Szocs Gheza a plecat în Elveția, iar alți membri ai rețelei s-au stabilit în Ungaria, Singurul care a rămas în țară a fost Laszlo Tókes, care a fost mutat într-o altă parohie reformată, la Timișoara.²⁷

• În 1988, la inițiativa profesorului Balasz Sandor a apărut la Cluj o nouă publicație clandestină, „Kialto Szó” („Cuvânt strigător”), care a mai scos un număr până la decembrie 1989. Editorialul din primul număr definea ca obiectiv sensibilizarea maghiarilor din Transilvania, exprimându-și totodată convingerea că „numai acțiunea comună a popoarelor conlocuitoare poate să schimbe situația actuală”.²⁸

- O formă radicală de opoziție a constituit-o **reactivarea organizației paramilitare „Csovesi”** de către Divizia Ardeal a Serviciului de Informații al Ungariei. Un grup al acestei organizații este autorul actului terorist de la statuia lui Mihai Viteazul din Sfântu Gheorghe (1987). Dinamitarea monumentului trebuia să constituie semnalul unor tulburări care să evolueze până la pragul critic al unei intervenții militare externe.

Imperfecțiunile din modul de acțiune a grupului nu au permis ca lucrurile să fie duse până la capăt, deoarece un mecanism exploziv, amplasat „de probă”, a făcut victimă un copil maghiar.

²⁷ Traian – Valentin Poncea și Aurel Rogojan, *Spionajul ungar în România*, Ed. Elion, 2006, pp. 224-225.

²⁸ *Ibidem*, pp. 353 - 354 și col. Stelian Popescu, *Publicația samizdat „ELLENPONTOK”, instrument de propagandă antiromânească în anii '80*, Revista „ Vitralii – Lumini și umbre”, nr. 11/2012, pp.88-92.

Trei membri ai grupului (Borbely Ernő, Buzas Laszlo și Biro Katalin) au fost condamnați la închisoare.²⁹

Opoziția unor exponenți ai minorității maghiare împotriva regimului Ceaușescu nu a fost atât antisistem cât antiromânească. Având în vedere puternica implicare a serviciului de informații ungar și a altor cercuri ostile României din străinătate, **Securitatea a fost deosebit de vigilentă pe această coordonată**, înființând în anii ' 980 un comandament special de luptă împotriva iredentismului și revizionismului maghiar pentru a coordona eforturile informative ale tuturor componentelor sale.

c) Opoziția religioasă

Regimul comunist, propovăduitor al ateismului, a instituit de la început încorsetări legale în ce privește funcționarea cultelor religioase, care aveau nevoie de recunoașterea statului. Ca urmare, au obținut statut legal numai 14 culte religioase, nepermițându-se funcționarea multor culte neoprotestante și asociații religioase.

Totodată, au fost adoptate acte normative care au lezat funcționalitatea și interesele cultelor recunoscute legal, inclusiv cultelor importante: ortodox, greco-catolic, romano-catolic. Astfel, prin decretele nr. 175 și 176 din 1948, se hotărâse desființarea sau preluarea de către stat a școlilor confesionale, respectiv trecerea în proprietatea statului a bunurilor bisericesti care serviseră funcționării învățământului de acest tip. Prin Decretul 410 din 1959, a atins apogeul campania declanșată de autorități împotriva vieții monahale. Concomitent au fost întreprinse o serie de acțiuni represive privind activitatea din mănăstiri (ex. anchetarea grupului de la Mănăstirea Vladimirești, județul Galați-1955 și a membrilor grupării „Rugul Aprins” de la mănăstirile Polovragi și Tismana, județul Gorj).

Actele legislative adoptate în 1948 au lovit deopotrivă și Biserica Catolică, care a pierdut școlile confesionale și, în plus, i s-a micșorat numărul de dioceze de la cinci la două – Iași și Alba Iulia. Refuzul episcopilor catolici de a accepta un statut de subordonare a bisericii față de regim a fost urmat de represii (înalți prelați arestați și condamnați).

Relaxarea climatului politic din anii ' 960 și, apoi, atenția acordată la nivel european respectării drepturilor și libertăților cetățenești au stimulat

²⁹ Traian–Valentin Poncea și Aurel Rogojan, *Op. cit.*, p.224.

apariția unor **manifestări contestatate ale unor exponenți ai congregațiilor religioase** privind încorsetările existente la adresa vieții religioase în România.

- **Numărul clericilor ortodocși care s-au plasat pe poziții contestatate față de regim a fost extrem de redus.**

Cel mai cunoscut caz a fost cel al preotului **Gheorghe Calciu-Dumitreasa**, care în 1977 a început să acuze public propaganda ateistă a regimului și să ia poziție față de demolarea unor lăcașuri de cult.

Gheorghe Calciu-Dumitreasa a fost membru al Frățiilor de Cruce și condamnat în 1949 la 8 ani închisoare. În detenție a continuat să se situeze pe o poziție antiregim, motiv pentru care a fost rejudecat și condamnat la 15 ani de închisoare.³⁰

În perioada 8 martie – 19 aprilie 1978, în timp ce era profesor la Seminarul Teologic din Bucureștii, a susținut șapte predici la Biserica Radu Vodă în fața unor elevi și studenți, în majoritate teologi, având ca teme libertatea credinței, combaterea ateismului și materialismului, protestul împotriva dărâmării bisericilor. Predicile erau urmate de discuții.

La 17 mai 1978, preotul Calciu-Dumitreasa a fost suspendat din postul de profesor. Din spirit de solidaritate față de el, o lună mai târziu s-a constituit „un comitet de credincioși pentru ocrotirea preotului Gheorghe Calciu”, care a redactat memorii trimise patriarhului Iustin Moiescu, dar și în Occident, cerând încetarea persecuțiilor la care era supus acesta.

Implicarea lui Calciu – Dumitreasa în organizarea SLOMR a făcut ca acesta să fie arestat la 10 martie 1979 și condamnat ulterior la 10 ani închisoare pentru complot. În mai 1981, a făcut greva foamei, solicitând să emigreze.

Eliberat din închisoare la 21 august 1984, a fost scos din rândurile BOR câteva luni mai târziu. În 1985 a plecat cu familia în SUA.³¹

- **Pe linia Bisericii Greco-Catolice** s-au înregistrat unele demersuri în favoarea reobținerii statului legal de funcționare, iar exponenți ai **Bisericii Romano-Catolice** au militat pentru o mai mare libertate de acțiune. De menționat, în acest sens, scrisoarea trimisă de un grup de credincioși și preoți romano-catolici papei Ioan Paul al II - lea, prin care se solicita relegalizarea Bisericii Greco-Catolice și includerea ei în cadrul Bisericii Catolice.

- **Prim-planul acțiunilor contestatate a revenit, însă, cultelor neoprotestante** (Baptist, Adventist, Penticostal și Creștin după Evanghelie).

³⁰ CSS, Direcția I, *Fișă chestionar*, apud SRI, Cartea Albă a Securității, vol. 4, p. 200.

³¹ Ana – Maria Cătănuș, *Op. cit.*, pp. 130-143.

La mijlocul anilor '970, s-a conturat **aparitia unei mișcări contestatar-protestatare în cadrul Uniunii Bisericilor Baptiste**. Cel care a stimulat apariția acestei mișcări a fost Iosif Țon, rămas ilegal în străinătate în 1969 și revenit în țară în 1972, după ce a studiat teologia la Oxford, unde l-a întâlnit pe Richard Wurmbrand.³²

Pastorul Richard Wurmbrand, evreu convertit la creștinismul luteran, a plecat din România în SUA în 1965, unde a fondat organizația „Vocea Martirilor”, care lua apărarea creștinilor persecutați din toată lumea. Cu toate că în tinerețe a aderat la mișcarea comunistă, în SUA a fost unul dintre cei mai înverșunați activiști împotriva comunismului.

După revenirea în România, Iosif Țon a scris, în 1974, **lucrarea „Locul creștinului în socialism”**, pe care a transmis-o lui Nicolae Ceaușescu, dar și în străinătate. Lucrarea aborda relația dintre marxism și religie și făcea un apel pentru reconsiderarea atitudinii față de religie.³³

Din inițiativa lui Iosif Țon, Pavel Nicolescu și Aurelian Popescu, a fost întocmită **lucrarea „Culte neoprotestante și drepturile omului în România”**, în care erau prezentate numeroase cazuri de persecuție pe motive religioase în țara noastră. Într-un alt material, intitulat „**Chemare la Adevăr**”, semnat de șase pastori și laici evanghelici, erau scoase în evidență măsuri administrative luate împotriva creștinilor după evanghelie. Aceste materiale și altele au fost expediate ambasadelor SUA și Marii Britanii, unor persoane și organizații din Occident, inclusiv postului de radio „Europa Liberă” care le-a mediatizat („Chemare la Adevăr” la 3 aprilie 1977). În dosarul privind România al Comisiei Helsinki, reunită la Belgrad în 1978, avea să se regăsească și acest document elaborat de evangheliștii români.³⁴

Cea mai radicală acțiune contestatară din rândul evangheliștilor a fost **crearea**, în 1978, a „**Comitetului Creștin Român pentru Apărarea Libertăților Religioase și de Conștiință**” (ALRC) de un grup de 9 bapțiști, între care și Pavel Nicolescu. Membrii săi au trimis autorităților superioare de stat și conducerii Uniunii Baptiste o Declarație și un Apel intitulat „**Încetați prigoana**” prin care se cerea stoparea persecuțiilor religioase în țara noastră.

ALRC s-a angajat în acțiuni revendicative care atingeau o paletă largă de aspecte ale vieții religioase³⁵.

³² *Ibidem*, p.130.

³³ *Ibidem*, p. 126.

³⁴ Comisia prezidențială..., *Op. cit.*, pp. 733-734.

³⁵ *Ibidem*, pp. 734-736

Manifestările de opoziție religioasă neoprotestantă au fost puternic susținute din străinătate, îndeosebi din SUA, unde se află centralele mondiale ale mai tuturor cultelor de această factură. Din aceste considerente, riposta autorităților a fost moderată.

În concluzie, manifestările de opoziție politică, etnică și religioasă nu au reușit să zguduie din temelii regimul Ceaușescu, însă i-a subminat considerabil imaginea externă, mai ales în ce privește respectarea drepturilor cetățenești de factură etnică și confesională.

Datorită implicării unor servicii de informații străine în susținerea acestora, **Securitatea le-a monitorizat cu atenție, dar nu a intervenit cu măsuri de contracarare ferme** întrucât conducerea statului nu a dorit să deterioreze și mai mult relațiile cu URSS, Ungaria și SUA.

*

Nicolae Ceaușescu avea să-și piardă puterea și viața în urma unui complot cu sprijin extern, în care s-au implicat mulți dintre contestatarii și complotiștii care s-au relevat ca opozanți ai regimului său.

Gl. bg. (r) Vasile Mălureanu

CUM A VRUT UN DIPLOMAT SĂ AJUNGĂ „BOIER” *POVESTE DE IARNĂ*

M-am trezit dimineață cu o ușoară migrenă. Caloriferul era prea încins și am deschis fereastra, iar aerul rece de decembrie a năvălit înăuntru mirosind a zăpadă curată. Atmosfera hibernală mi-a amintit de un personaj pe care l-am avut în preocupare cu mulți ani în urmă, când eram în plină activitate în Direcția de contraspionaj, condusă pe atunci de regretatul general Cosma Neagu...

*

Îl botezasem „Mitică”, era secretar II la ambasada din București a unei țări „capitaliste”, nici prea mare, nici prea mică și împlinise de curând 53 de ani. Se apropia de pensionare și, pe măsură ce trecea timpul, devenea tot mai nemulțumit, creștea în el o revoltă față de toți și de toate. Avea doi copii mari pe care trebuia să-i țină la studii. Mulți colegi de-ai lui trecuseră pe lângă el ca trenul, ocupând funcții mult superioare celei de umil secretar II, și asta pentru că aveau rude suspuse, politicieni bogați cu relații, pe când el rămăsese ca un paria, plimbat prin ambasadele din cele mai depărtate țări asiatice sau africane.

Sătul de miasmele pestilențiale, „Mitică” era fericit de iarna noastră și afirma: „cel mai curat și sănătos anotimp este iarna, aerul este curat, nimic nu putrezește, murdăriile îngheață și poți respira în voie”. Postul din România îl obținuse întâmplător, deoarece tânărul pregătit pentru acest post era căsătorit cu fiica unui mare om de afaceri care i-a cerut în ultimul moment să renunțe la diplomație având nevoie de un director, desigur cu un salariu incomparabil mai mare decât cel de lefegiu la stat. A fost norocul lui „Mitică” că altfel în mod sigur ar fi nimerit iarăși într-o țară africană.

Nemulțumirile sufletești ale lui „Mitică” răbufneau deseori neselectiv, în diverse anturaje, ca și cum dorea ca „undeva” să se afle despre concepțiile lui „de stânga”, socialiste. Speranța avea să i se împlinească în momentul când șeful Direcției de contraspionaj, generalul Cosma Neagu, i-a convocat la o analiză pe șeful serviciului de linie și pe ofițerul care-l avea în atenție pe „Mitică”. Concluzia generalului a fost: „omul ăsta ori are instrucțiuni să intre în atenția contraspionajului și să ne angreneze într-un joc dezinformativ ori, fiind spre apusul carierei, dorește cu adevărat să facă ceva deosebit, să se răzbune.

Continuați cu atenție supravegherea lui și să-mi raportați imediat dacă apar informații noi despre el”.

„Mitică” începu să frecventeze barul de la „Intercontinental”, unde așezat comod pe un scaun „cui”, cu coatele pe tețgheaua barului și cu paharul de tărie în față, începea să filozofeze despre avatarurile vieții, singurul lui ascultător fiind barmanul. Dacă se întâmpla să mai fie câte un client volubil alături de el, atunci putea tăifăsuși cu și mai multă plăcere. Totuși, când unul dintre aceștia a încercat să stabilească cu el o relație de prietenie și a vrut să facă schimb de cărți de vizită, „Mitică” s-a eschivat. De altfel, se observase că omul nu bea mult și niciodată nu se îmbătase.

Ataca, în româneasca lui stâlcită, cu multă virulență politica americanilor de a se implica în conflictele de pe glob, manifesta un puternic antisemitism, critica marile diferențieri sociale din Occident etc. etc.

Într-una din zile când a venit la bar, una din femeile de moravuri ușoare care își făcea veacul pe acolo a încercat să-l agațe pe „Mitică”, dar acesta a refuzat-o cu blândețe și apoi i-a conflat barmanului: „spionajul trimes la mine o «parașută» dar nu este nevoie, eu prieten adevărat pentru România”.

„Merge la barul Intercontinental fiind sigur că acolo va fi auzit de sursele noastre. Ce dracu vrei, măi „Mitică”, de îmi dai atâtea târcoale și-mi faci avansuri?!” se burzului în sinea sa ofițerul de caz.

La o nouă analiză la conducerea Direcției de contraspionaj, ofițerul a propus ca „Mitică” să fie contactat de un ofițer la barul de la „Intercontinental”. Generalul Cosma Neagu nu a fost de acord „Nu vedeți că nu are încredere în primul venit, mai ales că a văzut că respectivul este un client al barului, adică consumator de alcool. Nu-l subapreciați, trebuie să vă gândiți la o combinație pentru contactarea lui „Mitică” sub acoperirea unei persoane foarte serioase, care să prezinte garanția unei relații sobre, cu eventuale avantaje pentru el”.

Cum „Mitică” acuza de la o vreme simptomele unei boli digestive, medicul de la Policlinica Corpului Diplomatic i-a recomandat o cură de ape minerale de două săptămâni în stațiunea Slănic Moldova. Obținând aprobarea ambasadorului, „Mitică” s-a grăbit să-și aranjeze sejurul în stațiunea respectivă și după două zile era instalat într-o cameră din hotelul-sanatoriu. Asistenta care îi măsura tensiunea, aflând ce naționalitate are „Mitică”, a exclamat: „Am un pacient aici care vorbește vreo trei limbi, cunoaște și limba dvs.”

Foarte încântat, „Mitică” a rugat-o să-l pună în legătură cu persoana respectivă. Scuzându-se că-i prea ocupată, asistenta i-a dat numărul camerei

unde îl putea găsi. După o jumătate de oră, „Mitică” bătea la ușa camerei indicate de asistentă. I-a deschis un bărbat tânăr, care tocmai se pregătea să plece la plimbare. „Mitică” și-a cerut scuze și s-a prezentat, oferindu-i și o carte de vizită împreună cu explicația că a fost informat de asistentă despre prezența în hotel a unui posibil conațional și s-a grăbit să-l cunoască.

Râzând cu jovialitate, tânărul i-a explicat că nu-i este conațional dar îi cunoaște limba, deoarece a copilărit câțiva ani în țara lui, părinții săi lucrând la ambasada României de acolo. Tot mai bucuros, „Mitică” i-a cerut favoarea de a-l însoți în plimbare. S-au plăcut, iar plimbarea a fost utilă, fiecare prezentându-și preocupările. „Mitică” a aflat că noul său prieten era funcționar superior la Consiliul de Miniștri, celibatar, și că suferă de aceeași afecțiune digestivă ca și el. A mai aflat și că în timpul liber omul mergea la concerte, fiind un mare admirator al muzicii clasice, preferându-i pe Bach, Mozart și Berlioz, și s-a oferit să-i procure și lui bilete la concertele de la Ateneu. Auzind despre preocupările spirituale ale acestuia, „Mitică”, destul de limitat în cultura sa generală, se simțea chiar flatat că avea lângă el un adevărat intelectual. Și-a povestit și el viața pe care a trăit-o în diplomatie și nu a pierdut prilejul de a-și descărca frustrările, pe care noul lui prieten le-a înțeles foarte bine și, cu o superioritate amicală, l-a consolat remarcând că încă nu este târziu să dea un alt curs vieții sale, poate în comerț sau afaceri, prin relațiile pe care și le făcuse în diverse țări.

Cei doi au devenit nedespărțiți: mâncau împreună, mergeau la ape împreună și făceau lungi plimbări, discutând câte în lună și stele, subiectul predilect fiind totuși politica internațională și viața în cercurile diplomatice, de care se arăta interesat mai ales prietenul. „Mitică” era foarte mulțumit că măcar în acest domeniu avea posibilitatea să-l surclaseze, povestind felurite cancanuri din lumea diplomaților și aspecte mai subtile ale politicii internaționale cunoscute, spunea el, din depeșele primite la ambasadă prin cifru sau curier diplomatic, acesta fiind argumentul prin care căuta să-și convingă prietenul de seriozitatea informațiilor sale.

În cele două săptămâni cât a ținut cura, prietenul a renunțat de câteva ori la somnul obligatoriu de după amiază și a plecat pe furiș pentru o plimbare prin pădure spre „păstrăvărie”. Acolo se întâlnea cu un ofițer de contraspionaj, căruia îi preda de fiecare dată câte un raport pentru conducerea Direcției privind evoluția studiului asupra lui „Mitică”, a procesului de apropiere, dar și unele informații interesante de natură politico-diplomatică relatate de acesta.

Desigur, ați intuit imediat că „prietenu” era și el, de fapt, un ofițer al Direcției de Contraspionaj.

În perioada tratamentului, „Mitică” i-a vorbit noului său prieten și despre permanenta jenă financiară în care se afla după peste 25 ani de muncă cinstită în ambasade, despre cei doi copii care erau la facultate și aveau nevoi tot mai mari, iar toată familia avea doar salariul său. „Mai am doar câțiva ani de activitate și vreau să-mi îndrept greșeala de a fi fost prost de corect, vreau să trăiască și ai mei ca niște boieri, parcă așa le spuneți voi în trecut la oamenii cu stare, nu-i așa ?”

Prietenu a început să râdă: „Da, așa este. «Boierul» avea mult pământ, păduri, case mari... Deci vrei să devii «boier». Foarte bine, să-ți ajute Dumnezeu și de unde vrei să începi? La ce te-ai gândit?”

„Mitică” șovăi puțin și spuse: „Am eu câteva idei, poate într-o zi vei afla sau... poate chiar mă vei ajuta...” Văzând fața ușor mirată a „prietenu”, s-a grăbit să adauge: „dar să nu mai vorbim chiar acum despre asta”. După scurt timp, i-a părut rău că a oprit discuția și a reluat el ideea: „Uite, mă gândesc că dacă aș aduce din țară câteva bijuterii, știi, la noi sunt ceva mai ieftine, și aș găsi pe cineva să le plaseze aici cu un preț bun, ar fi o completare a veniturii”. „Prietenu” a dat din cap evaziv, dar nu a spus nimic, iar „Mitică” a tăcut, speriat că a spus o prostie.

În ziua următoare, în cursul plimbării obișnuite, „prietenu” a adus vorba despre preocuparea lui „Mitică” de a-și spori veniturile și i-a spus că are o idee: „Am ascultat cele povestite de tine despre unele secrete din viața politică internațională și le-am găsit foarte interesante. Sunt convins că un bun prieten de-al meu care lucrează la Ministerul de Externe ar fi foarte interesat să discute sistematic cu tine despre asemenea probleme, bineînțeles în condiții de discreție absolută, iar el va găsi posibilități să-ți răsplătească substanțial ajutorul dat.”

Depart de a fi șocat, „Mitică” a mustăcit și a șoptit: „Asta-i una din «mărfurile» la care m-am gândit că pot fi valorificate, ajut țara ta, mă ajut pe mine și nu fac nici un rău țării mele, dar am o condiție: nu vreau să mai cunosc pe nimeni în afară de tine, eu te informez pe tine, iar tu informezi pe cine vrei” .

*

Colaborarea cu „Mitică” mergea bine, informațiile aduse de el, nu știm exact dar se pare că au contribuit în câteva situații la orientarea politicii internaționale a țării noastre față de unele state și, de asemenea, au facilitat încheierea unui contract economic avantajos cu țara sa. Din păcate, totul a durat

puțin, deoarece „Mitică” a început să facă greșeli: nu a renunțat la ideea de a comercializa bijuterii de aur și a adus aproape o jumătate de kilogram de inele, brățări, broșe etc., iar pentru vânzare s-a combinat cu tot felul de interlopi. De asemenea, s-a stabilit informativ că, după o vreme, cu ocazia recepțiilor și a cocktail-urilor atât de frecvente în lumea diplomatică, „Mitică” a devenit partener de pahar cu un diplomat sovietic, lucru care nu a trecut neobservat de către colegii săi din ambasadă.

„Prietenul” a purtat o discuție foarte serioasă cu el și l-a admonestat dur pentru afacerea cu bijuterii și pentru relația cu diplomatul sovietic, care îl vor pune sub semnul întrebării față de ai lui, dar „Mitică” s-a burzului: „Cu cele câteva sute de dolari pe care îi iau de la tine nu voi ajunge niciodată boier. Trebuie să găsec pe unii care plătesc mai bine, iar rusul are bani și îmi caută prietenia, se ține după mine. Cu tine, tot ce-ți dau este așa... din prietenie, iar bijuteriile le vând repede că le dau ieftin”.

„Mitică” avea dreptate în privința retribuției ce o primea uneori de la noi, dar, vorba lui Pristanda din „Scrisoarea pierdută”, *„renunțare după buget”*, iar bugetul era cam subțire.

Cum era previzibil, cineva din ambasadă care remarcase apropierea lui „Mitică” față de diplomatul sovietic a aflat și de afacerea cu bijuteriile și l-a informat pe ambasador, care s-a înfuriat mai ales pentru „idila” acestuia cu sovieticul. A urmat un mare scandal, iar „Mitică” a trebuit să-și ceară scuze și să promită că va înceta afacerea cu bijuterii și va întrerupe relațiile cu diplomatul sovietic cu care avea doar legături de prietenie.

Între timp „Mitică” a căpătat o ușoară paloare nesănătoasă dar, orbit de dorința de îmbogățire rapidă, nu-și făcea griji. A continuat să-și vândă bijuteriile din stocul pe care îl avea, iar cu diplomatul sovietic, pus în gardă de el, a început să se întâlnească numai în oraș, iar la recepții parcă nici nu se cunoșteau. Colaborarea cu noi continua, „Mitică” informându-ne și despre discuțiile sale cu diplomatul sovietic.

Nu trecuseră nici trei săptămâni de la scandalul pe care-l avusese cu ambasadorul, și „Mitică” a fost anunțat să-și facă bagajele că trebuia să se întoarcă în țară. Fierbând de mânie, i-a spus ofițerului nostru că nu se lasă până nu-l omoară pe ambasador, când îl va prinde în centrală. Apoi a sugerat să menținem legătura la el în țară, ne-a dat adresa și a stabilit chiar el o parolă, dacă îi vom trimite pe cineva necunoscut. Ofițerul l-a întrebat ironic dacă aceeași parolă a dat-o și sovieticilor. „Mitică” a început să râdă, dar nu a

răspuns. Nu s-a stabilit nimic concret cu el despre legătură și nu i s-a mai dat nici o sarcină. În ziua când a plecat spre aeroport, ninge frumos, parcă în ciuda bietului „Mitică”, omul care iubea așa de mult iarna.

La scurt timp după plecare, am stabilit informativ că „Mitică” s-a îmbolnăvit grav, iar după șase luni a murit, lăsând neterminat visul său de a deveni „boier”. Ambasadorul său a scăpat cu viață, iar sovieticul probabil a rămas cu buza umflată...

*

Am închis încet fereastra. Se făcuse rece în cameră iar eu, ca orice vârstnic, sunt mai friguros.

Col. (r) Hagop Hairabetian

„CAIDUL” ȘI „FARAONUL”

Revista „Vitrării – Lumini și umbre” a militat consecvent pentru apărarea demnității și onoarei veteranilor din serviciile de informații ale României. Această constantă comportamentală nu presupune, sub nicio formă, eludarea adevărului, ascunderea erorilor, acolo unde ele au existat. Este evident că nimeni nu poate descrie acțiunile ori evenimentele mai bine, mai documentat, decât cei care au participat nemijlocit la ele.

Autorul acestui material este unul dintre ofițerii Direcției de contraspionaj din perioada 1960-1990. Prin funcțiile de conducere pe care le-a ocupat timp de 20 de ani în două servicii operative, precum și în Serviciul de analiză și sinteză al Direcției, a avut posibilitatea de a utiliza informații de primă mână și de a participa la acțiuni importante întreprinse pentru cunoașterea, prevenirea, documentarea și stoparea activităților de spionaj-trădare desfășurate de servicii de informații străine pe teritoriul țării noastre.

Autorul prezintă evoluția unei acțiuni care a necesitat angrenarea unor considerabile forțe umane, mijloace materiale complexe, metode și combinații diversificate, dar care nu a avut rezultatele scontate, rămânând o „umbră” în lunga și complexa istorie a contraspionajului românesc.

La sfârșitul anilor '70 a venit la post în România colonelul „Caidul”, atașat militar la ambasada unui stat aflat în responsabilitatea unui serviciu operativ din Direcția de contraspionaj. Prin profesie și prin funcția ocupată, acesta era calificat pentru activitatea de spionaj, ceea ce a determinat luarea lui în lucru organizat, în scopul controlării acțiunilor de culegere de informații și a altor eventuale fapte ilegale comise pe teritoriul țării noastre.

Din măsurile întreprinse a rezultat că obiectivul își îndeplinea cu profesionalism misiunile de spionaj. El se deplasa frecvent în teritoriu, singur sau cu adjuncții săi, pentru a efectua observări directe și fotografii asupra unor obiective, în conformitate cu un plan comun, agreat cu alți atașați militari occidentali, care aveau aceleași preocupări în alte zone ale țării și cu care făcea schimb de informații. Totodată, intra în contact cu numeroși cetățeni români și străini – vizitatori sau participanți la acțiunile organizate de ambasada țării sale sau de către instituții subordonate acesteia (Institutul de Cultură; Institutul de Comerț Exterior; Agenția de Presă; Biserica; reprezentanțe ale unor firme) – de la care obținea date de interes, cu impact în planul siguranței naționale.

Concomitent cu activitatea specifică de culegere de informații, care intra în „fișa postului”, „Caidul” avea și unele preocupări personale, contrare instrucțiunilor Centralei sale, între care identificarea și procurarea de bunuri și obiecte înscrise în patrimoniul național pentru a le scoate ilegal din țară, prin „valiza diplomatică”, precum și înclinația spre relații extraconjugale cu diverse femei, inclusiv de moravuri ușoare.

Într-un anumit caz, „Caidul” a acționat și pentru atragerea atenției prin compromiterea unor cetățeni români cu funcții de conducere în aparatul de partid și de stat. În acest sens, bănuind că este filat, a simulat de mai multe ori că vorbește de la un telefon public situat în apropierea ambasadei sale, cu o astfel de personalitate („W”), ce locuia în bd. Primăverii. „W”, membru în Guvernul României, recunoscut pentru capacitatea sa profesională, făcuse mai multe deplasări în străinătate, inclusiv în țara de origine a „Caidului”.

Din verificările specialiștilor în tehnică operativă a rezultat că după ce i se răspundea la telefon, „Caidul” cerea să vorbească cu o anumită doamnă. Aflând că „a greșit numărul”, nu închidea telefonul, deși numărul apelat închisese. Rămânea o vreme cu receptorul la ureche, timp în care pe circuit se înregistrau diverse zgomote. Acestea nu au putut fi descifrate și nici nu s-au dovedit a fi transmisii codificate sau care să conțină indicii privind o eventuală legătură impersonală. De altfel, „W” n-a apărut niciodată în anturajul „Caidului” ori în locuri vizitate de acesta.

*

În perioada în care „Caidul” se afla la post în România, Serviciul specializat era condus de colonelul „Tomescu”, care coordona direct acțiunile specifice pe profil ce aveau ca obiective cadre și agenți de spionaj veniți în țară din spațiile pe care le avea în răspundere.

„Tomescu” era un ofițer capabil, cu spirit inventiv și combinativ de concepere și aplicare a unor măsuri concrete pentru eficientizarea activității de urmărire a suspectilor. Avea însă o exagerat de bună părere despre sine însuși și o dorință arzândă de promovare.

De urmărirea concretă a „Caidului” se ocupa căpitanul „Ivan”, ofițer inteligent, cu aptitudini și calități certe pe profilul muncii de contraspionaj, dar care a făcut greșeala – încălcând o regulă elementară a muncii operative – de a stabili relații personale cu unii informatori dirijați în cazurile pe care le lucra. Între aceștia s-a aflat și „Adrian”, cetățean român, reprezentant la București al

unor firme de comerț străine, cu frecvente deplasări în exterior, care furnizase și unele date despre „Caidul”. În timp, „Adrian” i-a devenit naș lui „Ivan”.

*

Deși analiza cazului la conducerea Direcției de contraspionaj ducea mai degrabă la ipoteza unei intoxicații lansate de „Caidul” în legătură cu „W”, colonelul „Tomescu” a continuat să creadă că „i-a căzut în plasă peștele cel mare”, neluând în seamă concluziile specialiștilor că zgomotele înregistrate după apelurile obiectivului spre „W” nu conțineau comunicări secrete. Ca urmare, a cerut insistent ca lucrarea să fie înaintată la șeful statului, singurul în măsură – conform normelor de atunci – să probeze urmărirea lui „W”. Întrucât în fața lui Nicolae Ceaușescu nu se putea merge doar cu presupuneri, lui „Tomescu” i s-a ordonat să se gândească la alte măsuri pentru soluționarea cazului.

În cazurile de spionaj în care erau angrenați diplomați străini nu erau aprobate, de regulă, măsuri dure, care puteau afecta relațiile bilaterale, motiv pentru care în cazul „Caidul” s-a optat pentru exploatarea preocupărilor personale ale acestuia pentru a-l determina să devină „prietenos” și, eventual, chiar să clarifice relația sa cu „W”.

În acest sens, s-a apreciat că ar putea fi exploatare atât slăbiciunea sa pentru relații extraconjugale, cât și dorința de îmbogățire prin scoaterea ilegală din România a unor obiecte de artă aflate în patrimoniul național.

Pentru a pune în aplicare planul aprobat s-a apelat la o informatoare dispusă la astfel de relații, căreia i „s-a pus la dispoziție” o garsonieră bine legendată și dotată audio și video, în care aceasta l-a atras pe străin. Prinderea în flagrant a fost realizată numai după ce diplomatul se obișnuise cu „locul”, timp în care s-a întreprins tot ce era necesar pentru pătrunderea în garsonieră fără zgomot, fotografierea celor doi în poziții intime, expedierea femeii și pentru purtarea unei discuții cu cel în cauză.

Spre surpriza lui „Tomescu”, „Caidul” nu s-a lăsat impresionat de situația în care se afla. A refuzat orice dialog și, invocând imunitatea diplomatică, a cerut să fie eliberat pentru a-l informa pe ambasadorul statului său. Conform prevederilor legale, i s-a permis să plece și, după câteva zile, a fost retras de la post. Ca urmare, nici cu privire la legătura cu „W” n-au putut fi obținute date de natură să infirme ipoteza inițială privind o eventuală intoxicație.

Câteva luni mai târziu, în noiembrie 1982, pe când se afla într-un județ din Transilvania, „Tomescu”, sub influența alcoolului, și-a amintit de „dezinteresul” conducerii Departamentului Securității Statului față „W”, care,

după părerea sa, „trăda” interesele țării. Ca urmare, „Tomescu” i-a telefonat ofițerului de serviciu pe Ministerul de Interne și i-a cerut să raporteze ministrului și șefului Departamentului Securității Statului că „*dacă nu vor acționa pentru curmarea acțiunilor de spionaj-trădare, dar ocrotite de forțe obscure din conducerea Securității*”, atunci „*o va face el, cu orice preț, ca un oștean de bună-credință*” pentru „*a se pune capăt trădării și vânzării țării*” de către persoana respectivă, „*cocoțată la loc de frunte, ca un păduche, chiar în Comitetul Politic Executiv și Secretariatul C.C. al P.C.R.*” (notă: aceste afirmații ale lui „Tomescu” au fost publicate în presa de după 1989).

Gestul lui „Tomescu” fusese precedat de unele acte de insubordonare vădită și aprecieri jignitoare la adresa celor care încercau să-l tempereze, inclusiv la adresa șefilor săi. Toate acestea evidențiau cel puțin o tulburare psiho-comportamentală, omul fiind convins că numai el își apăra țara, restul fiind trădători. Aceasta a condus la trecerea lui direct în retragere (nu în rezervă), la doar 47 de ani, însă cu drept de pensie de serviciu! Din păcate, a rămas cu convingerea că i s-a făcut o nedreptate, și aceasta până a decedat. Dumnezeu să-l odihnească în pace!

*

La câteva luni de la plecarea „Caidului”, a venit în locul său „Faraonul”. Și el avea aceeași profesie și aceleași preocupări. Era însă mult mai circumspect în activitatea de obținere de informații specifice, fără să se angajeze vizibil în acțiuni care să-l compromită. Între timp, fusesem numit la conducerea serviciului, dar de urmărirea „Faraonului” se ocupa același „Ivan”. Timp de peste un an și jumătate nu s-au obținut date că ar fi fost interesat de „W”.

În primele luni ale anului 1984, a apărut însă o nouă apelare telefonică la domiciliul lui „W”, cu același mod de derulare ca și în cazul „Caidului”, însă efectuată de la un alt număr! Acesta nu era public și aparținea unei anexe a ambasadei. De această dată „convorbirea” a avut loc noaptea.

Având în vedere că la preluarea conducerii Serviciului mi se atrăsese atenția asupra cazului „Caidul” (pe care îl cunoșteam din datele transmise Serviciului de analiză și sinteză unde lucrasem anterior), aveam suspiciunea că s-ar putea să ne confruntăm cu o situație similară și în cazul „Faraonul”.

Concluziile pe care le trăseseam din restudierea materialelor din cazul „Caidul”, inclusiv audierea așa-ziselor „transmisii” către „W” împreună cu specialiștii, m-au determinat să fiu mai atent la informațiile despre „Faraon”, în

special cele care proveneau de la „Adrian”, dar și în legătură cu comportamentul lui „Ivan” (reamintesc că „Adrian” era informator în cazurile „Caidul” și „Faraonul” și naș al lui „Ivan”). Ca urmare, am solicitat specialiștilor tehnici ca, în cazul apariției unor noi comunicări suspecte, să fiu anunțat doar eu, pentru a avea posibilitatea de a-i convoca personal ofițerii interesați din serviciu.

Măsura a dat roade! Au mai avut loc încă două apeluri spre „W” de la același număr de telefon. Spre surprinderea (și totodată decepția) mea, am constatat că „Ivan”, dar și adjunctul meu „Sașa” (anterior adjunct al lui „Tomescu”), au ajuns la sediu cu circa o oră înaintea mea, fără a fi anunțați!

Din verificările ulterioare a rezultat că ei se prezentaseră la serviciu înainte de a avea loc „apelurile” în cauză. Deci, știau ce urma să se întâmple! Concomitent se mai ridicau și alte semne de întrebare: cine a făcut apelurile dacă „Faraonul” era la domiciliu în momentele respective, iar în anexa ambasadei nu pătrunsesse nimeni? Cum și de unde au aflat cei doi că „W” a fost apelat? Răspunsul l-am primit, parțial, după câteva luni!

*

Pentru finalizarea acestui caz, având suspiciuni temeinice că în el erau implicați atât informatori cât și ofițeri, în urma unui plan aprobat în luna mai 1985, s-a acționat pentru prinderea în flagrant a lui „Adrian” într-o razie polițienească de combatere a acțiunilor de trafic de valută. Măsura a fost luată fără știrea lui „Ivan” (plecat în concediu de odihnă la mare), și nici a lui „Sașa”.

Cu prilejul percheziției la domiciliul lui „Adrian”, pe lângă valută și obiecte de proveniență străină, a fost găsit un carnetel cu însemnări cu „atențiile” făcute de acesta unor cetățeni români. Printre aceștia se afla și „Ivan”, căruia îi dăduse diverse sume de bani și bunuri. De asemenea, au fost găsite și niște cârlige cu căști, de genul celor folosite de operatorii de telefonie atunci când verificau rețelele întinse pe stâlpii de susținere.

Faptul că „Faraonul” nu fusese semnalat în perimetrul anexei ambasadei în timpul efectuării apelurilor către „W”, coroborat cu găsirea cârligelor respective ne-a determinat să verificăm cu atenție și circuitul telefonic din exteriorul obiectivului. Cu acest prilej s-a găsit o porțiune în care firele erau curățate de învelișul de plastic, precum și urme ale cleștilor, ceea ce confirma că respectivul circuit telefonic fusese utilizat ilicit din exteriorul clădirii.

Pe perioada anchetei lui „Adrian”, a rezultat că „Sașa” (adjunctul meu) comunica zilnic cu „Ivan”, pe care îl informase despre arestarea lui „Adrian” și rezultatele percheziției domiciliare la acesta.

La 2-3 zile de la aflarea acelor vești, „Ivan” și-a lăsat soția și copiii pe plajă și a pornit în mare (era un bun înotător), de unde nu s-a mai întors. În ziua următoare i-a fost găsit cadavrul. Ne-am întrebat: au fost acțiuni ale spionajului, au fost regrete pentru gravele abateri de la conduita profesională? Mi-ar fi plăcut să-i fi rămas o urmă de conștiință și mândrie profesională și să fi ales varianta a doua.

Întrucât pe parcursul anchetei lui „Adrian” s-a stabilit cu certitudine că „Sașa” modificase conținutul unor benzi magnetice, acesta a fost mutat din Direcția de contraspionaj.

*

De reținut că după decesul lui „Ivan”, arestarea lui „Adrian” și mutarea lui „Sașa” nu s-a mai înregistrat niciun apel telefonic către „W”, deși „Faraonul” a mai stat în România încă vreo doi ani.

Colonel (r) Ion Șovu

ATITUDINI

OFICIUL PENTRU STUDIAREA ARHIVELOR SERVICIULUI DE INFORMAȚII EST-GERMAN (STASI) ÎȘI ÎNCHIDE PORȚILE. PE CÂND ȘI CNSAS?¹

La 12 aprilie 2016, o comisie de experți a prezentat Parlamentului german (Bundestag) un set de propuneri printre care și aceea a *desființării Oficiului pentru Studiarea Arhivelor STASI*. Instituția este cunoscută drept Oficiul Gauck, după numele pastorului luteran evanghelic Joachim Gauck, principalul inițiator și conducător în perioada 1991 – 2000 al acestei Autorități, în prezent președinte al Republicii Federale Germania. Propunerea a avut la bază constatarea că „vremea marilor dezvăluiri a trecut”, așa că, succesorii lui Gauck, Marianne Birthler și, din 2011, Roland Jahn, s-au concentrat și continuă să facă acest lucru, pe studierea dictaturii est-germane. **Oficiul Gauck se va desființa**, iar dosarele fostului Serviciu de informații est-german STASI vor fi predate Arhivei Federale. Persoanele interesate și cercetătorii vor putea să le consulte în continuare, având la bază reglementările Arhivei Federale.

CNSAS s-a înființat după modelul Oficiului Gauck, 8 ani mai târziu decât acesta. Pe bună dreptate ne punem întrebarea *dacă nu este timpul ca și CNSAS să urmeze exemplul modelului său german și să continue activitatea într-un alt cadru*.

Pentru a vedea împrejurările în care au apărut cele două entități și activitatea desfășurată până în prezent de ele, facem apel la istoricul acestora.

Germenii Oficiului Gauck au apărut încă din anul 1989, când membrii Comitetului cetățenesc și voluntarii „Mișcării pentru drepturile omului” au ocupat sediile STASI urmărind, îndeosebi, asigurarea integrității dosarelor și actelor care au aparținut serviciului est-german de informații. Se poate afirma că edificarea Autorității Gauck s-a realizat în perioada revoluției pașnice est-germane din 1989. La 3 octombrie 1990, fostul pastor din Rostock, Joachim Gauck, a preluat conducerea „Oficiului însărcinatului special al parlamentului pentru dosarele STASI”, iar două zile mai târziu a avut loc confirmarea numirii în această funcție de către președintele RFG Richard von Weizsäcker și cancelarul Helmut Kohl. Ulterior, a fost numit „Însărcinat special al guvernului federal pentru documentele fostului serviciu de informații al RDG”. Așadar, STASI s-a desființat în perioada 1989-1990. Era oare posibil și la noi să se desființeze serviciile de informații românești care au activat înainte de 1989? Deși s-a dorit acest lucru, nu s-a putut din considerente lesne de înțeles. Serviciile de informații vest-germane, structuri cu experiență și bine instruite,

¹ Articol preluat din revista „Periscop” nr.34/2016, pentru care aducem mulțumiri colegilor

au preluat sarcinile și atribuțiile de securitate națională și pe fostul teritoriu al RDG, renunțându-se la serviciile fostelor cadre ale STASI. La noi a început un proces de reînnoire a cadrelor, care a durat ceva timp. Cred că s-a procedat corect, întrucât țara nu putea să rămână o perioadă mare de timp fără structuri informative de protecție și apărare, dat fiind că formarea unor cadre capabile să lucreze în structurile informative durează în jur de 10 ani de zile.

În 14 noiembrie 1991, Parlamentul german a aprobat „Legea privind arhivele STASI”. Ea a fost facilitată de toate acțiunile începute încă din 1989. Intrarea în vigoare a Legii dosarelor STASI a condus la: verificarea situației personale a victimelor regimului est-german; verificarea angajaților de stat și ai altor instituții dacă au colaborat în trecut cu STASI; cercetarea istorică, politică și juridică a perioadei totalitare. Rezultatele obținute de Autoritatea Gauck în cei 25 de ani de existență au fost apreciate, contribuind efectiv la cunoașterea de către germani a perioadei totalitariste din fosta RDG.

Deși s-a înființat în 1999, CNSAS își are sorgintea în evenimentele din decembrie 1989. „Moarte securiștilor”, „securiști-teroriști” și alte sloganuri de acest fel au incitat populația la ură și răzbunare, încercându-se să se arunce toată povara celor peste 1000 de victime și a tuturor relelor petrecute în 43 de ani de totalitarism în spatele Securității. Urmarea a fost aproape firească: serviciile de informații românești au fost puse la stâlpul infamiei, declanșând totodată, din partea unor ziariști „patrioți” și așa-zisi disidenți, în mare parte intelectuali, o furibundă campanie mediatică. Foarte rar, sau aproape deloc se vorbea de rolul celorlalte instituții ale statului totalitar cum ar fi justiția, presa, radio televiziunea dar, mai ales, PMR și PCR. Dacă tot s-a identificat vinovatul principal, el trebuia distrus, așa cum se procedase în perioada stalinistă. Acest tablou a fost ulterior completat cu un proces jalnic regizat unor foste cadre ale Securității aflate în arest, după modelul celui de condamnare a naziștilor de la Nürnberg, la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial. Odată „pregătirea de artilerie” executată, a început lupta pentru dosarele Securității. Documente și dosare importante au dispărut, arse „în revoluție” o parte, ori furate sau predate la ordin de către depozitari, fie Armatei, fie noilor demnitari. Mulți politicieni ai vremii s-au servit copios din aceste dosare. Unele dintre ele au apărut în mass-media la momentul potrivit al vreunei răzbunări, șantaj ori încercare de eliminare a adversarului politic.

Prin anii 1994-1995, câțiva ofițeri ai fostei Securități care au îndeplinit funcții de conducere au încercat în cadrul unor emisiuni televizate să prezinte activitatea acestei instituții, din punctul lor de vedere, urmând să abordeze cel puțin două etape: perioada așa zis stalinistă (1946-1965) și perioada 1965-1989. Această inițiativă a eșuat, moderatorii emisiunii reacționând neprofesionist, făcându-i mincinoși și întrerupând emisiunea. Nimeni din România acelei perioade nu era dispus să asculte și cealaltă parte.

În această atmosferă se înființa, în 1999, CNSAS. Activitatea sa începea cu stângul. Membrii Consiliului au fost numiți de partidele politice, deci nu aveau independență politică. Acuzația de poliție politică, aceea care urma să încredințeze foarte multe persoane, era definită lapidar. De altfel, nu există nici astăzi un consens al specialiștilor asupra acestei definiții. A început marea manipulare a dosarelor Securității. La televiziunile și în ziarele românești promisiunile de „scandal” și „dezvăluire” se raportau în principal la aceste dosare. Rând pe rând, membrii Consiliului și diverși politicieni fluturau documente ale Securității la emisiunile televizate și în alte ocazii, în special în perioadele preelectorale și electorale, dezvăluind că o persoană sau alta a făcut poliție politică deoarece dădea bine să demonstrezi că ești democrat. Încet, încet, CNSAS a devenit actor politic. În trecut nu existau firme de sondare a opiniei publice și nici cercetări sociologice pe această temă. Decidenții politici aveau nevoie să cunoască starea de spirit a populației și apelau la serviciile de informații. Dacă astăzi se găsește o notă informativă luată de un fost ofițer al Securității în care o persoană aducea injurii fostei conduceri de partid și stat sau comenta negativ lipsa de alimente etc., atât ofițerul cât și informatorul sunt acuzați de poliție politică. Finalul notei respective în cele mai multe cazuri se regăsea într-un buletin informativ fără repercusiuni pentru persoana în cauză. De altfel, trebuie cunoscut faptul că Serviciile de informații adună în decursul activității lor multe materiale, fără a face uz de ele decât în cazuri extreme. Pe legislația actuală, plină de lacune și reglementări juridice neclare, orice serviciu de informații poate fi învinuit ușor de poliție politică.

Cercetarea arhivelor Securității ar fi trebuit să scoată la lumină documente valoroase. Nu a fost să fie așa. În afara unor documente ale fostei Securități, „cosmetizate” cu unele interpretări controversate, nu s-au publicat lucrări demne de evidențiat. A apărut însă o idee deosebit de păguboasă pentru cercetarea istorică, și anume amestecarea categoriilor de persoane, actori ai dosarelor Securității, și considerarea lor *in corpore* drept luptători anticomuniști și pentru drepturile omului. Mă refer în primul rând la legionari înrâiți, dezertori din al Doilea Război Mondial, la trădătorii de atunci și cei mai noi, ca Pacepa și Turcu etc. Ce anticomuniști sunt aceia care au fost instruiți în școlile de spionaj și diversiune naziste din Austria și au fost parașutați în România în perioada 1945-1955 pentru a desfășura acte de sabotaj și diversiune? Pe cine au omorât ei? Nu cumva tot români?! Semnificativă este declarația lui Horia Sima, căpetenie de frunte a Mișcării legionare, care, în memoriile sale din 1993 spunea: „*Legionarii școliți în școlile de spionaj germane din Austria au început să se organizeze în echipe de 4-5 persoane și să fie parașutați în țară. Misiunea acestor echipe era să ia contact cu legionarii din regiunea unde erau parașutați și să formeze o rețea de organizații regionale locale care trebuiau să desfășoare acte de sabotaj, diversiune, lichidarea unor lideri autohtoni etc. Din*

colaborarea acestora cu legionarii liberi (care nu erau în pușcărie n.n.) *s-a născut Mișcarea de rezistență din România care a durat până în 1955*". În perioada sus-menționată au fost parașutate în România peste 10 echipe de sabotori și diversioniști. Astfel se explică și cine a avut ideea organizării „rezistenței armate din munți”, mult elogiată de serialul intitulat „Memorialul durerii”. Se escamotează realitatea și atunci când se justifică condamnarea unor persoane din categoriile respective prin infracțiunea de „propagandă împotriva ordinii de stat”. Unii dintre ei chiar au făcut acte pregătitoare sau au desfășurat acțiuni de terorism, au procurat arme, au înființat organizații de tip legionar etc. Însă aceste aspecte sunt apreciate a fi minciuni și deci omise din prezentarea cazurilor. Rămâne doar faptul că au fost luptători anticomuniști. Nu mare le-a fost mirarea unor „intelectuali români”, când a apărut Legea 217/ 2015, așa-zis antilegionară. Unii o consideră atac la cultura națională, alții spun că mare parte din cei incriminați, într-adevăr, nu au săvârșit crime în perioada legionară, dar au fost ideologi ai Mișcării legionare, au proslăvit ideologia ei prin diferite scriituri, conferințe, luări de poziție publice etc. Rămâne ca fiecare să înțeleagă ce vrea. Așa se întâmplă întotdeauna când se mimează realitatea și se tratează evenimentele paușal, în funcție de interese, de multe ori politice, cu omisiuni sau îngroșări ca să iasă manipularea.

Ce luptători pentru drepturile omului au fost trădătorii ca Pacepa, Turcu, Răceanu, Răuță și alții? Ei i-au trădat în primul rând pe colegii lor și au încălcat jurămintele făcute față de patrie. Căci România a fost patrie pentru poporul român și în perioada dictaturii. Mergând pe proslăvirea trădătorilor, vom transmite generațiilor viitoare false lecții de patriotism, dragoste de țară și despre mândria de a fi român.

Aș ruga să nu se creadă că poziția mea expusă mai sus mă face să fiu orb față de abuzurile și nedreptățile făcute în perioada totalitarismului. Sunt de părere că cei care au săvârșit acte reprobabile, chiar crime, în împrejurări diferite, trebuie să răspundă. Nimic nu justifică comportamentul inuman al unora, chiar dacă acesta este explicat prin ordinele primite sau prin frica față de plutonul de execuție.

Am făcut o prezentare paralelă a celor două entități: Autoritatea Gauck și CNSAS, pentru a demonstra similitudinile, dar și diferențele dintre ele. Concluzia mea este că CNSAS este o copie palidă a exemplului său german care ar putea foarte bine să-și închidă porțile, ca și acesta. S-ar face economie de resurse financiare și ar dispărea o sursă de încordare și tensiune din societatea românească. Consider că activitatea de cercetare a totalitarismului și accesul cetățenilor români la propriul dosar trebuie continuate în cadrul altor forme organizatorice, poate chiar din cele existente în prezent în acest domeniu.

Andrei Zărnescu

COLȚUL MIZANTROPULUI

În momentul când scriu aceste rânduri, se pregătește dezlănțuirea campaniei electorale, se aude deja zăngănitul armelor mai vechi sau mai noi, este scoasă din depozite toată muniția care va fi aruncată spre tabăra adversarilor politici, sunt semne că se va ataca la baionetă, nu există nici o interdicție, adversarul poate fi faultat în orice parte a componentelor personalității sale. După cum se conturează, cele mai teribile proiectile vor fi epitetele: „plagiator ordinar”, „corupt și corupător” (poate chiar și de minore), „penal”, „delapidator”, „denunțător”, „aservit intereselor străine”, „colaborator al fostei Securități”, etc. etc. Cu alte cuvinte, nimic nou sub soare. Toate acestea se vor desfășura în văzul alegătorilor care, după atâtea alegeri democratice, nu mai sunt impresionați de aceste desfășurări de forțe foarte costisitoare și care mai devreme sau mai târziu, eșuează în penal.

Acum se fac aranjamentele și alianțele care rămân tănuite până după alegeri, când vom ști ce fel de guvern vom avea: „monocolor”, „bicolor” sau chiar „policolor”.

Toate partidele noastre sunt democratice, dar le separă direcția spre care se mișcă, spre stânga sau dreapta. Au apărut nu demult și niște conservatori (nu prea am înțeles ce conservă aceștia), care, oricum, contribuie și ei alături de verzi (ecologiști) la colorarea și diversificarea peisajului politico-democratic. Este bine că *demosul* votant are de unde alege, oferta este bogată, variată și suntem siguri că absolut toate partidele sunt bine intenționate și vor binele națiunii.

Dacă nu m-aș abține să nu dau drumul malițiozității mele mizantropice, aș putea să fiu acuzat că tai avântul patriotic-electoral, așa încât prefer să merg la vot și să aștept cuminte până după alegeri, să văd cum va aborda noul guvern mult visatele revirimente din sănătate, învățământ, infrastructură, investiții, cercetare și... multe, multe altele.

Ofițerul de informații, care desigur este și el votant, privește cu ochiul profesionistului spectacolul democratic al alegerilor, iar noi, rezerviștii bătrâni, vom vota ca întodeauna, după cum ne îndeamnă instinctele și „flerul” care, din păcate, fiind destul de uzate, ne-au mai înșelat uneori.

Deși încă mizantrop, prin urmare și sceptic, aș vrea totuși să-mi exprim speranța că pronia cerească ne va dăruia un guvern format din oameni politici care să iubească această țară cu adevărat, până la uitare de sine, să le renască în pieptul de români strămoșeasca mândrie și dragostea de neam și patrie, noțiuni la care unii acum strâmbă din nas cu superioritate, cică sunt „desuete” (mai bine mă opresc aici că altfel dau drumul la vorbe grele și nu se face.)

*

Ne mai despart puține zile de un an nou și, așa cum se obișnuiește, ar trebui să fim optimiști și să privim cu încredere viitorul, chiar dacă celebrului Henry Kissinger îi sună, în bătrânele lui urechi, tobele războiului, iar unii politicieni străini urlă cât îi țin plămânii, ba că suntem în plin război cibernetic, ba că deja cel de-al treilea război mondial a început pe calea undelor electromagnetice. Mă rog, așa o fi, că nu mă pricep, eu sunt de școală veche, nu sunt nici cibernetician, nici IT-ist la nivelul unor *hackeri* temuți, dar dacă în tot războiul ăsta nu curge sânge, încă este bine.

Confruntare „rece” între marile puteri există încă de la terminarea celui de-al doilea război mondial, se burzuluiesc unul la altul de ani buni, câteodată mai fac și demonstrații de forță, dar din fericire doar atât. Probabil că și în continuare va fi tot așa, toată lumea va fi ocupată cu drama Siriei și cu pericolul Statului Islamic, marile puteri își vor arăta mușchii, iar alegerea unui nou președinte al SUA nu va schimba nimic mai radical. Prin urmare, sper că pe aici pe la noi, cu ajutorul lui Dumnezeu și al SRI, să avem pace și o liniște relativă, spun relativă deoarece un număr semnificativ de români au ales să-și trăiască veacul prin Occident unde, cum bine se știe, sângerosul terorism islamic își face periodic de cap, iar atunci când trece la acțiune, noi cei de acasă, cu inima cât un purice, așteptăm comunicatele oficiale ca să aflăm cât de mulți români există printre victime.

Ce poți să le spui românilor noștri? Stați acasă, fraților? Cum... (Doamne, iartă-mă) să le ceri așa ceva, când acolo un medic sau un bun meseriaș câștigă într-o lună cât aici într-o jumătate de an. Un prieten poet, dramatiza ca toți poeții și îmi spunea că românii pleacă în Occident să câștige o pâine mai bună, cu riscul vieții. Ei n-o fi chiar așa, dar... nici prea departe de adevăr nu este.

Orice ar fi, mi se pare că, încet-încet, în Occident se reface imaginea asupra românilor, șifonată de cerșetorii și pungășii care au năvălit acolo primii,

după 1989. A început să se impună hărnicia, talentul, spiritul creator și cinstea adevăraților români.

Trebuie să fim optimiști, o spune și Președintele Asociației noastre, dl. col. (r) Filip Teodorescu, undeva, în articolul său din acest număr – spun și eu, mizantropul – deși viitorul este încă învăluit în ceața timpului (iată că am și eu puseuri poetice).

*

Se zvonește (din nou?!...) că trădătorul Mihai Pacepa ar fi murit. Nu avem nici o confirmare oficială și probabil nu vom avea niciodată. Trădătorii trăiesc și mor ascunși în hrube, știuți doar de stăpânii lor. Dacă, totuși, zvonul se va dovedi că nu este doar... zvon, în asemenea situații se spune de obicei „Dumnezeu să-l ierte și să-i fie țărâna ușoară”. Pe asta, poate că Dumnezeu o să-l ierte, dar poporul român NICIODATĂ, iar țărâna străină în care a fost îngropat să-i fie grea ca de plumb și să-i apese în veci sufletul său mârșav.

Col. (r) Hagop Hairabetian

NOBLEȚEA HALATULUI ALB

Păcatele tinereții, avatarurile vieții, dar și privațiunile profesiei pe care, înflăcărați de idealuri mărețe am ales-o, ne-au șubrezit, cu timpul, trupul. Anii binemeritatei și multășteptatei pensii ne permit acum să ne ocupăm, de voie și de nevoie, de sănătate, încercând să mai reparăm ceea ce se mai poate și ne adresăm cu încredere unităților noastre medicale.

Situația precară a sistemului sanitar național, cauzată de insuficiența fondurilor alocate de la buget, de lipsa aparaturii și de emigrarea în masă a medicilor care se simt abandonați în propria țară, sunt teme de predilecție ale mass-media, ale discuțiilor noastre cotidiene și motive de reproș pentru politicieni. Cu atât mai mult se cuvine să apreciem condițiile bune și prestația de calitate oferite de slujitorii lui Hipocrat din spitalul și policlinica Serviciului Român de Informații.

Am ajuns la această convingere după ce, la început de toamnă, o nesăbuiță de moment, ce putea avea urmări fatale, m-a determinat să mă adresez, ca ultimă soluție, Spitalului Clinic de Urgență „Prof. dr. Agrippa Ionescu”. Ajuns cu ambulanța la Spitalul orașenesc din Câmpina, mi s-a făcut o evaluare estimativă pe baza consultației medicale și a analizelor, deoarece singurul ecograf cardiac nu funcționa. Spre norocul meu, lipsa dotării tehnice a fost compensată de solitudinea și profesionalismul medicilor câmpineni, care și-au dat seama de gravitatea situației și m-au îndrumat spre o secție de cardiologie a unui spital din București. *Am auzit că este la Balotești o clinică de cardiologie cu medici foarte buni...* mi-a sugerat o doctoriță binevoitoare. Cu Biletul de externare în buzunar am urcat într-un taxi, singurul mijloc de transport de care puteam beneficia, și am pornit în grabă spre Capitală. Am oprit însă la Balotești...

În primăvară beneficiasem cu rezultate excelente de serviciile medicale ale Secției de Gastroenterologie a Spitalului Clinic de Urgență „Prof. dr. Agrippa Ionescu” la sediul său din str. Ion Mincu. M-au impresionat atunci operativitatea și spiritul organizatoric ale șefului UPU, dr. Claudiu Țiparu, medic primar, competența și dăruirea conf. univ. dr. urolog Daniel Hristea, profesionalismul și grija pentru pacienți ale asistent universitar dr. Anca Monica Oprescu Macovei, care a rămas mult peste program pentru a-mi duce

până la capăt o investigație revelatorie în stabilirea diagnosticului, și, mai cu seamă, spiritul de echipă al întregului personal.

Despre „fratele” din Balotești nu știam însă decât ceea ce îmi vorbise cu câțiva ani în urmă un vechi prieten, regretatul bariton Emil Pinghircu, prim-solist al Operei din Iași, cu două infarcturi făcute pe scenă, care era fericit că a fost scos din ghearele morții de către eminentul doctor – cardiolog Marian Butușină de la Centrul de

Chirurgie

Cardiovasculară.

Drumul pe DN 1 până la intrarea în localitate, pe care l-am parcurs de sute de ori, acum mi se părea nesfârșit. Apropiindu-mă de spital, nerăbdarea și

îngrijorarea făceau loc curiozității și încrederii că voi ajunge pe mâna specialiștilor. Clădirea impunătoare, luminoasă, care a apărut dintre pomi când am trecut de poarta spitalului, mi-a creat imaginea unei cetăți, pe care, optimist, am numit-o **Cetatea Speranței**.

După cum aveam să aflu ulterior, această „bijuterie medicală”, cu dotări și echipamente la standarde internaționale, a căpătat forma actuală cu aproape cincisprezece ani în urmă, datorită perseverenței generalului Ion Popescu, pe atunci șef al Comandamentului Financiar - Logistic din cadrul SRI, promovat apoi adjunct al directorului SRI, și adăpostește secțiile de Medicină internă, Cardiologie, Neurologie, Recuperare, medicină fizică și balneologie și Centrul de Chirurgie Cardiovasculară, care împreună cu secțiile din str. Ion Mincu întregesc profilul de spital clinic. În timpul existenței sale, în cele două sedii și-au recăpătat speranța la viață mii de camarazi ai noștri și familiile lor, dar și pacienți din alte sfere de activitate, cărora, credincioși jurământul lui Hipocrat, medicii noștri le-au oferit alinare. Prin profesionalism și înaltă pregătire – majoritatea medicilor sunt medic-primar și au dublă specialitate, cadre universitare și cu titluri științifice, cu lucrări de specialitate și participări active la forumuri științifice naționale și internaționale – Spitalul Clinic de Urgență „Agrippa Ionescu” a devenit un brand demn de respect în lumea medicală.

Datele sumare din biletul de externare de la spitalul din Câmpina, întregite cu cele obținute în urma discuției medic-pacient, au fost concludente pentru ca dr. Cojocaru de la UPU să-mi acorde maximum de atenție, considerându-mă o urgență cardiacă. După primele investigații și consultul medicului de gardă, dr. Mihaela Ioana Bolog, șefa secției Medicină internă, am fost condus la Unitatea de supraveghere și tratament avansat al pacienților cardiaci cronici (USTACC), iar de acolo, pentru aprofundarea diagnosticului și pentru tratament, la Medicină internă. Meandrele vieții m-au purtat prin multe clinici medicale din țară și din străinătate și pot afirma în cunoștință de cauză că din punct de vedere logistic, al îngrijirii medicale și tratamentului și, mai ales, al atitudinii personalului, spitalul nostru nu este cu nimic mai prejos. Mai mult chiar, ar putea servi ca etalon pentru multe așezăminte medicale din țară. Am fost plăcut impresionat de spiritul de echipă care domnește în spital, de compasiunea medicului pentru pacient. Prin atitudinea personalului medical se creează o relație de colaborare cu pacientul, se obține încrederea și participarea conștientă a acestuia la actul medical, ceea ce constituie o garanție în drumul spre vindecare. În cele două săptămâni de spitalizare am avut posibilitatea să mă conving că profesionalismul, seriozitatea, implicarea totală în actul medical și răspunderea pentru sănătatea și viața bolnavilor sunt laturi definitorii ale profilului purtătorilor de halate albe din spitalul nostru.

Este greu să sintetizezi pe o simplă coală de hârtie trăirile bolnavului aflat în stare critică pe patul de spital, să exprimi recunoștința față de cei care prin profesia lor se luptă pentru sănătatea și uneori chiar pentru viața ta. Aici încheștarea cu boala este însoțită uneori de lupta cu timpul. Atunci când se impune, vorbele măsurate alternează cu explicațiile pe înțelesul fiecăruia, iar privirile încurajatoare sunt însoțite de un zâmbet de compasiune.

Distanța dintre cele două sedii nu este o piedică pentru managerul spitalului, neobosita dr. Mihaela Dumitrescu, medic primar, doctor în medicină, să fie omniprezentă în instituție, îmbinând actul managerial cu cel medical. Faptul că la ora 7,00 acorda consultații la cabinetul ambulatoriu de medicină internă nu a împiedicat-o să treacă ca medic de gardă a doua zi la ora 21.00 prin USTACC (pe care noi, pacienții o numim tot secție de reanimare).

La fel de surprins am fost și atunci când, trebuind să revin pentru control, dr. Mihaela Ioana Bolog mi-a spus să o caut la cabinet la primă oră. Aveam să aflu că distinsul medic primar, cu specialitate dublă (interne și cardiologie), în afara conducerii secției de Medicină internă, a investigațiilor medicale și

tratamentului propriilor pacienți, mai acordă și 11 ore de consultații la cabinetul ambulatoriu din spital, din care trei zile pe săptămână de la ora 7.00! Și că mai are energie și își face timp și pentru activitate științifică, fiind autoarea unor studii de cardiologie, participând la congrese și simpozioane naționale și internaționale. Impresionantă grija pentru bolnavi a dr. Simona Vasile, medic primar cardiolog, șefa USTACC, care dimineața, înainte de raportul de gardă și după masă, înainte de a părăsi spitalul, trece pe la patul fiecăruia, pentru a se convinge personal de starea lui de sănătate. Și pentru a evidenția valoarea și competența acestor două șefe de secție, se cuvine să menționăm că fiecare dintre ele a obținut la examenul de primariat punctajul maxim.

A depășit demult granițele țării notorietatea Centrului de Chirurgie Cardiovasculară, condus de renumitul chirurg Prof. dr. Viorel Goleanu, căruia îi datorează viața zeci de pacienți salvați în ultima clipă. Personal, am simțit la propriu, prin vene, măiestria mâinilor dibace ale dr. Emanuel Radu, șeful Laboratorului de angiografie și cateterism cardiac, care printr-o angioplastie coronariană cu implantare de stent, mi-a redat speranța la o viață normală.

Toată admirația pentru asistentele medicale prezente zi și noapte printre bolnavi. La USTACC, unde atmosfera este înfierbântată până la incandescență, ele se așează pe scaun numai atunci când trebuie să scrie la computer. O urmăream cu privirea pe Laura, asistenta de serviciu, care alerga neobosită de la un pat la altul, pentru a măsura tensiunea și a lua temperatura bolnavilor, a le face injecții sau era chemată să administreze un calmant ori un somnifer. Și mai avea resurse să-i încurajeze și să le zâmbească. Dată fiind menirea lor, am înțeles că arhaismul *soră de caritate* li s-ar potrivi mai bine.

Observațiile făcute în trecut de către un bolnav aflat pe patul de suferință se cer a fi confirmate de aprecieri ale unor personalități care au beneficiat în timp de serviciile acestei **Cetăți a Speranței**.

- Interesându-mă în vară de sănătatea distinsei scriitoare **Ileana Vulpescu**, marea Doamnă a romanului românesc contemporan mi-a răspuns încântată: „*Sunt într-o clinică specială, situată într-un decor natural de poveste și am impresia că mă aflu în Elveția. Condițiile sunt excelente, iar medicii de aici sunt oameni minunați. Mă îngrijește doctorița Ileana Crăciunescu, atât de caldă, de gingașă, ce mai, o bunătate de om!*”

- Cu simplitatea și umorul specifice unei inteligențe native, **domnul colonel (r) Filip Teodorescu**, președintele ACMRR din SRI, ne-a mărturisit într-

o notă optimistă încrederea deplină în medicii noștri și gratitudinea pentru îngrijirea ce i s-a acordat:

„Am fost și sunt, din punct de vedere al sănătății mele, și în grija Spitalului „Prof. dr. Agrippa Ionescu”, aparținând Serviciului Român de Informații. Periodic, dar nu mai rar de un an, mă internez câteva zile pentru a stabili stadiul evolutiv al unor maladii dobândite în timp și ce trebuie să fac în continuare.

Specialiștii spitalului, începând cu d-na dr. Mihaela Dumitrescu – medic și director competent al acestui așezământ de sănătate, dl. dr. Viorel Goleanu, director adjunct, dar, mai ales, un redutabil cardiolog, intervențiile sale pe cord deschis fiind întotdeauna succese absolute, precum și toți ceilalți medici și personal indispensabil sunt români formidabili.

Faima competenței acestei echipe a trecut de „granițele” instituției de care aparținem noi, fiind solicitată de multe personae, chiar personalități din afara sistemului nostru.

Nu am ezitat niciodată să mă las total în grija domniilor lor, având convingerea că vor face tot ceea ce trebuie ca eu să-mi realizez hotărârea de a aniversa 100 de ani în deplină sănătate. Toți vor fi invitații mei de onoare. În fond mai sunt 22 de ani. Anii trec repede.

Jos pălăria în fața tuturor pentru că își dedică știința și experiența menținerii sănătății semenilor!”

- La rândul său, **generalul (r) Vasile Iancu** a remarcat *„devenirea spitalului ca centru de excelență, susținut atât de profesionalismul personalului, de condițiile hoteliere spitalicești, cât și de dotarea medicală care poate rivaliza cu a oricărui spital din NATO”*.

- **Comisarul-șef Gabriel Sbera**, de la Suceava, cu care am împărțit rezerva de spital câteva zile, a avut numai cuvinte de laudă și de recunoștință la adresa spitalului și de satisfacție pentru că există un asemenea loc cu asemenea oameni. Însă existența Spitalului Clinic „Prof. dr. Agrippa Ionescu” al SRI poate constitui un privilegiu pentru noi numai în condițiile marasmului în care se zbate sistemul sanitar național, pentru că el este un drept câștigat prin munca și sacrificiul generațiilor de lucrători ai Serviciului Român de Informații care și-au dedicat viața slujirii Patriei.

Colonel (r) Mihai Maxim

ÎN SPRIJINUL CULTURII DE SECURITATE

CÂRTIȚE RUSEȘTI ÎN „BLANA” NATO

„Spionii¹ au fost dintotdeauna cu noi. Este greu de spus de ce. Plata este slabă, lucrarea este periculoasă, consecințele sunt, de obicei, dezastruoase și definitive. Dar încă mai există oameni care aleg să facă o carieră din duplicitate și afaceri cu două fețe. Disprețuiți de către cei care-i folosesc, vânați de cei care-i urăsc și bântuiți de bruma vreunei conștiințe pe care o vor fi avut-o cândva, ei trăiesc într-o lume singuratică între lumi. Pe ansamblu, spionii nu sunt oameni îndrăgiți – dar, adesea, sunt incredibil de complecși și interesați. În treburile lor clandestine, acționează cu o râvnă și o inteligență cu care ar câștiga averi în oricare altă preocupare cinstită”. (Kurt Singer: *The fine Art of Spying*, 1965)

O DEFINIRE...

...a termenului de „agent infiltrat” este destul de dificilă datorită ambiguității sale și a suprapunerilor cu alte categorii de spioni. În general, se admite că agentul infiltrat este acela care acționează în interiorul unui serviciu de informații, instituție, organizație, autoritate în interesul unui serviciu de informații străin. Există mai mulți termeni pentru această categorie care sugerează condiția și specificul activității lor: „cârțiță”, „submarin”, „defector in place”, „agent de penetrare” etc. Uneori această categorie de agenți este asimilată cu aceea de agent dublu, ceea ce diferențiază aceste categorii fiind faptul că, de cele mai multe ori, „infiltrații” sunt racolați chiar din interiorul structurii în cadrul căreia spionează, în vreme de agentul dublu „vine”, se introduce din exteriorul său. Un termen înrudit ar fi acela de „agent în adormire”, dat fiind că, de multe ori, agenții infiltrați rămân multă vreme în „așteptare”, intrând în acțiune atunci când primesc indicații de la agenția cu care se află în contact. Este îndeobște recunoscut că termenul de „cârțiță” a fost folosit pentru prima oară de scriitorul John Le Carré în romanul său „*Tinker, Tailor, Soldier, Spy*” (1974), cu referire la agenții recrutați de KGB în interiorul serviciului secret englez, dar „cârțiță” desemna un spion infiltrat încă din 1626, în lucrarea lui Sir Francis Bacon „*Historie of the Reign of King Henry VII*”.

¹ N.R. De fapt, este vorba, în terminologia românească, de trădători și nu de spioni. Spionii își fac datoria față de țara lor, iar cei care se pun în slujba unei puteri străine, de regulă pentru foloase materiale, sunt trădători. Nu poate fi pus semnul egalității între cele două categorii.

MOTIVAȚIILE

...care duc la „nașterea” agenților infiltrați sunt din cele mai diverse. Mai întâi trebuie subliniat că activitățile informative, spionajul, fac parte din funcțiile necesare ale unor instituții ale statelor încă de la apariția acestora, constituind, cum s-a spus, cu o expresie adesea compromisă, „ochii și urechile” lor, mai ales în perioadele în care existența acestora era periclitată. Tocmai de aceea, motivațiile care au făcut ca unele persoane, din cele mai diverse categorii, să pășească pe această cale plină de primejdii și capcane, la capătul căreia se află rareori satisfacția unei datorii împlinite, ci de multe ori blamul și chiar moartea, sunt diverse, uneori contradictorii. Astfel, **idealismul, ideologia, patriotismul, religia** se numără printre principalele motive, în diferite contexte istorice, valorificate potrivit tradițiilor și educației, avându-se în vedere protejarea, „salvarea” intereselor naționale, chiar a unor valori universale. În ceea ce privește presiunea pentru a accepta anumite compromisuri sau **coerciția** se realiza, așa cum ne dovedesc atâtea cazuri, prin mijloace din cele mai dure sau perverse, mergând până la șantaj și suprimări, pentru cei care acceptau implicarea în activități informative nemaieexistând, de cele mai multe ori, cale de întoarcere. **Insatisfacțiile profesionale sau sociale, stările de frustrare, ca și dorința de recunoaștere, apreciere socială** constituie, de asemenea, un complex de motivații care au determinat unele persoane, considerate chiar onorabile, să recurgă la mijloacele de răzbunare sau parvenire pe care le putea pune la dispoziție postura de agenți. În fine, oricât ar părea de ciudat, există numeroase exemple de persoane care au devenit din proprie inițiativă agenți, pur și simplu din spirit de aventură, înclinație spre mister, senzații tari, dar și atracția față de riscurile pe care le presupunea profesia. Responsabilii cu securitatea din Uniunea Europeană includ aceste motivații sub acronimul „**MICE**” (*Money, Ideology, Compromise, Ego* – bani, ideologie, compromis, ego) – persoane motivate de bani, care au idei radicale, care ascund secrete vinovate ori care se visează James Bond. Foarte importante sunt poziția, calitățile de care trebuie să dea dovadă agenții infiltrați care stau la baza recrutării sau acceptării lor în rețelele de spionaj. În primul rând, este necesar ca acești agenți să se afle pe poziții proeminente din care să aibă acces la informații importante din domeniul politic, dar și din cel economic, militar. Nu puține au fost cazurile în care activitatea unor agenți infiltrați s-a desfășurat la „cele mai înalte nivele”, ei făcând parte chiar din guverne, instituții centrale, anturajul unor importanți

oameni politici. Este cazul unor economiști, specialiști americani aflați chiar la conducerea unor departamente importante pentru efortul de război în cea de-a doua conflagrație mondială, iar, ca să ne referim la ultima categorie, este de citat cazul spionului Stasi Günter Karl-Heinz Guillaume care a reușit să „se introducă” chiar în „staff-ul” cancelarului Republicii Federale Germania, Willi Brandt. Pe de altă parte, agenții infiltrați trebuie să facă dovada unor calități personale deosebite, între care abilitatea, prezența de spirit, facultatea de a improviza se numără printre cele mai importante, ceea ce a făcut ca ei să facă parte din categoria „agenților de elită” ai istoriei spionajului, a căror activitate a rămas adesea necunoscută, chiar după identificarea și anihilarea lor. În tot cazul, datorită daunelor pe care le pot produce sistemului securității naționale, descoperirea agenților infiltrați este una din cele mai importante sarcini ale serviciilor de contraspionaj. Pericolul a sporit în perioada contemporană, când această metodă își păstrează actualitatea și importanța, dat fiind că ea s-a extins și în activitatea unor corporații, firme al căror domeniu de acțiune privește mai ales securitatea militară, economică, dar și în structurile unor partide, organisme politice.

„CÂRTIȚE” ÎN ACȚIUNE....

Estonia

Alianța nord-atlantică a fost de mai multe ori infiltrată de ruși, cel mai recent caz fiind al estonianului Herman Simm (61 de ani), fost șef al Departamentului pentru protecția secretelor de stat din cadrul Ministerului Apărării din Estonia începând cu 2001. Herman Simm a fost condamnat în anul 2009, pentru înaltă trădare, la 12 ani închisoare și daune în valoare de aproape un milion și jumătate de euro. În plus, a trebuit să returneze guvernului salariile plătite, adică încă aproape 85.000 de euro. Perioada în care Simm a dat cele mai multe informații a fost între 2004 și 2006. După această dată el a fost mutat într-o altă funcție, iar la începutul anului 2008 s-a pensionat. Contactul sau a fost Serghei Jakovlev, sub acoperirea unui antreprenor portughez, Antonio de Jesus Amorett Graf, rezident la Madrid, căruia Simm i-a dat informațiile până în 2002. Potrivit unui înalt responsabil din cadrul Serviciului European de Acțiune Externă (SEAE), o altă persoană de contact a „cârțiței” era diplomatul rus Vasili Cizov, fiul ambasadorului rus pe langa UE, Vladimir Cizov. Ani de zile, din poziția înaltă pe care o ocupa în Ministerul Apărării din Estonia, Hermann Simm a transmis Serviciului de Informații Externe al Federației Ruse

(SVR) informații sensibile din cadrul NATO. Ca o ironie a sorții, Hermann Simm a fost decorat în februarie 2006 de președintele estonian cu „Ordinul Stelei Albe” pentru „servicii aduse națiunii estoniene”. Medalii i-au dat însă și rușii, cel puțin așa i-au spus. Serghei Iakovlev, omul său de legătură din SVR, îl informase pe Simm că a fost avansat la gradul de general maior pentru că a furnizat Moscovei numele tuturor rușilor suspectați și cunoscuți că ar lucra ca spioni pentru NATO. Simm a primit salariu standard de agent, de aproape 1.000 de euro pe lună plus 200 de euro pentru îngrijirea sănătății. Hermann Simm nu era chiar un spion de modă veche, el având acces la cele mai noi tehnologii digitale și cibernetice. Rușii i-au dat o cameră digitală, un laptop, un *stick* USB și o cutie de medicamente cu fund dublu pentru ascunderea cardurilor de memorie. Cu ajutorul unui emițător, acesta făcea legătura cu persoana de contact și stabilea locul și ora întâlnirii. Simm furniza informații rușilor în toată Europa cu excepția Marii Britanii (unde erau prea multe camere de supraveghere), Norvegiei (era prea scump) și Germaniei (poliția avea prea multe contacte). Simm a început să le trezească suspiciuni în 2008. BND și FBI au colaborat la ținerea lui sub supraveghere. La 16 septembrie 2008, într-o inexplicabilă încălcare a regulilor de siguranță stabilite, omul de legătură al lui Simm din SVR, Iakovlev, l-a sunat pe telefonul mobil și a anulat o întâlnire. Conversația a fost înregistrată de *KaPo* (Serviciul de Securitate Internă). Trei zile mai târziu, Simm a fost arestat în timp ce venea de la cumpărături. În anchetă, Simm a recunoscut că a fost recrutat de KGB încă înainte de prăbușirea Uniunii Sovietice, iar după independența Estoniei a fost un agent „*adormit*”, până în 1995 când a fost contactat de succesorul KGB-ului pentru informații externe, SVR. El spune că ar fi fost șantajat, dar autoritățile estone cred că de fapt a fost vorba de invidie și de ambiția de a păstra gradul de colonel pe care îl avea în armata sovietică și l-a pierdut după independența Estoniei.

Cazul Simm amintește de o istorie tipică din perioada războiului rece... Ca și în multe cazuri clasice de spionaj, Simm acționa în colaborare cu soția sa, care lucra în cadrul Departamentului Juridic al poliției din Tallin, și care a fost arestată, apoi eliberată condiționat. Asemeni multor altor spioni, „cârțița estoniană a Moscovei” s-a deconspirat din cauza lăcomiei sale: și-a cumpărat, cu banii încasați din transmiterea de informații secrete, mai multe terenuri intravilane și numeroase case, între care o vilă luxoasă pe țărmul Mării Baltice, într-o zonă rezidențială. Simm a căzut însă și din cauza contactului său „spaniol”. Persoana de legătură a estonianului a încercat să racoleze încă un

responsabil din Ministerul Apărării de la Tallinn, dar a dat greș, pentru că acesta a contactat imediat conducerea serviciilor secrete, iar „omul de afaceri spaniol” a fost urmărit pas cu pas, până s-a ajuns la Simm. Ceea ce îngrijorează cel mai mult în acest caz, atât la sediul NATO, cât și la Tallin, este impactul real al activităților agentului Rusiei. Simm a avut acces la majoritatea secretelor alianței și a cunoscut din interior multe din modalitățile ei de lucru. Într-un raport secret de 141 de pagini, NATO a recunoscut că Simm a produs „*cele mai mari pagube din istoria Alianței*”. Până la arestarea sa, în septembrie 2008, a înmănat rușilor în secret informații deosebit de sensibile despre politicile secrete de apărare ale NATO, inclusiv despre „*instalații, mentenanță, procurare și sistem criptografic*”. Potrivit raportului NATO, el „*a compromis o serie de rapoarte de informații și analize ale NATO*”, inclusiv referitoare la combaterea terorismului, planuri militare secrete și de contraspionaj (menționează „*The Times*”). Activitatea sa a compromis parțial sistemele de comunicare între sediul NATO de la Bruxelles și țările membre ale alianței. Timp de peste 10 ani nimeni nu s-a întrebat de unde are Simm bani pentru o viață de lux, o mulțime de proprietăți și vacanțe exotice frecvente. Acum, NATO trebuie să ia măsuri împotriva unor eventuale viitoare scurgeri de informații din Europa de Est. „*Der Spiegel*” cita un oficial din Bruxelles potrivit căruia „*trebuie să presupunem că aparatul de spionaj rusesc deține un număr de Simm și în țările baltice*”. Cazul este comparat deja cu cel al lui Aldrich Ames, fostul șef al contraspionajului CIA care a lucrat pentru serviciile secrete rusești între 1985 și 1994, act de trădare cu atât de multe pierderi pentru SUA și Agenție.

NOTĂ: SEAE este un organism interinstituțional al Uniunii aflat în subordinea directă a Înalțului Reprezentant pentru Afaceri Externe și Politică de Securitate. Noul organism a fost creat în anul 2009 prin încorporarea unor structuri și agenții de specialitate existente în cadrul Comisiei și Secretariatului General al Consiliului. SEAE are peste 139 de delegați pe plan internațional care lucrează adesea în locuri cu servicii de informații agresive, cum ar fi Beijing, Damasc, Kiev, Moscova sau Tel Aviv, și care sunt considerate puncte vulnerabile ale serviciului diplomatic european. La Bruxelles circulă zvonuri despre membri ai Consiliului UE, ai Comisiei Europene ori ai IntCen (departament al SEAE pentru care analiști din serviciile de informații ale țărilor UE scriu rapoarte despre terorism și situații de criză) care au fost supuși unor proceduri disciplinare interne pentru scurgeri de informații.

Portugalia

Serviciile secrete portugheze suspectau de mai mult timp o „cârțiță”, dar vânatoarea a început în 2014. Frederico Carvalho Gil (57 ani), ofițer în cadrul serviciilor secrete din Portugalia, a fost arestat de poliția italiană împreună cu legătura sa din serviciile rusești în timpul unei întâlniri clandestine („*The Observer*”, 19.05.2016). Scandalul vine pe fondul bătăliei dintre serviciile secrete ale Kremlinului și cele ale Occidentului. Deși Portugalia nu este un mare jucător în spionajul global, nu trebuie uitat că țara iberică este membră a NATO încă de la fondare, în 1949, iar serviciile secrete de la Lisabona fac parte din rețeaua serviciilor occidentale, de aceea identificarea unei „cârțițe” ca Frederico Carvalho Gil în interiorul NATO este considerată o problemă gravă.

Ofițer de informații de carieră, Carvalho a intrat în branșă în anii '80, fiind recent avansat în cadrul Serviciului de Informații Secrete (SIS) în funcția de șef de divizie. Ultimele însărcinări primite s-au referit la operații de contraspionaj și antiterorism. Absolvent de filosofie, ofițerul suspectat de trădare este descris ca fiind extrem de inteligent. Este evident că el a avut acces la o arie largă de subiecte secrete vehiculate în NATO datorită poziției sale oficiale. Cu ajutorul partenerilor, inclusiv CIA, Lisabona a întocmit o listă de suspecți, iar Carvalho se afla destul de sus în top. Aceasta se datora și „afecțiunii” pe care o arăta subiectelor legate de Europa de Est, dar și femeilor din aceeași zonă pe care le menționa în pagina sa de *Facebook*. „*Problemele cu fermoarul*”, cum se spune în lumea spionilor, respectiv relația cu o femeie din Georgia, l-au făcut să cadă în capcană. În urma investigațiilor s-a constatat că avea mai multe legături cu femei din fosta Uniune Sovietică. Și lăcomia pare să fi jucat un rol. Carvalho este suspectat că ar fi primit de la SVR circa 10.000 de euro pentru fiecare document clasificat vândut. Potrivit lui John Schindler, expert în probleme de securitate, fost ofițer de contrainformații și fost analist la *National Security Agency* (NSA), SVR acordă un interes deosebit informațiilor legate de planuri ale NATO și ale UE. „*Dacă rușii sunt dispuși să plătească 10.000 de euro pe un singur document sustras, o sumă mare după standardele în domeniu, este evident pentru orice specialist că informațiile intrate în posesia Kremlinului au fost importante, pentru că Moscova nu dă atâția bani pe prostii*”, afirmă Schindler. Prețul mare plătit dovedește că informațiile erau importante. Îndată ce SIS a înțeles că Frederico Carvalho Gil a devenit un suspect periculos, l-a mutat într-o poziție mai retrasă, din care avea acces la mai puține secrete și l-a pus sub supraveghere. Din toamna anului 2015 a fost urmărit și interceptat, iar șefii săi au căutat dovezi

de trădare. În scurt timp au descoperit că bărbatul călătorea des prin Europa, ocazii cu care efectua întâlniri clandestine la care le preda rușilor documente. Era mai puțin riscant pentru el să facă asta în străinătate decât acasă.

Totul a culminat cu o operațiune secretă la Roma, în timpul căreia Carvalho a fost reținut. În colaborare cu partenerii italieni, SIS i-a urmărit acestuia mișcările încă din momentul în care a luat avionul către Roma, unde urma să se întâlnească cu legătura sa din spionajul rusesc. Polițiștii i-au „săltat” pe cei doi de la o cafenea de pe malul Tibrului și i-au dus în arest. Carvalho nu a opus rezistență, nici rusul cu care se întâlnește. Acesta era un „ilegal” al Serviciului de Informații Externe al Federației Ruse (SVR), cu alte cuvinte acționa fără protecție oficială. Din acest motiv a putut fi și el arestat, deși în alte condiții ar fi invocat imunitatea diplomatică. Acțiunea, extrem de complexă, a durat câteva luni. Agentul SIS a fost acuzat de trădare, corupție și dezvăluirea secretelor de stat. Se remarcă faptul că cei doi suspecti au fost prinși în flagrant în timpul tranzacției, documentele secrete fiind recuperate în timpul reținerii. La Lisabona, după arestarea lui Carvalho au avut loc percheziții la domiciliul acestuia. Numele agentului rus care încerca să cumpere informațiile secrete nu a fost divulgat. Cei doi erau în contact de aproximativ doi ani.

NOTA: „Ilegalii” sunt foarte bine adaptați mediului în care acționează, sub identități de occidentali „pur sânge” fabricate în centrală. Ei frecventează medii politice, diplomatice, militare, culturale etc., pot duce o viață boemă sau sunt foarte activi printre intelectuali. Trădătorii pe care îi recrutează au acces la informații secrete de primă mână și sunt angajați respectabili ai ministerelor de Externe, Apărării sau ai serviciilor de informații din țările vizate.

Ungaria

Europarlamentarul Bela Kovacs (56 de ani) era suspect de colaborare cu serviciile secrete ruse, motiv pentru care Parlamentul European a aprobat în luna octombrie 2015 ridicarea imunității parlamentare. Oficiul pentru Apărarea Constituției (AH, Serviciul de contraspionaj ungar), în cooperare cu unele structuri de intelligence vest-europene, l-a monitorizat pe Bela Kovacs încă din 2009 și a obținut fotografiile care documentau întâlniri secrete ale politicianului cu demnitari și diplomați ruși aflați pe ștatele de plată ale SVR. SEAE arată ca Bela Kovacs a permanentizat relația sa cu spionii din cadrul serviciilor secrete din Rusia, făcându-se vinovat de furnizare de informații unei puteri străine.

Kovacs ținea legătura cu coordonatorii săi prin intermediul unor „căsuțe poștale”², precum și prin înscrisuri codificate.

Despre acest caz, denumit inspirat de mass-media „*KGBela*”, am găsit o investigație extrem de interesantă și documentată pe site-ul ungar www.index.hu. În articole ca „*Scenariu victorios, made in Rusia*” sau „*Marile secrete ale lui Bela Kovacs*”, jurnalistul Deszö Andras încearcă să deslușească drumul spre adevăr dintr-o încâlcită poveste de spionaj. Astfel, în anul 1980, Bela Kovacs și-a definitivat studiile la Institutul de Relații Internaționale din Moscova, universitate aflată sub patronajul MAE rus, considerată cea mai bogată și diversificată bază de recrutare a viitorilor agenți KGB. A revenit în Ungaria în 1986 și, după un sejur în Austria, se căsătorește cu Svetlana Istosina (suspectată că ar fi fost ofițer KGB) și pleacă la Moscova, unde lucrează pentru mai multe companii de comerț exterior. În 2003 s-a întors la Budapesta, iar doi ani mai târziu a aderat la partidul de extremă dreapta *Jobbik*, pe care l-a reprezentat la Bruxelles în 2010 și pe listele căruia a intrat ulterior în Parlamentul European.

Bela Kovacs a fost declarat și în România persoană indezirabilă pentru declarații extremiste. Rămâne de văzut dacă probele Oficiului pentru Apărarea Constituției vor convinge justiția maghiară despre legăturile „profesionale” ale fostului europarlamentar Bela Kovacs cu serviciile secrete ale Federației Ruse. Dacă va fi găsit vinovat, Kovacs riscă între 2 și 8 ani de închisoare.

Lituania

- În luna martie 2014, Lituania anunța că a identificat un spion care lucra la ambasada Rusiei din Vilnius și care încerca să obțină, contra unor sume de bani, informații despre relațiile dintre Uniunea Europeană (UE) și fostele țări sovietice. Conform Serviciului lituanian de contraspionaj, diplomatul rus Valeri Katula lucra pentru GRU, Serviciul de informații al armatei ruse. Diplomatul dorea să recruteze, contra unei sume de bani, un funcționar civil lituanian care să îi furnizeze „informații sensibile, secrete” despre președinția lituaniană a Uniunii Europene. Rusul ar fi fost interesat cu precădere de informații despre evenimente și priorități, despre posibilitatea semnării acordurilor de asociere cu țările din Parteneriatul estic, dar și de vizitele delegațiilor străine în Lituania. Raportul mai spune că diplomatul rus nu l-a informat pe funcționarul lituanian despre faptul că era agent al serviciilor ruse de informații, ci i-a spus doar că avea nevoie de date pentru rapoartele pe

² Un loc stabilit de comun acord, în care agentul depozitează informațiile iar ofițerul de legătură le preia, fără a se întâlni personal, pentru asigurarea protecției informative.

care le întocmea pentru Ministerul rus de Externe. Lituania a luat „măsuri pentru a-l împiedica pe Katula să mai desfășoare activități de spionaj”, adaugă Serviciul lituanian de contraspionaj, fără să precizeze natura acestora.

- Într-un alt caz, mai mulți presupuși agenți ruși au fost reținuți la sfârșitul lunii decembrie 2014, în orașul Siauliai, lângă o importantă bază aeriană a NATO. Aceștia au fost acuzați de spionaj, iar autoritățile lituaniene nu exclud ca ei să fi lucrat pentru Rusia. Locotenentul lituanian Vidmantas Raklevicius a declarat că unul dintre cei reținuți era chiar un ofițer din subordinea sa, care lucra la baza aeriana Zoknai, o unitate NATO de unde sunt coordonate activități ale Alianței în zona baltică. Oficialul a spus că suspectul era un ofițer experimentat, care servea în forțele aeriene ale Lituaniei de circa zece ani, iar munca lui presupunea planificarea rutelor pentru zboruri.

- În luna mai 2015, autoritățile lituaniene l-au arestat pe cetățeanul rus N.F., în vârstă de 38 de ani, suspect de spionaj. Cel în cauză este presupus a fi cadru al Serviciului Federal de Securitate (FSB). „Individul deținut a efectuat activități de spionaj împotriva Lituaniei, cu scopul accesării unor informații din cadrul instituțiilor guvernamentale și agențiilor secrete lituaniene”, a anunțat Parchetul General de la Vilnius.

- Un alt spion rus a fost acuzat că a încercat să plaseze microfoane în casa și biroul președintelui Lituaniei, Dalia Grybauskaite. Procurorii care se ocupă de acest caz au declarat că spionul a încercat să recruteze mai mulți oficiali lituanieni care să instaleze dispozitive de înregistrare în casa Daliei Grybauskaite. Anchetatorii au declarat că suspectul era agent al FSB, acuzat de spionaj, fals în acte și trecere ilegală a frontierei. Deși cetățeanul rus se afla în arest încă din aprilie 2015, autoritățile lituaniene au făcut public cazul cu doar câteva zile înaintea summit-ului NATO din luna iulie 2016 de la Varșovia.

*

Acestea sunt doar câteva din numeroasele cazuri de spionaj rus consemnate în ultima vreme în statele NATO din Europa, pe fondul unei atmosfere tot mai tensionate în regiune. Structurile rusești de *intelligence* au readus la viață agenții de influență lăsați în „adormire” (conservare), unii cu un potențial deosebit în susținerea intereselor Rusiei în Occident. Identificarea și mai ales probarea activităților unor astfel de agenți necesită o muncă îndelungată, migăloasă, care presupune profesionalism, abilitate și cooperare cu serviciile secrete ale partenerilor.

Col. (r) Liviu Găitan

ÎN SPRIJINUL CULTURII DE SECURITATE

DEZBATERI ÎN JURUL UNEI CĂRȚI DE SUCCES

1) La sfârșitul lunii septembrie și începutul lunii octombrie a.c., la **Oradea, Arad și Timișoara** au avut loc ample dezbateri organizate cu sprijinul **Sucursalelor Bihor, Arad și Timiș**, ocazionate de lansarea lucrării „**Factorul Intern. România în spirala conspirațiilor**” de Aurel I. Rogojan, apărută recent la Editura Compania.

Evenimentele au fost onorate de prezența domnului general colonel (r) Iulian Vlad, președinte de onoare al ACMRR-SRI, care a prezentat lucrarea și a răspuns numeroaselor întrebări, nu întotdeauna comode, lansate din public. De altfel, cele trei manifestări s-au bucurat de o numeroasă participare, fiind amplu reflectate în mass-media locale.

- În județul **Bihor**, lansarea a avut loc la 29 septembrie, în Sala „Traian Moșoiu” a Primăriei **Oradea**, în organizarea Sucursalei Oradea a ACMRR-SRI, Universității din Oradea, Societății culturale „Vatra Românească” – Filiala Bihor și Asociației ProRomânia Europeană. Lucrarea a fost prezentată de prof. univ. dr. Mihai D. Drecin, iar despre volum au vorbit lector univ. dr. Ioan Laza, Președintele Filialei Bihor a „Vetrei Românești”, și prof. univ. dr. Ion Zainea, Președintele „Asociației ProRomânia Europeană”. Cererea de cărți și autografe a depășit cu mult numărul celor 80 de volume puse în vânzare. Cu ocazia lansării, reprezentanții asociațiilor Vatra Românească și ProRomânia Europeană i-au decernat autorului diplome de excelență pentru radiografia făcută societății românești și credința nestrămutată că aceasta încă se mai poate recupera.

- La **Arad**, lansarea a fost găzduită, la 4 octombrie, de sala de festivități a Universității Aurel Vlaicu, cu participarea rectorului instituției, prof. univ. dr. Ramona Lile. Despre volum au vorbit prof. univ. dr. Corneliu Pădurean, prof. dr. Doru Bogdan, prof. univ. dr. Lavinia Betea și prof. univ. dr. Lizica Mișuț, vorbitorii elogiind analiza pe care generalul Aurel Rogojan o face societății românești de după decembrie 1989, analiză bazată pe documente și informații la care a avut acces. Atât autorul lucrării cât și generalul (r) Iulian Vlad au vorbit despre un prezent tulbure și riscant și și-au exprimat speranța într-un viitor prosper care însă nu poate veni decât dacă se activează „factorul intern”.

- La 5 octombrie, lansarea a fost găzduită în Aula Academiei Române - filiala **Timișoara**, la eveniment participând personalități cunoscute ca reprezentanți ai societății civile timișorene. Este vorba de istoricul Ioan Hațegan, economistul Nicolae Țăran și scriitorul Adrian Dinu Rachieru, iar moderator a fost profesorul universitar Ștefan Buzărnescu. La eveniment au participat și reprezentanți ai unor organizații care au adresat direct întrebări pentru generalul Iulian Vlad, care a dat răspunsuri referitoare la atitudinea și deciziile adoptate în timpul evenimentelor din decembrie 1989.

2) La sfârșitul lunii octombrie, cartea a fost lansată și la Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul” din **Râmnicu Vâlcea**, în organizarea **Sucursalei Vâlcea**, al cărei președinte col. (r) Grigore Predișor, a fost și moderator al întâlnirii. Generalul Iulian Vlad a prezentat volumul în fața celor peste 120 de participanți. Cu această ocazie, gl. bg. (r) Aurel Rogojan a susținut o conferință de presă, în cursul căreia a abordat și a răspuns unor întrebări legate de teme specifice ale culturii de securitate, între care trădarea națională, corupția la nivel înalt, interesul serviciilor secrete străine pentru România și spionajul economic.

NOTE DE LECTURĂ

În slujba Adevărului - Din amintirile unui ofițer de informații

Cartea domnului colonel (r) Ioan Burdulea, membru al Sucursalei Dâmbovița a ACMRR-SRI, reprezintă un demers scriitoricesc deosebit de interesant prin complexitatea lui. Pe de o parte, reprezintă o evocare memorialistică cu caracter autobiografic, însoțită, pe de altă parte, de numeroase paranteze informativ-analitice pe teme diverse, dintre care menționăm, cu titlu de exemplu, istoria orașului Târgoviște, economia județului Dâmbovița, istoria învățământului în România și în județ, tipurile de organizare social-politică a societății și provocările viitorului omenirii, politica la români, corupția – cancerul statului român.

Asemenea paranteze sunt deschise și pe segmentul autobiografiei profesionale, ele referindu-se, între altele, la relațiile României cu URSS în perioada 1964-1989, contextul

antiterorist internațional la începutul anilor '970, Mișcarea Legionară, istoricul instituției Securității și raporturile ei cu Partidul Comunist.

În aceste condiții, lectura îți creează senzația că discursul autobiografic este doar un pretext pentru asemenea divagații care, adesea, se transformă în veritabile analize punctuale, pigmentate cu trimiteri la experți în problematicile abordate și citate din gânditori antici și clasici.

Și eu, și domnul Burdulea am avut un parcurs îndelungat în domeniul informațiilor de securitate națională – peste 35 de ani – în două regimuri diferite din punctul de vedere al reglementării și apărării ordinii constituționale. Deci, cam aceleași traseu – copilărie, liceu, școală de ofițeri, activitate profesională – cam aceleași trăiri și experiențe de viață. În acest context, am bucuria de a remarca, în mod deosebit, frumusețea descrierii unor ipostaze autobiografice, îndeosebi cele din tinerețe, care reprezintă adevărate pagini de literatură.

În calitate de confrate pe redevalele serviciului național de informații, voi aborda mai pe larg componenta cărții domnului Burdulea privind activitatea informativă din domeniile în care a fost implicat, mai ales al „Contraspionajului țării socialiste”, care a fost și va fi mult timp acoperită de un văl de mister.

Imediat după august 1968, Securitatea statului român a început să-și adapteze structura organizatorică în funcție de o eventuală invazie sovietică. Ca o primă măsură, în contextul noii concepții naționale privind apărarea întregului popor, Consiliul Securității Statului a trecut o parte din efectivele sale de ofițeri de contraspionaj în structuri acoperite, care să fie capabile să activeze în condițiile în care teritoriul național ar fi fost vremelnic ocupat. Experimentul a avut o existență temporară, întrucât, datorită hotărârii României de a se apăra cu arma în mână și a sprijinului internațional primit din partea Chinei și a unor mari puteri occidentale, planul de invazie a țării noastre nu a fost pus în aplicare.

Situația din cadrul Tratatului de la Varșovia, în contextul căreia România căpătase statut de inamic, a impus înființarea unei structuri speciale de contraspionaj pentru Uniunea Sovietică și alte țări socialiste „vecine și prietene”, îndeosebi Ungaria și R.D.Germană.

Domnul colonel Ioan Burdulea a făcut parte din acest program, fiind selecționat imediat după absolvirea școlii de ofițeri să fie pregătit pentru a lucra în acoperire la Târgoviște și, apoi, să organizeze și să conducă până în decembrie 1989 structura de contraspionaj „anti-KGB” la nivelul județului Dâmbovița.

În cartea pe care o analizăm, domnul Burdulea povestește cu onestitate și generozitate perioada pregătirii sale pentru această misiune, începând cu primele ore practice de filaj. Sigur, în cazurile prezentate, unele dintre deciziile personale luate la cald sunt marcate de o notă de naivitate. Trebuie înțeles însă

că și meseria de filor, ca și cea mai complexă de ofițer de informații, nu are soluții prestabilite, ci presupune multă inventivitate și creativitate.

În ce privește activitatea efectivă de contraspionaj având în preocupare vectori de amenințare acționați de serviciile de informații sovietice, domnul colonel Burdulea ne prezintă, în linii mari, care erau obiectivele KGB și GRU pe raza județului Dâmbovița, țintele vizate (îndeosebi persoane cu acces la secrete tehnologice și militare și care dețineau funcții de decizie), persoanele folosite („specialiști” sovietici prezenți pe raza județului pentru asistență tehnică, dar și cetățeni români cu opțiuni prosovietice, îndeosebi din rândul celor care au fost la studii în URSS ori erau căsătoriți cu cetățene sovietice) și unele modalități de acțiune.

De menționat că domnul Burdulea se numără printre foarte puținii ofițeri implicați în asemenea activități care s-a hotărât să scrie și a făcut-o cu mult curaj și profesionalism. Este de apreciat acest lucru cu atât mai mult cu cât și-a asumat și responsabilitatea de a furniza date privind mai multe acțiuni și cazuri concrete de pe raza județului, unele privind persoane ușor identificabile.

Cu totul inedite sunt consemnările făcute de autor cu privire la întâlnirile avute peste timp, după 1990, cu unii dintre preopinenți, cetățeni străini și români (Iuri Ustinov, fost adjunct al șefului Agenției economice a URSS la București și contraamiralul Nicolae Mihai, înlăturat din armată pentru relații cu GRU).

Cartea domnului Burdulea este remarcabilă din această perspectivă. Sunt, însă, multe alte aspecte de luat în considerare în aprecierea globală a lucrării, pe care, din rațiuni editoriale, le voi enumera doar:

- prezentarea stagiilor de activitate specifică – de mai mică întindere – desfășurate în cadrul Securității pe linie de filaj, contrainformații economice, cercetări penale, care relevă un ofițer tânăr, curajos, inventiv, preocupat să asimileze cât mai multe cunoștințe utile privind aceste domenii;

- experiența complementară de șef al Plutonului de Intervenții Antiteroriste din cadrul Inspectoratului M.I. Dâmbovița, îndeosebi unele misiuni cu caracter de testare la care a participat autorul;

- considerațiile personale despre rețeaua informativă (însoțite de un interesant studiu de caz privind un informator mitoman), mijloacele de interceptare a convorbirilor și precaritatea dotării serviciului tehnic, măsurile de securitate și gardă la care a fost implicat și, în context, prezentarea a două cazuri de persoane cu afecțiuni psihice pe care le-a gestionat prin persuasiune inteligentă;

- aspectele de interes privind derularea evenimentelor din decembrie 1989 la Târgoviște, cu accent pe conduita cadrelor de securitate, a celor ale MApN care le-au preluat spre control și a unor exponenți ai noilor autorități;

- reperele privind caracteristici ale situației operative pe raza județului după crearea SRI și aspecte ale activității desfășurate ca șef al Sectorului Apărarea Constituției în cadrul Direcției de Informații a Județului Dâmbovița.

Domnul colonel Ioan Burdulea a abordat în cartea sa o paletă foarte largă de activități informative din perspectiva observatorului avizat din interiorul sistemului, deseori a participantului activ, însoțind constatările sale cu exemplificări concrete. A făcut această rememorare de pe o poziție obiectivă, cu numeroase accente critice și chiar autocritice pornind de la premisa că „peste 30 de ani a trăit printre lumini și umbre”. După cum informează cititorul în *Cuvântul înainte*, el nu apără, nu condamnă, ci explică felul în care s-au derulat evenimentele.

Pentru cei din interiorul sistemului, care cunosc în bună măsură aspectele activității informative abordate în carte, de interes este modul de raportare a domnului colonel Burdulea la acestea. Autorul nu are inhibiții în a expune deschis percepțiile sale din anumite momente, inclusiv cu conotații negative, cu privire la personaje cu care a venit în contact în procesul muncii de-a lungul carierei sale. Are și abordări cu caracter polemic. Astfel, în ce-l privește pe colonelul Constantin Iosif, pe care l-a avut șef la U.M. 0110 din cadrul DSS în anii 1970, autorul consideră neveridică afirmația făcută de istoricul american Larry Wats, într-una din lucrările sale, referitoare la o pretinsă colaborare a acestuia cu serviciile de informații sovietice.

Cititorii din afara sistemului informativ vor regăsi, însă, în cartea domnului colonel Burdulea o multitudine de date de interes privind activitatea informativă, în general și cea desfășurată în județul Dâmbovița în perioada în care dumnealui a fost cadru activ (1969-2004), în special, precum și referitor la multe momente sau evenimente din istoria recentă. Din această perspectivă, sunt pe deplin de acord cu opinia domnului prof. univ. dr. George Coandă, prefațatorul cărții, conform căreia mărturisirea domnului colonel Burdulea este „un document de istorie și pentru istorie”.

Câteva cuvinte, în încheiere, și despre calitatea scriiturii, care este clară, concisă, bogată lingvistic. O notă aparte i-o conferă predilecția autorului de a pigmenta rememorarea sa analitică și memorialistică cu numeroase raportări de ordin literar-artistic, inclusiv cu poezii creație proprie.

Pentru toate aceste considerente, îi adresez din nou felicitări domnului colonel (r) Ioan Burdulea și recomand cartea sa cititorilor cu toată convingerea.

Gl. bg. (r) Vasile Mălureanu

*PAGINI LITERARE*¹

BEBE-SOFRONIE MĂCIUCĂ

RUGĂ PENTRU ARDEAL

Tu Doamne să-ți apleci urechea
Că vreau să mă rog pentru Ardeal
Pentru Golgota noastră dulce-amară
Din care mi-am făcut un ideal.

Un ideal al vieții scurte
Cu care tu m-ai hărăzit
Și-n care nici măcar o clipă
N-am încetat a-l fi iubit.

Că el, Ardealul e miracol
Și leagăn sfânt al unui neam
A cărui mamă este dacă
Iar tatăl os de brav roman.

Acest popor din partea mamei
Își poartă-n sânge nemurirea
Iar ca blestem al sortii sale
Își duce-n spate dănuirea.

Din partea tatălui năvalnic
A moștenit și braț viteaz
Și suflet mare și puternic
Să stea de veghe veșnic treaz.

În calea hoardelor barbare
Născute-n stepele pustii
Ce s-au hrănit doar cu minciuna
Unor istorii prea târzii.

Pământ al veșniciei sacre
Loc de odihnă pentru sfinți,
El și Carpații ni-s moșia
Lăsată zestre de părinți.

¹ „Paginile Literare” cuprind contribuții ale membrilor ACMRR și ale veteranilor din serviciile de informații care au preocupări și prezențe publicistice în acest domeniu.

Ardeal de aur și de doine
Intrat de mult în veșnicie
Destinul său e lângă mama
Ce se numește România.

Eu, Doamne, vreau prin a mea rugă
Ca tu mereu să fii părtaș
Dreptății noastre ancestrale
Ardealului să-i fii chezaș.

EMIL DREPTATE

Tu ești o frunză
Eu sunt un vânt
Tu oră de apă
Eu ceas de pământ
Limpezește-mă frunză
Limpezește-mă vânt
Pe cel care-am fost
Pe cel care sunt
Sunet rostit
În nerostitul cuvânt

Mă socotesc fericit clipă în fața ta care-mi cunoști bine
obiceiurile și neînțelegerile
Pot înaintea ta să mă apăr de toate lucrurile prin care viața mă
părăsește
N-am să fac împotriva ta nevrednicii pentru care să fiu
judecat.
De aceea nici osândă nici hulă nu voi primi în cetatea ta
curând sau târziu
Mă vei îndupleca cu strălucirea lăutarilor și asemeni celui
plecat în pustie tot voi întreba pentru ce mă osândești

DUMITRU DĂNĂU

MITOGRAMĂ

ca să ajungă în Ithaca -
un fel de imperiu al Libertății -
Ulise a trebuit să-și asume
Odiseea...
...vai,
ce cămătar odios
necesitatea..!

PEISAJ

stau în areopagul norilor
să număr ultimele silabe
ale furtunii...
...cât de repede
s-a consumat
flacăra mâniei;
cât de puțin
a rămas
din retorica tunetelor...

SOLITUDINI

...ori de câte ori talazuri
de timp risipesc vid
în aorta zilei -
ca o aripă desenând
săgeți de zbor
în oglinda cerului -
devin ecou
spânzurat
de stele...

MEMORIA SĂRII

lacrima -
un ocean de dureri,
o spune sarea din ea
când îți convoacă
memoria buzelor

ALEXANDRU PÂRVU-PRUNDU

DE LUME

Am ascultat azi noapte mut
Istoric povestind ca un bătrân pădurea
M-am cufundat în fiecare trunchi
Și-am ascultat istoriile lumii.

TOAMNĂ

Picură lumina galbenă în frunze
Soarele-și scutură petala pe drum aiurea
Parfum de struguri striviți pe îndelete
E frig, toamnă, și iară mi-e sete.
De viață, de cursuri, vin și fete
Pornite în parcuri hai-hui
Precum veșmântul ruginiu
Al fraților mei, copacii!
Dor mi-e de casa paznicului
Adormită-ntre dealuri, de cai
Și-o cană cu must înăcrit.
Valsează toamna în ritmul zvăpăiat al vântului.

ANDREI PAVEL

SUS, JOS...

Dincolo de parfum e un miros,
ce mă îmbie mai departe
să-ndepărtez ce ne desparte.
Te simt tot mai adânc în os.

Ingenios, se leagă șoapte
și nu mai știu unde e sus, unde e jos...

PUȚIN

Ce mult a fost, în clipele trecute,
ce mult este acum puținul ce-a rămas,
un vag parfum din proaspătul tău pas
iar amintirea clipei se ascute.

Contrariile lumii, depărtarea,
mă-apropie mai mult însă dispare
când ochii lumii, semne de-întrebare,
îmi prelungesc agonie așteptarea.

MÂNZAT V. IOAN

ROMÂNIE, ȚARA MEA

România, ȚARA MEA!...
Eu ca DACIA te-aș vrea:
Cu oșteni drept deputați
Și aleșii ca soldați!

Ca să lupte pentru neam
C-au jurat, toți, ca oștean!
Să-i păzească avuția, bogăția,
Granițele sfinte, a cetății ROMÂNIA!

Eu te vreau tot mai robustă
Și ca STAT mai nesupusă
La comenzi, ce vin de-afară,
Cum e astăzi, bunăoară!

Să te-ntorci la vechi istorii
Când ai tot trăit din gloriei,
Iar PUTERILE mai mari
Îți iubeau bărbații tari!

ALEX ENE

DRUMUL CĂTRE AMINTIRI

Sunt trubadur al cronicilor scrise,
Și cânt pe tonul scufundat în povestiri,
Pe ritmurile celor mai frumoase vise,
Mărșăluind pe drumul către amintiri.

Aș vrea să dau azi timpul înapoi,
Să-mi văd din nou copilăria-n derulare,
S-ascult poveștile de-atunci pe versuri noi,
Convins că viața-i o avere mare.

Chiar dacă azi nu se mai poate,
Ca vremurile vechi să le trăim,
Am înțeles că omu-i ca o carte
Pe care uneori o mai citim.

GHIȚĂ PRESNESCU

MIROS DE CRIZANTEME

De când iubirea noastră s-a sfârșit,
Te mai visez, așa... din vreme-n vreme.
Și amintirea-mi pare c-a murit,
Dar simt și-acum miros de crizanteme!

Mă înconjur cu-a timpului fantomă
Și-un suflet trist în mine tot mai geme
Iar nările-mi sunt pline de-o aromă,
De-acel urât miros de crizanteme!

Din voci în voci aud că ești departe
Și nu mai are cine să te cheme.
Va dăinui de-acum și după moarte.
Etern, acel miros de crizanteme!

Nu vei uita nimic, uitată doamnă,
Cu ochi strălucitori ce-or să recheme
Pentru-mplinirea ta, târzia toamnă...
Scăldată în miros de crizanteme!

CONSTANTIN ȚONE

LA O CUNUNIE

Când șeful meu s-a cununat,
Și-l admira întreg orașu,
Un gând subtil m-a fulgerat,
...Că și-a găsit și șeful nașu!

DEBUT PARLAMENTAR

Opoziția-n debut
Sprijină Guvernu-n fine,
Cu sloganul cunoscut:
Rău ar fi să fie bine!

PSIHIASTRUL

Un psihiatru, pe-ndelete,
Își face sacra datorie,
Să-ți scoată câte un sticlete,
De n-ai prea mulți în colivie!

ÎNTÂLNIREA CU EXTRATEREȘTRI

La o părere-am să rămân,
Că-i *rendez-vous* de curtoazie
Între un om cu frica-n sân
Și-un ins cu ea în... farfurie.

CORIN BIANU

ISTORIE ROMÂNĂ

În noi și deasupra noastră,
Istoria,
Ca o pasăre măiastră,
Înălțându-și zborul
Din străvechi pământ românesc.

Superbu-i cuib
Nu poate fi altul
Decât limba română.

Transcrierea sfioasă a cântecului ei
Este poema aceasta...

DIN VIAȚA ȘI ACTIVITATEA ACMRR – SRI

- **La 7 octombrie a avut loc ședința Consiliului Director al ACMRR-SRI**, în cursul căreia au fost analizate activitățile Asociației și ale Sucursalelor din ultima perioadă, în pregătirea Conferințelor Sucursalelor și a Adunării Generale ce vor avea loc la începutul anului 2017. Au fost trecute în revistă principalele acțiuni organizate de Sucursale, atragerea de noi membri-asociați ai Fundației „Solidaritate, Patrie și Onoare”, stadiul măsurilor întreprinse în sprijinul colegilor ce fac obiectul acțiunilor în constatare intentate de CNSAS, evoluția revistei „Vitrării – Lumini și umbre” și necesitatea sporirii numărului de colaboratori memorialiști, din rândul colegilor noștri.
- **Sucursala Galați** a organizat, la Galați și Tecuci, la 29-30 iunie, **reuniunea periodică de comunicări**, membrii Sucursalei fiind informați, printre altele, în legătură cu situația și activitatea Fundației „Solidaritate, Patrie și Onoare” și avantajele conferite de calitatea de membru-asociat al acesteia. **Reuniunile Sucursalei au fost reluate în zilele de 28-29 septembrie.**
- Membrii **Sucursalei Neamț** au marcat **Ziua Imnului Național** (29 iulie) participând la ceremonialul militar și religios desfășurat în Piața Tricolorului din municipiul Piatra Neamț.

*

- La 15-16 iunie, la inițiativa col. (r) Ștefan Moreanu și a col. (r) Ion Sica, membri ai Sucursalei **Constanța**, a fost organizată în stațiunea Căciulata (Vâlcea) o reuniune consacrată sărbătoririi a **50 de ani de la absolvirea Școlii de ofițeri a promoției „Băneasa – 1966”**. Evenimentul a fost onorat de prezența domnului

general Iulian Vlad, fost șef al DSS, președinte de onoare al ACMRR-SRI, care a rostit o scurtă alocuțiune. Au fost oferite diplome aniversare și de

exelență, reuniunea constituind un frumos prilej de socializare și evocare a amintirilor comune.

- **Absolvenți din promoția 1968** s-au întâlnit din nou la Predeal pentru a sărbători 48 de ani de la terminarea Școlii de ofițeri de informații, întâlnirile de acest fel având loc anual începând din 2008. Programul întâlnirii a inclus și o dezbatere pe marginea cărților publicate recent de gl. bg. (r) Vasile Mălureanu, component al promoției („*Apărarea ordinii constituționale – perspectiva unui ofițer de informații*”) și gl. bg. (r) Aurel I. Rogojan („*Factorul intern. România în spirala conspirațiilor*”), la care și-au adus contribuția gl. bg. (r) Nechifor Ignat, gl. mr. (r) Victor Marcu și gl. bg. (r) Teodor Andrița. Celor prezenți le-au fost oferite exemplare din cele două cărți, iar la solicitarea colegilor, gl. bg. (r) Vasile Mălureanu a acordat autografe.

- În cursul lunii august a.c., la Complexul Vâlcea din stațiunea Căciulata a avut loc, într-un cadru festiv, **reuniunea absolvenților Școlii de ofițeri Băneasa, promoția 1971**, la care au răspuns prezent și unii dintre foștii comandanți. Participanții s-au bucurat de

revedere, și-au reamintit momente semnificative din activitatea profesională, au efectuat drumeții și au vizitat obiective turistice. Unul dintre organizatorii acțiunii, maiorul (r) Sultana Constantin, un iscusit al meșteșugului artizanal, a oferit colegilor câte o lampă pentru citit, creație proprie, în cadrul unei tombole. La rândul său, colonel (r) Viorel Pop a oferit fiecărui participant câte un exemplar al cărții sale recent apărute „*Barca întrebărilor*”.

- În perioada 08-11 septembrie a fost organizată la Sinaia o întâlnire a **promoției 1974 a Școlii de ofițeri Băneasa**, cu ocazia împlinirii a 45 de ani de la depunerea jurământului militar. Participanții s-au întâlnit cu membri ai corpului didactic și de comandă, între care col. (r) Dumitru Lupulescu și col. (r) Gheorghe Răbăcel. Un moment deosebit l-a reprezentat întâlnirea cu gl. col. (r) Iulian Vlad, președinte de onoare al ACMR-SRI. Participanții au

rememorat perioada de instruire și formare ca ofițeri, exprimându-și atașamentul față de valorile naționale și față de instituția în care au activat.

- Ziua de **9 octombrie**, devenită prin tradiția ultimilor ani „**Ziua ofițerului de informații de securitate economică**”, a fost sărbătorită de rezerviștii care și-au desfășurat activitatea în acest important domeniu al muncii de informații printr-o întâlnire colegială, la care a participat un însemnat număr de persoane. Desfășurată într-un cadru plăcut și într-o atmosferă prietenească, cei prezenți și-au reamintit momente semnificative din activitatea profesională, dorindu-și, totodată, ca bucuria revederii să se perpetueze în timp.
- În ziua de **29 octombrie** a avut loc **întâlnirea rezerviștilor militari din structurile antiteroriste din Capitală**. Acțiunea s-a bucurat de o numeroasă prezență, foștii colegi schimbând idei și opinii cu privire la activitatea desfășurată, dar și referitoare la preocupările lor prezente. Întâlnirea a fost onorată de prezența generalului colonel (r) Iulian Vlad, președinte de onoare al ACMRR-SRI. Au fost, de asemenea, prezenți colonel (r) Filip Teodorescu, președintele Asociației, și ambasadorul Mihai Montanu, apreciat de toți cei prezenți pentru atitudinea sa realistă în timpul evenimentelor din decembrie 1989.
- Reuniuni similare au fost organizate și de alte promoții și grupuri din diferite profiluri profesionale.

*

- Pe linia preocupărilor vizând **întărirea legăturilor cu colegii din alte sucursale**, în perioada 23-24 iulie, **Sucursala Galați** a organizat o **întâlnire cu un grup de membri ai Sucursalei Constanța**. Evenimentul a inclus un meci de fotbal între echipele celor două sucursale, desfășurat la Sala Sporturilor Galați.
- Membrii **Sucursalei Galați** au fost, la rândul lor, oaspeții **colegilor lor**

constănțeni în perioada 16-18 septembrie, ocazie cu care a fost organizat un meci de fotbal la baza sportivă a operatorului public de apă și canalizare SC RAJA SA, precum și vizite la obiective turistice din zonă.

- În zilele de 27-28 august, **Sucursalele Dâmbovița și Prahova** au organizat o excursie în munții Bucegi la care au participat atât membri ai sucursalelor cât și membri de familie, care au socializat și au desfășurat activități turistice în platoul Padina.
- **Sucursalele Argeș și Vâlcea** au organizat, la 27 octombrie, o acțiune comună cu caracter cultural și se socializare, în cursul căreia au fost vizitate obiective culturale și turistice din județul Argeș. Cu acest prilej au fost decernate și diplome aniversare și de excelență
- Conducerea **Sucursalei Constanța** a organizat o **excursie în Bulgaria**, în cursul căreia participanții au vizitat obiective istorice și turistice din Balcani și de pe litoralul bulgar. De asemenea, în perioada 24-25 septembrie a organizat o excursie în localitatea Dunavățul de Jos din **Delta Dunării**, care a inclus și un concurs de pescuit. Ambele acțiuni au beneficiat de o numeroasă participare și de unanime aprecieri.
- În perioada 23-28 iulie a.c., 45 de membri ai **Sucursalei București** au efectuat o excursie, vizitând obiective turistice și culturale din județele Vâlcea și Sibiu. Acțiunea a fost organizată și condusă de generalul de brigadă (r) Vasile Coifescu. Cu prilejul prezenței pe Transfăgărășan, excursioniștii au poposit lângă placa memorială ce cuprinde *Imnul Transfăgărășanului*, al cărui autor este colonelul (r) Ion Bratu, și din care organizatorii acțiunii au reținut și ne transmit o invitație de suflet:

Oricine-ați fi de pretutindeni,
Veniți în fiecare an,
Ca să vedeți minunea noastră,
Veniți pe Transfăgărășan.

În defileu, sub clar de lună
Se văd și azi, trudind soldați,
Rămași așa, sculptați în stâncă
Cu stânca-n veci îngemănați.

El s-a născut din dor fierbinte,
Ce i-a unit pe frații-frați
Să construiască nouă cale
Peste fruntarii de Carpați.

De-aceea, orișicine sunteți,
Veniți în fiecare an,
Veniți cu toți pe Via Sacra
Veniți pe Transfăgărășan!

- În spiritul camaraderiei, la nivelul **Sucursalei Timiș** se desfășoară o susținută activitate de socializare, al cărei promotor este președintele

Sucursalei, colonel (r) Adamescu Ion, atât între membrii săi, cât și între aceștia și membrii celorlalte structuri locale ale pensionarilor militari. Cele **șase acțiuni de socializare desfășurate în cursul acestui an** au dezvoltat și consolidat raporturile dintre pensionarii militari și au favorizat relații de prietenie între mulți dintre participanți.

- În ziua de **3 noiembrie** a avut loc, în organizarea Sucursalei București, o **întâlnire a colegilor care au împlinit o jumătate de secol de conviețuire matrimonială**. Au răspuns „prezent la apel” patruzeci de frumoase perechi. Col. (r) Filip Teodorescu, președintele ACMRR-SRI și-a exprimat, într-o scurtă dar caldă alocuțiune, admirația și le-a urat celor prezenți o viață lungă alături de partenerii care au știut să le fie alături și au înțeles sacrificiile pe care le incumbă munca de ofițer de informații. Buna organizare, datorată col. (r) Ștefan Levențiu, a făcut ca întâlnirea să se desfășoare într-o atmosferă deosebit plăcută, animată și cu umorul și nelipsitul șarm al d-lui Gl. bg. (r) Vasile Coifescu. Credem că exemplul Sucursalei București ar trebui urmat și de alte sucursale. *(col. (r) Hagop Hairabetian)*
- Și în acest trimestru au avut loc acțiuni festive în care membrilor Asociației, cu vârste multiplu de 5, începând cu 60 de ani, le-au fost oferite **diplome aniversare**, precum și flori colegelor. Într-o atmosferă destinsă, participanții și-au reamintit momente din viața profesională și au schimbat impresii și opinii pe teme de actualitate.

IN MEMORIAM

COL. (R) MARIAN TEODORESCU

Asistăm neputincioși la stingerea unei generații de oameni deosebiți, care și-au croit destinul prin muncă, perseverență, cinste și inteligență. Colonelul (r) Marian Teodorescu a fost unul dintre aceștia. Marian Teodorescu **a fost** colegul și prietenul nostru, pentru că în dimineața zilei de 12 iulie a dispărut dintre noi, învăluit de *ceața turbure a câmpiei teleormănene*. Sau poate că s-a dus să-l

întâlnească pe fostul coleg și prieten, generalul Eugen Grigorescu, trecut în neființă cu un an în urmă, pentru a hoinări împreună *liberi, de voie*, printre stele.

A venit, ca mulți dintre noi, de unde *s-a născut veșnicia*; el, din satul Buzești, de pe lângă Alexandria. Acolo, la lumina lămpii cu gaz, a învățat să descopere înțelesul slovelor. A fost fascinat de mirajului scrisului și toată viața numai de asta a avut parte: la școala primară, la liceul Sfântul Sava, la Școala Militară de Limbi Străine, la Facultatea de Drept și la Facultatea de Limbi Romanice din București. Descifrarea tainelor scriiturii devenise pentru el profesie și când s-a săturat să tot citească ceea ce au scris alții, talentul l-a îndemnat să pună mâna pe condei. O primă tentativă: abia împlinise 13 ani când ziarul *Teleormanul liber* i-a publicat o *compunere* despre munca voluntară a elevilor la GAS-ul din comună. Debutul jurnalistic va avea loc abia în anul 1983 la revista *Flacăra* a lui Adrian Păunescu, căreia îi va rămâne fidel până la sfârșitul vieții. Acest nobil blazon, *Flacăra*, îi va deschide porțile altor ziare și reviste, devenind cu timpul o prezență permanentă în publicistică. În toamna vieții și-a numărat și el bobocii și din cele câteva sute de articole publicate în 22 de ziare și reviste, le-a adunat pe cele mai reprezentative în volumul *La convergența a două lumi*, apărut în 2012 la editura „Agerpres”.

Odată cu statornicirea în publicistică, colegul nostru se simte încorsetat de cadrul limitat al articolului de ziar și începe să cocheteze cu proza. Prima încercare reușită este romanul de tip „policier” *Buchetul de garoafe*, premiat la un concurs de proză scurtă, ce a avut loc la Casa de Cultură a Ministerului de Interne. Succesul îi dă curaj și se pune temeinic pe scris. Astfel, în anul 2008 scoate studiul de amploare *101 muzee și case memoriale*, apreciat de academicianul Eugen Simion prin *Prefața* cu care îl onorează. Consacrarea ca prozator i-o va aduce cartea de memorialistică *Liber de voie prin Europa*, pe care academicianul Victor Crăciun o consideră în *Prefață* drept „un expresiv eseu despre viață, dragostea de cunoaștere, bucuria de a-ți construi o personalitate formată multiplu, în acord cu ambianța unui sfârșit de veac predominant de măceluri și dezastră peste care au rămas însă înfăptuirile științifice și artistice care au deschis calea Mileniului III”.

Dar adevăratele valențe de scriitor, înzestrat cu talent literar și cu o debordantă imaginație artistică, vor fi date de romanul *Câmpia în vreme de ceață*, apărut cu trei ani în urmă. Cartea a fost remarcată, în *Ziariști online*, de colegul nostru, generalul (r) Aurel Rogojan, care o numește „carte de referință asupra unei epoci istorice inspirat definită de titlu”, iar pe autor, „risipitorul de

ceață”. Iar poetul Ion Brad, într-un articol publicat în *Bucureștiul Literar și Artistic* din august 2015, observă că „*prin tematica abordată, Marian Teodorescu se situează în succesiunea marilor prozatori ai Teleormanului - Zaharia Stancu, Marin Preda și Dumitru Popescu*”, poziție care îl onorează dar îl și obligă. Și constată cu satisfacție că a cunoscut în Marian Teodorescu „*încă un scriitor veritabil și un pictor realist al Câmpiei Române, un judecător sincer și cinstit al epocii în care s-a format, ca aproape noi toți, care-i mai supraviețuim*”.

Fostul coleg s-a implicat activ în viața Asociației prin ceea ce știa el să facă mai bine - scrisul, publicând materiale și articole interesante în revista *Vitralii*. Prin tot ceea ce făcut ca ofițer al serviciului de informații și a publicat în revista noastră – prezentarea, în limitele admise, a unor cazuri din activitatea de serviciu, a unor personalități din domeniul artei și literaturii, reportaje de la lansări de carte – colonelul (r) Marian Teodorescu ni s-a dezvăluit ca un excelent profesionist, un om de cultură și un bun camarad. A păstrat până în ultimele clipe legătura cu foștii colegi și subalterni, luând inițiativa în organizarea unor întâlniri, cu care ocazie le oferea cu generozitate cărțile sale.

Trecerea în neființă a colonelului (r) Marian Teodorescu reprezintă o pierdere nu numai pentru presa și literatura română, ci și pentru cei care l-am cunoscut și i-am fost aproape. De câte ori vom trece pe aleea principală din Cimitirul Ghencea Militar, să-i punem un *buchet de garoafe* pe mormânt.

Mihai Maxim

PREZENȚI ÎN VIAȚA ȘI CULTURA CETĂȚII

- **Col. (r) Didel Bădărău și col. (r) Alexandru Morar** din Sucursala **Galați** au continuat proiectul început în 2014 cu sprijinul Asociației non-guvernamentale „Galați, orașul meu”, de a înfrumuseța faleza orașului cu simboluri ale culturii și istoriei românilor. La **25 iulie**, în cadrul acestui proiect au fost instalate, pe faleza Dunării și la confluența râului Prut cu Dunărea, două ansambluri reprezentând harta României, așezate pe borne de frontieră. În interiorul hărții se află un basorelief reprezentându-l pe domnitorul Ștefan cel Mare, protectorul spiritual al Poliției de Frontieră, iar pe catargele din părți sunt arborate drapelele României și Uniunii Europene. Festivitatea de inaugurare, la care au fost reprezentate autoritățile locale și

Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, a fost amplu reflectată de mass-media locale.

- În perioada **14-15 august** au fost organizate „Zilele satului Uricani” (jud. Iași), care a aniversat 560 de ani de la prima atestare, ocazie cu care **col. (r) Mihai Constantinescu**, fiu al satului, **a făcut o amplă prezentare a Monumentului Eroilor din localitate**, inclusiv date despre fiecare erou al cărui nume este înscris pe monument. Cu aceeași ocazie **a fost lansată a doua ediție a monografiei satului Uricani, realizată de colegul nostru.**
- La începutul lunii septembrie a.c., la Biblioteca „Dinicu Golescu” din municipiul Câmpulung-Muscel, județul Argeș, **a fost lansat volumul „Demers pentru adevăr” al colonelului (r) Gheorghe Bănescu.** La eveniment au participat oameni de cultură, istorici, militari, reprezentanți ai mass-media locale, precum și membri ai Sucursalei Argeș, al cărei președinte, colonel (r) Dumitru Șovar, a prezentat aspecte semnificative din volum, în contextul cerinței unei culturi de securitate națională.
- În primul sfârșit de săptămână din luna septembrie a avut loc prima ediție a sărbătorii „Fiii satului Tătărești”, organizată de „Asociația Fiii Satului Tătărești”, recent înființată, condusă de **col. (r) Voicu Șichet**, președintele Sucursalei **Satu Mare**. Sărbătoarea a avut un bogat program de evenimente artistice, culturale și sportive, iar participanții, alături de noua asociație care îi reprezintă, și-au exprimat hotărârea de a organiza anual astfel de evenimente pentru a promova valorile și tradițiile locale.
- La **15 septembrie** a avut loc la Biblioteca Județeană Dâmbovița, în prezența a circa o sută de iubitori ai cărții din Târgoviște, **lansarea volumului În slujba adevărului, publicat recent de colegul nostru, colonel (r) Ioan Burdulea.** Au vorbit despre autor și carte, în ordine, prof. Mihai Stan – directorul Editurii „Biblioteca” din Târgoviște, colonel (r) Filip Teodorescu, președintele ACMRR-SRI și directorul revistei „Vitrării – Lumini și umbre”, prof. univ. dr. George Coandă, semnatarul prefaței lucrării lansate, general de brigadă (r) Adrian Prundurel, președintele Sucursalei Dâmbovița, general de brigadă (r) Vasile Mălureanu, vicepreședinte al ACMRR-SRI și redactor la revista „Vitrării – Lumini și umbre”, ing. dr. Doru Pușcașu, cercetător științific, membru corespondent al Academiei de Științe Tehnice, și juristul Gheorghe Adam.

Toți vorbitorii au subliniat valoarea deosebită a cărții lansate, atât prin prisma aspectelor referitoare la activitatea informativă în domeniile în care a lucrat autorul, îndeosebi contraspionaj țări socialiste, cât și pe componenta autobiografică, mai ales privind copilăria, perioada liceului și a școlii de ofițeri. Totodată, au fost relevate calitatea deosebită a scriiturii și curajul autorului de a aborda – deschis și obiectiv, din interior – multe aspecte ale activității informative, precum și diverse momente ale istoriei recente.

În semn de apreciere a cărții, colonelul (r) Ioan Burdulea a fost cooptat, recent, în Liga scriitorilor dâmbovițeni. (*gl. bg.(r) Vasile Mălureanu*).

- Colegului nostru **col. (r) Alexandru Ene**, din Sucursala **Brăila**, i-a fost decernată o Diplomă pentru contribuția adusă la **formarea „Parlamentului Seniorilor”**, în cadrul proiectului „Cetățeni activi la puterea a treia”, vizând îmbunătățirea participării și reprezentării intereselor persoanelor vârstnice în dialogul cu factorii decizionali.
- **General de brigadă (r) Vasile Doroș** a continuat seria **succeselor la expozițiile internaționale de maximafilie**, fiind invitat, între 9 și 11 septembrie, la Expoziția Națională de Filatelie a Italiei „Vastophil 2016”. Exponatul său, *George Enescu în suita marilor muzicieni europeni*, singurul din România, prezentat pe 10 panouri de 12 foi, a obținut medalia de aur.

NOI APARIȚII EDITORIALE

- **Col. (r) Dumitru Petcu**, din Sucursala **Hunedoara**, a lansat recent, la Editura locală Emia, a patra sa carte intitulată „**Focuri de armă în peșteră**”, ce cuprinde schițe inspirate din experiența profesională a autorului. Cartea se dorește o contribuție la cultura de securitate îndeosebi a tinerei generații și este dedicată „*tuturor celor care lucrează în domeniul informațiilor și contrainformațiilor, polițiștilor, în semn de omagiu și afecțiune*”.
- Volumul „**Filosofia chineză**”, apărut la Editura Paco, este cea de-a treia lucrare consacrată de **dr. Gh. Rațiu** istoriei și civilizației Chinei, având ca principale repere ale cercetării lumea chineză și filosofia Chinei antice de la Confucius la Deng Xiaoping, dar abordând și aspecte contemporane, între

care reformarea marxismului și adaptarea sa la realitățile locale, prin „socialismul cu caracteristici chinezești”.

- Editura Paco publică volumul „*Weekend inteligent*”, semnat de colegul nostru **Ion Scurtu**, o culegere de note și reflecții pe teme diverse, ce evocă mari valori culturale universale, adăugând însă și sfaturi, concluzii de viață și chiar mici secvențe din genul „Știați că...”
- Colegul și colaboratorul nostru **Alexandru Ene**, din Sucursala **Brăila**, debutează la Editura Lucas cu volumul „*Drumul către amintiri*”, cuprinzând poezii, fabule și catrene epigramatice, „*alcătuiți venite din lumea satului fără de început și fără de sfârșit...*”. Volumul a fost lansat la sediul Asociației CARP „Ana Aslan” din Brăila
- **Col. (r) Theodor Borcan**, din Sucursala **Constanța**, a lansat recent volumul de versuri „*Din zbuciumul vieții*” apărut la Editura Celebris. Cartea reprezintă o antologie a patru volume de poeme publicate anterior („*Trepte spre iubire*”, „*În zbuciumul mării*”, „*Navigând prin viață*” și „*Gânduri descătuite*”).
- Un interesant volum memorialistic este „**Barca întrebărilor**”, semnat de **col. (r) Viorel Pop**, apărut la Editura Eurotip din Baia Mare, în care autorul reușește să configureze, prin prisma propriei sale evoluții personale și profesionale, un complex tablou al evoluției politico-sociale a României și a Maramureșului din ultimele cinci decenii.
- **Col. (r) Mihai Hanganu**, din Sucursala **Neamț**, ne oferă spre lectură interesantul roman „**Avatarul roșu (enigma crucii de sub Toaca)**”, apărut la Editura Advertising, inspirat din experiența sa profesională, precum și antologia „**Desculț prin roua poemelor**”, apărută la Editura ieșeană Universitas XXI, care reunește poezii selecționate din numeroasele volume de versuri publicate anterior.
- Pasionat de istorie și îndrăgostit de satul său natal, **Col. (r) Ștefan Roznovăț**, din Sucursala **Iași**, este co-autor al unei ample **monografii a comunei Cristești**, coordonată de profesoara Simona Chihăia-Stancu, apărută recent la Editura Studis.

„VITRALII – LUMINI ȘI UMBRE” – PREZENȚĂ ȘI ECOURI

Prezentăm în cele ce urmează unele dintre ecourile recepționate la redacție în legătură cu interesul cu care revista „*Vitralii – Lumini și umbre*” este primită în mediile instituționale preocupate de problematica securității naționale, în presa de specialitate și în rândul marelui public.

- Ziarul „**Informația Harghitei**” din 26 octombrie prezintă numărul 28 al revistei, reținând, sub titlul „*Direct de la sursă...*”, aspectele referitoare la momentul august 1968 și comentând că „*nu e de datoria noastră să-i retrimitem la școală pe cei câțiva istorici de salon care susțin că opoziția României față de Moscova a fost una teatrală, dar la documente avem dreptul de a-i trimite*”.
- Numărul 28 al revistei este recenzat de **Ramona Ștefan** în publicația „**Servus Hunedoara**” din 14 septembrie, autoarea invitându-și cititorii să descopere „*povești inedite, texte care merită toată atenția*”. O prezentare a aceluiași număr a apărut și în „**Ziarul Hunedoreanului**” din 28 septembrie.
- Profesorul Carol C. Koka recenzează numărul 28 al revistei în ziarul „**Actualitatea Sătmăreană**” din 21 septembrie, subliniind la începutul articolului său că „*încă din primele pagini ale revistei, cititorii pot constata că revista publică materiale de mare actualitate*”.
- Frumoase aprecieri la adresa **numelor 28 și 27** al revistei se regăsesc și în paginile ziarului „**Tribuna**” din **Sibiu**, sub semnătura domnului **N.I. Dobra**, care menționează: „*Ca de obicei, publicația are un cuprins variat, redactorii și colaboratorii abordând teme cu subiecte de larg interes*”.
- Ample prezentări ale numărului 27 al revistei sunt inserate în publicațiile „**Ziarul hunedoreanului**” (12 iulie, sub semnătura lui **Volodia Macovei**) și „**Servus Hunedoara**” (4 iulie, prezentare a Ramonei Ștefan), „**Renașterea bănățeană**” din 6 iulie.

Prezentăm, începând cu acest număr, câteva din lucrările **pictorului Teodor Vescu**, reunite de curând în frumoasa expoziție „*Creații de atelier*”, găzduită de „Galeria Artelor” a Cercului Militar Național din București.

Născut în 1958 în Curtea de Argeș, Teodor Vescu este absolvent al Academiei de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu” din București, promoția 1982 și laureat al bursei de creație „Costin Petrescu”.

Este prezent pe simeze cu expoziții personale și participă la expoziții de grup, începând din 1984, atât în galeriile românești cât și în Franța, Elveția, SUA, Kenya. Lucrările ale sale se află în colecții particulare din România, Germania, Franța, SUA, Marea Britanie, Japonia, Canada, Belgia, Turcia, Serbia, Egipt, Grecia, Elveția etc., pictorul fiind de asemenea menționat în numeroase albume de artă și publicații de specialitate românești și străine.

Pictorul poate fi contactat prin pagina sa www.vescuteodor.ro, precum și prin e-mail (teodorvescu@yahoo.com). Locuiește în București, str. Demnității nr. 8, tel. 0726981018.

„... Arta lui Teodor Vescu s-a născut și a evoluat constant sub semnul armoniei; al unei armonii care nu înseamnă doar o metaforă sau o expresie acoperitoare menită să ascundă lipsa unor note certe de originalitate, ci care emană convingător din fiecare lucrare, fiind rezultatul unui profesionalism fără cusur, al unui mod de a gândi anatomia imaginii spontane sau cu mecanica reordonatoare a hazardului – sintagme evazive și volatile destinate descrierii și justificării actului de creație cărora pictorul le contrapune analiza riguroasă a datului vizual și configurarea artistică a acestuia după principiile îndelung supuse verificării practice ale geometriei, opticii și nu mai puțin logicii clasice”. (Corneliu Ostahie)

oooOOOooo